

Ghidul Housing First Europa

Nicholas Pleace

Ghidul Housing First Europa

---

www.housingfirstguide.eu

Tradus în limba română de:

Alexandra Codruța Toma

Ghidul Housing First Europa a fost **tradus în limba română** cu sprijin financiar acordat în cadrul **proiectului ROOF**, finanțat prin programul URBACT III.

CUPRINS

Mulțumiri	6
Cuvânt înainte	7
Introducere	10
1. Ce este Housing First?	13
1.1. Prezentarea Housing First	14
1.2. Istoricul Housing First	16
1.3. Housing First în Europa	21
1.4. Dovezi în sprijinul Housing First	27
1.4.1. Rezolvarea problemei lipsei de adăpost pentru persoanele cu nevoi mari de sprijin	27
1.4.2. Sănătate și stare de bine	29
1.4.3. Integrare socială	30
2. Principii de bază ale Housing First	32
Principiile de bază ale Housing First	33
2.1. Locuința este un drept al omului	34
2.2. Alegere și control pentru beneficiarii serviciului	36
2.3. Locuința și tratamentul sunt chestiuni separate	38
2.4. Orientare pe recuperare	41
2.5. Reducerea efectelor nocive	43
2.6. Angajament activ fără constrângere	44
2.7. Planificare centrată pe persoană	45
2.8. Sprijin flexibil disponibil atât cât este necesar	47
3. Asigurarea sprijinului	49
Sprijinul în cadrul Housing First	50
3.1. Menținerea locuințelor	50
3.1.1. Sprijinul oferit	51

3.2. Sănătate și stare de bine	53
3.2.1. Organizarea sprijinului	53
3.2.2. Gestionarea nevoilor	56
3.2.3. Tratatamentul și sprijinul oferit	57
3.3. Integrarea socială	59
3.3.1. Organizarea sprijinului	60
3.3.2. Sprijinul oferit	60
4. Oferirea locuinței	65
4.1. Locuința și cartierul în cadrul Housing First.....	66
4.2. Locuința ca punct de plecare	68
4.3. Facilitarea accesului la locuințe	70
4.3.1. Colaborarea cu sectorul privat al locuințelor închiriate	73
4.3.2. Colaborarea cu sectorul locuințelor sociale de închiriat	75
5. Evaluarea Housing First	77
5.1. Importanța dovezilor	78
5.2. Evaluarea procesului și a eficienței	80
5.2.1. Evaluarea procesului	80
5.2.2. Fidelitate	80
5.2.3. Evaluarea eficienței	81
5.3. Ce se măsoară	83
5.3.1. Utilizarea măsurătorilor validate	83
5.3.2. Chestiuni esențiale pentru evaluare	83
5.3.3. Menținerea locuințelor	85
5.3.4. Sănătate și stare de bine	86
5.3.5. Integrare socială	87
5.3.6. Rentabilitatea	88
5.4. Modalități de măsurare	89
5.4.1. Planificarea unei evaluări	89
6. Housing First și strategia mai amplă	92
6.1. Rolurile strategice ale Housing First	93
6.1.1. Includerea Housing First în ansamblul strategiilor de combatere a problemei persoanelor fără adăpost	93
6.1.2. Housing First alături de alte servicii	94
6.2. Aplicații viitoare ale Housing First	96
6.3. Argumente în favoarea Housing First	99

Anexe: Exemple de Housing First	101
Austria	101
Belgia	102
Finlanda	106
Franța	108
Irlanda	110
Italia	112
Olanda	114
Norvegia	117
Portugalia	118
Spania	120
Suedia	122
Scoția	124
Anglia	126

Mulțumiri

Acest Ghid privind folosirea programului Housing First Europe nu ar fi fost posibil fără ajutorul și susținerea mai multor persoane și agenții. FEANTSA, Federația Europeană a Organizațiilor Naționale care lucrează cu Persoanele fără adăpost, cu sprijinul Fundației Stavros Niarchos Foundation, au avut inițiativa de a crea Ghidul Housing First Europe. Ruth Owen și María José Aldanas (FEANTSA) au condus procesul de dezvoltare și materializare a Ghidului Housing First Europe. De asemenea, un consiliu consultativ a oferit sprijin voluntar. Acesta a fost prezidat de Juha Kaakinen (Y-Foundation) și i-a inclus pe: Roberto Bernad (RAIS Fundación); Teresa Duarte (AEIPS); Pascale Estecahandy (DIHAL); Marco Iazzolino (Housing First Italia and fio.PSD); Birthe Povlsen (Socialstyrelsen); Vic Rayner (Sitra); Freek Spinnewijn (FEANTSA); Profesor Eoin O'Sullivan (Trinity College Dublin); Dr. Sam Tsemberis (Pathways to Housing National) și Profesor Judith Wolf (Radboud University Medical Centre).

De asemenea, dorim să mulțumim tuturor celor care ne-au furnizat informații despre folosirea Housing First în țările de unde provin, în vederea includerii în acest Ghid.

Autorul ar dori să mulțumească în special și lui Sam Tsemberis (Pathways to Housing National), Joanne Bretherton (University of York), Volker Busch-Geertsema (GISS), Marcus Knutagård (Lund University), Judith Wolf (Radboud University Medical Centre), precum și lui Ruth Owen și María José Aldanas (FEANTSA) pentru comentariile lor pe marginea primelor versiuni ale acestui Ghid.

Nicholas Pleace,

Universitatea din York,

Februarie 2016

Cuvânt înainte

Despre Ghidul Housing First Europe

Ghidul Housing First Europe este rezultatul muncii unei echipe multinaționale cu experiență în implementarea programului Housing First în mai multe state membre. Obiectivul nostru a fost acela de a descrie modalitatea de implementare și de gestionare a programului Housing First în Europa. Necesitatea acestui Ghid a apărut ca urmare a răspândirii rapide a modelului Housing First în scopul rezolvării problemei persoanelor fără adăpost din întreaga UE. Housing First s-a dovedit extrem de eficient în soluționarea acestei probleme, iar Ghidul urmărește să ofere informațiile necesare pentru implementarea, asigurarea personalului și gestionarea unui program Housing First de succes. Astăzi, există programe Housing First în multe țări europene, iar numărul acestora este în continuă creștere deoarece Housing First este acum și o componentă centrală a politicilor referitoare la problema persoanelor fără adăpost din multe state membre UE.

Am căutat să scriem un Ghid care să fie util pentru programe și servicii Housing First de mici sau de mari dimensiuni, care se implementează în diferite țări cu sisteme politice, economice și de asistență socială unice și care deservește diverse populații fără adăpost. Acest lucru s-a dovedit a fi o provocare interesantă. Din fericire, echipa noastră a inclus reprezentanți din mai multe state membre, dar era necesar să găsim un cadru care să fie clar și să definească corect principiile și practicile Housing First, și, în același timp, să fie suficient de larg și flexibil încât să se poată adapta și să fie util în diversele state membre UE. De asemenea, am acordat o atenție deosebită publicului nostru; ne-am dorit ca Ghidul să fie de ajutor pentru numeroasele grupuri de părți interesate din fiecare țară, și mai ales pentru furnizorii de servicii, cercetători și factorii de decizie.

Sperăm ca Ghidul să ofere o descriere clară a programului Housing First, ca modalitate eficientă de eradicare a problemei persoanelor fără adăpost, mai ales în cazul celor care se confruntă cu provocări legate de sănătatea mintală și de dependență. Pe de altă parte, sperăm și că Ghidul va putea fi util pentru comunitatea mai largă a serviciilor și va încuraja serviciile tradiționale care se ocupă de persoanele fără adăpost, sănătatea mintală și tratarea dependențelor să adopte principiile Housing First orientate pe client care s-au dovedit atât de eficiente. Tratamentele care încurajează responsabilizarea s-au dovedit a fi mai eficiente în reducerea simptomelor decât abordările bazate pe conformare. De asemenea, am observat în multe comunități că atunci când se implementează Housing First, acesta începe cu adevărat să transforme practicile serviciilor conexe și ale sistemelor de îngrijire, extinzându-le de la o abordare de tip serviciu singular, la o abordare la nivel comunitar.

Dovezile din ce în ce mai numeroase constatate de cercetători continuă să întărească ideea că serviciile Housing First duc la obținerea unor rezultate mult mai bune în domeniul stabilității locuinței, al sănătății mintale, al dependențelor și al calității vieții. Sperăm că acest Ghid va ajuta organizațiile să dezvolte servicii Housing First în concordanță cu principiile și practicile acestui model bazat pe dovezi și că acestea vor obține rezultate similare și îmbunătățiri globale în ceea ce privește schimbarea sistemelor.

O parte dintre rezultatele cercetărilor indică și faptul că există o legătură pozitivă între eficiența programului și fidelitatea față de acesta. Studiile arată în mod constant faptul că programele cu un grad mare de fidelitate duc la obținerea unor rezultate superioare.

Unul dintre aspectele unice ale modelului Housing First este acela că are o componentă de justiție socială. Housing First asigură locuința ca drept fundamental al omului, și nu ca recompensă pentru lipsa consumului de substanțe sau pentru respectarea unui tratament psihiatric. Oamenii nu trebuie să-și câștige locuința sau să dovedească faptul că merită sau că sunt pregătiți să aibă o locuință. Housing First oferă participanților acces direct la locuințe ca o chestiune sau drept: de combatere a nedreptății sărăciei, de efort îndreptat spre egalizarea șanselor celor mai puțin norocoși, și de ameliorare imediată a suferinței persoanelor fără adăpost.

Din punct de vedere practic, programul are o abordare bazată pe diminuarea efectelor negative pentru a deduce riscurile asociate cu problemele cu drogurile, alcoolul sau problemele psihiatrice. Dacă un program nu va impune tratament sau sobrietate ca și condiție prealabilă pentru oferirea unei locuințe, acesta va funcționa de facto cu o abordare de reducere a efectelor negative. În unele organizații sau comunități, aceasta poate fi o încercare bazată pe valori.

Dat fiind că Housing First schimbă ordinea de la tratament-sobrietate-apoi locuință la locuință – apoi tratament și poate sobrietate, această abordare poate fi o provocare pentru comunitățile cu programe de locuințe sociale de lungă durată. În mod obișnuit, oamenii care sunt eligibili pentru locuințe sociale trebuie să își aștepte rândul, adesea chiar ani de zile, la o coadă concepută ca un sistem corect de distribuire a unei resurse rare și extrem de apreciată. Comunitățile care au implementat cu succes Housing First în acest context au fost nevoite să regândească și să conceapă din nou metodologia de alocare a locuințelor sociale pentru a oferi „acces imediat” la locuințe celor mai vulnerabile persoane fără adăpost care nu pot fi puse pe o listă de așteptare.

O altă dimensiune care s-a dovedit dificilă pentru sistemele de locuințe sociale este implicarea proprietarilor de pe piața privată în asigurarea locuințelor. În unele țări acest lucru nu reprezintă o controversă, dar, în altele, căutarea de locuințe pe piața privată pentru chiriași aflați în mod tradițional în responsabilitatea serviciilor și locuințelor sociale a fost un subiect controversat.

În fine, Housing First provoacă comunitățile să își analizeze credințele, valorile și normele sociale referitoare la persoanele cu diagnostice psihiatrice. Definiția „integrării în comunitate” pentru populațiile deseori marginalizate este adusă în centrul atenției deoarece participanții la programul Housing First sunt mutați fără probleme în apartamente obișnuite integrate în comunitate. Acest lucru este o reușită remarcabilă pentru serviciile de sănătate mintală și pentru incluziunea socială deoarece este posibil ca doar cu câteva zeci de ani în urmă persoanele deservite de Housing First să-și fi petrecut întreaga viață în instituții. Astăzi, participanții la programul Housing First trăiesc independent, cu ajutorul serviciilor de asistență, integrați în comunitățile lor și bucurându-se de aceleași libertăți, același stil de viață și aceleași evenimente culturale ca și vecinii lor.

Nu în ultimul rând, valorile pe care le împărtășim în ceea ce privește problema persoanelor fără adăpost, susținerea recuperării și incluziunea socială a persoanelor cu probleme de sănătate mintală și de dependență a determinat echipa noastră să lucreze cot la cot pentru elaborarea acestui Ghid. În încercarea noastră de a descrie funcționarea și practicile Housing First, sperăm că am reușit să transmitem și spiritul și valorile acestuia.

Dr. Sam Tsemberis,

Director executiv, Pathways HousingFirst Institute

5 mai 2016

Introducere

Despre Ghid

Housing First este o modalitate inovatoare de a reduce fenomenul lipsei de adăpost în rândul persoanelor cu nevoi mari de asistență. Housing First a fost dezvoltat pentru prima dată de Dr. Sam Tsemberis din SUA, iar acum începe să fie folosit în multe țări europene.

Acest Ghid a fost dezvoltat de FEANTSA, Federația Europeană a Organizațiilor Naționale care lucrează cu persoanele fără adăpost, cu sprijinul Fundației Stavros Niarchos. Scopul acestuia este acela de a pune la dispoziție un ghid care să poată fi folosit pentru a ajuta la dezvoltarea serviciilor Housing First în țările europene.

Ghidul este conceput pentru a oferi informații despre modul în care funcționează Housing First și reprezintă un punct de plecare pentru dezvoltarea serviciilor Housing First. Dat fiind că Ghidul a fost scris special pentru Europa, este conceput pentru a aduce informații la un nivel care să fie relevant pentru orice derulare a programului Housing First din orice țară europeană. Sunt puse la dispoziție câteva exemple ale modului în care se folosește Housing First în mai multe țări din Europa.

Acest Ghid a fost scris de Nicholas Pleace (Universitatea din York, Marea Britanie) cu sprijinul lui Ruth Owen și María José Aldanas (FEANTSA) și al consiliului consultativ format din experți din cadrul Housing First, care și-au oferit timpul în mod voluntar pentru a ajuta la elaborarea Ghidului:

- Roberto Bernad, RAIS Fundación (Spania)
- Teresa Duarte, AEIPS (Portugalia)
- Pascale Estecahandy, Un Chez Soi d'abord Programme, DIHAL (Franța)
- Marco Iazzolino, Housing First Italia/fio.PSD (Italia)
- Juha Kaakinen, Y-Foundation (Finlanda)
- Birthe Povlsen, Socialstyrelsen (Danemarca)
- Profesor Eoin O'Sullivan, Trinity College Dublin (Irlanda)
- Vic Rayner, Sitra (Marea Britanie)
- Dr. Sam Tsemberis, Pathways to Housing National (SUA)
- Profesor Judith Wolf, Radboud University Medical Centre (Țările de Jos)

Ghidul a fost scris pentru orice persoană interesată de Housing First și de derularea serviciilor Housing First în Europa. Ghidul este conceput ca o introducere în programul Housing First din Europa, oferind o imagine de ansamblu asupra principiilor de bază și dând exemple ale modului în care funcționează Housing First în practică.

Dat fiind că Ghidul a fost scris pentru a se putea aplica pe scară largă în orice țară europeană, acesta nu oferă prea multe detalii referitor la modalitatea de dezvoltare a programului Housing First într-o anumită țară.

Țările europene diferă între ele, iar intenția noastră a fost aceea de a furniza informații care să fie în general utile în întreaga Europă. Ghiduri specifice sunt disponibile, sau vor fi în curând disponibile, în mai multe țări europene. Ghiduri despre Housing First s-au mai dezvoltat și în America de Nord.

Ghidul este conceput pentru a fi folosit împreună cu site-ul web al Ghidului Housing First Europe și se poate descărca gratuit. Pe site-ul web puteți găsi diagrame, materiale video și alte materiale care oferă informații despre modul în care funcționează Housing First în diferite țări din Europa.

Primul capitol al Ghidului începe cu o scurtă descriere a programului Housing First. Apoi vorbește despre istoricul Housing First, oferă o imagine de ansamblu asupra folosirii Housing First în Europa, iar apoi face un rezumat al dovezilor eficienței Housing First.

Al doilea capitol face un rezumat al principiilor de bază ale Housing First. Al treilea capitol analizează modul în care se oferă asistență în cadrul programului Housing First. Al patrulea capitol explorează diferitele modalități în care se pot pune la dispoziție locuințe pentru beneficiarii serviciilor Housing First. Al cincilea capitol se referă la evaluare, concentrându-se pe modalitățile de măsurare și raportare a realizărilor serviciilor Housing First în Europa. Ultimul capitol, cel de-al șaselea, vorbește despre rolurile Housing First în cadrul strategiilor mai ample, inclusiv despre modul în care poate funcționa Housing First alături de alte servicii pentru persoanele fără adăpost, în cadrul unei strategii integrate de rezolvare a acestei probleme. Anexa oferă exemple ale modului de folosire al programului Housing First în Europa, descriind strategiile naționale și serviciile individuale.

Alte ghiduri și informații despre Housing First

Există numeroase ghiduri privind dezvoltarea și implementarea Housing First și o serie de rapoarte și lucrări care tratează dovezile în favoarea Housing First. Printre resursele cheie disponibile în momentul scrierii ghidului se numără:

- Pleace, N. (2008) Effective Services for Substance Misuse and Homelessness in Scotland: Evidence from an International Review Edinburgh: Guvernul Scoției
<http://www.gov.scot/Resource/Doc/233172/0063910.pdf>
- Tsemberis, S.J. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minneapolis: Hazelden.
- Busch-Geertsema, V. (2013) Housing First Europe: Final Report
<http://housingfirstguide.eu/website/housing-first-europe-report/>
- Pleace, N. and Bretherton, J. (2013) The Case for Housing First in the European Union: A Critical Evaluation of Concerns about Effectiveness European Journal of Homelessness, 7(2), 21-41 http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/np_and_jb.pdf
- Goering, P., Veldhuizen, S., Watson, A., Adair, C., Kopp, B., Latimer, E., Nelson, G., MacNaughton, E., Streiner, D. and Aubry, T. (2014) National at Home/Chez Soi Final Report Calgary, AB: Mental Health Commission of Canada.
http://www.mentalhealthcommission.ca/English/system/files/private/document/mhc_c_at_home_report_national_cross-site_eng_2.pdf

- Canadian Housing First Toolkit (2014) (limba franceză și limba engleză) <http://www.housingfirsttoolkit.ca/>
- Padgett, D.K., Heywood, B.F. and Tsemberis, S.J. (2015) *Housing First: Ending Homelessness, Transforming Systems and Changing Lives* Oxford: Oxford University Press.
- Pathways to Housing National Pathways Housing First Fidelity Scale for Individuals with Psychiatric Disabilities, 2013 <https://pathwaystohousing.org/research/pathways-housing-first-fidelity-scale-individuals- psychiatric-disabilities>
- United States Interagency Council on Homelessness The Housing First Checklist: A Practical Tool for Assessing Housing First in Practice https://www.usich.gov/resources/uploads/asset_library/Housing_First_Checklist_FINAL.pdf
- Stefancic, A., Tsemberis, S., Messeri, P., Drake, R. and Goering, P. (2013) The Pathways Housing First fidelity scale for individuals with psychiatric disabilities. *American Journal of Psychiatric Rehabilitation*, 16(4), 240-261.
- MacNaughton, E., Stefancic, A., Nelson, G., Caplan, R., Townley, G., Aubry, T. and Tsemberis, S. (2015) Implementing Housing First Across Sites and Over Time: Later Fidelity and Implementation Evaluation of a Pan-Canadian Multi-site Housing First Program for Homeless People with Mental Illness. *American Journal of Community Psychology*, 55(3-4), 279-291.
- Gilmer, T. P., Stefancic, A., Henwood, B. F. and Ettner, S. L. (2015) Fidelity to the Housing First Model and Variation in Health Service Use within Permanent Supportive Housing. *Psychiatric Services*, 66(12), 1283-1289.
- Greenwood, R. M., Stefancic, A. and Tsemberis, S. (2013) Pathways Housing First for homeless persons with psychiatric disabilities: Program innovation, research, and advocacy. *Journal of Social Issues*, 69(4), 645-663.

CAPITOLUL 1

Ce este Housing First?

1.1 Prezentarea Housing First

Housing First este probabil **singura și cea mai importantă inovație a modului în care sunt concepute serviciile pentru persoane fără adăpost** din ultimii 30 de ani. Dezvoltat de Dr. Sam Tsemberis din New York, modelul Housing First s-a dovedit **foarte eficient în rezolvarea problemei persoanelor fără adăpost care necesită un grad mare de asistență**, din SUA și Canada și din mai multe țări europene.

Housing First este conceput pentru persoane care necesită un nivel ridicat de ajutor pentru a le permite să depășească problema lipsei de adăpost. Printre grupurile cărora le pot fi de ajutor serviciile Housing First se numără persoane fără adăpost care suferă de boli mintale grave sau cu probleme de sănătate mintală, persoane fără adăpost cu probleme legate de consumul de droguri și alcool, precum și persoane fără adăpost cu o stare de sănătate fizică precară, boli incapacitante și dizabilități. De asemenea, serviciile Housing First s-au dovedit eficiente în cazul persoanelor care se confruntă cu problema lipsei de adăpost pe termen lung sau în mod repetat și cărora, în plus față de alte nevoi de asistență, le lipsește adesea și sprijinul social, adică ajutorul de la prieteni sau familie și care nu fac parte dintr-o comunitate. În Statele Unite și Canada, programele Housing First sunt folosite și pentru familiile fără adăpost și tineri.

Housing First utilizează locuința ca punct de plecare mai degrabă decât ca scop final. Înainte de orice altceva, serviciul Housing First asigură locuințe, de aceea se numește „Housing First” (Locuințe înainte de toate). Un serviciu Housing First se poate concentra imediat pe oferirea posibilității de a locui și trăi autonom în propria locuință, ca parte din comunitate. De asemenea, Housing First are ca obiectiv central îmbunătățirea sănătății, a bunăstării și a rețelelor de susținere socială a persoanelor fără adăpost cu care lucrează. Acest mod de lucru este foarte diferit de serviciile pentru persoane fără adăpost care încearcă să „pregătească” aceste persoane cu nevoi mari de sprijin pentru locuire independentă înainte de a avea din nou o locuință. Unele dintre modelele existente de servicii pentru persoane fără adăpost impun acestora să-și dovedească sobrietatea și angajamentul față de tratament, precum și pregătirea pentru viața independentă înainte de a le fi oferită o locuință. În aceste tipuri de servicii pentru persoane fără adăpost, locuința vine **„ultima”**.

Housing First este conceput pentru a asigura faptul că persoanele fără adăpost beneficiază de posibilitatea de a alege și au un nivel ridicat de control. Beneficiarii serviciului Housing First sunt încurajați activ să reducă la minim efectele nocive ale drogurilor și alcoolului și să folosească tratamente; nu li se impune să facă acest lucru. Alte servicii pentru persoane fără adăpost, precum programul Staircase („În trepte”), impun adesea beneficiarilor lor să folosească tratamente și să se abțină de la droguri și alcool înainte de a li se permite accesul la locuințe, putând de asemenea să retragă locuința celor care nu respectă tratamentul sau nu dovedesc abținerea de la droguri și alcool.

În SUA, Canada și Europa, cercetările arată că, în general, **Housing First pune capăt problemei lipsei de adăpost pentru cel puțin opt din zece persoane (1)**. Succesul acestuia s-a raportat și în cazul mai multor grupuri de persoane fără adăpost. Housing First a funcționat foarte bine pentru persoanele care nu sunt bine integrate în societate în urma lipsei unei locuințe pe termen lung sau în mod repetat, persoanele fără adăpost cu boli mintale grave și/sau consum problematic de droguri și alcool, precum și pentru persoanele fără adăpost cu o stare de sănătate precară.

Se poate spune că Housing First Europa urmează opt principii de bază. Aceste principii de bază sunt foarte apropiate de cele dezvoltate de Dr. Sam Tsemberis, care a creat pentru prima dată serviciul Housing First la New York, la începutul anilor 1990 (2). Aceste principii au fost definite în urma consultărilor cu Dr. Tsemberis și cu consiliul consultativ pentru acest Ghid:

Opt principii de bază:

Locuința este un drept al omului

Alegere și control pentru beneficiarii serviciului

Locuința și tratamentul sunt chestiuni separate

Orientare pe recuperare

Reducerea efectelor nocive

Angajament activ fără constrângere

Planificare centrată pe persoană

Sprijin flexibil disponibil atât cât este necesar

(1) Pe baza unei analize a dovezilor existente, a se vedea: Pleace, N. și Bretherton, J. (2013) The Case for Housing First in the European Union: A Critical Evaluation of Concerns about Effectiveness. European Journal of Homelessness, 7(2), 21-41 http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/np_and_jb.pdf Cifrele se referă la cei care în trecut au fost persoane fără adăpost și au beneficiat de locuință prin serviciul Housing First timp de cel puțin un an (puteți vedea mai multe detalii referitoare la Housing First mai jos, în cuprinsul acestui capitol).

(2) Tsemberis, S.J. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minneapolis: Hazelden.

Funcționând cu aceste principii de bază, Housing First urmărește câteva priorități ale serviciilor, printre care se numără sprijinul pentru menținerea unei locuințe adecvate și pentru îmbunătățirea sănătății, a stării de bine și a integrării sociale. Housing First este conceput să ofere oportunități de acces la tratament și ajutor pentru integrarea în comunitate. De asemenea, există opțiunea de a primi ajutor în sensul consolidării sprijinului social și al beneficiilor de oportunități care să ofere satisfacție, precum activitățile artistice, educative, de formare și muncă plătită.

1.2 Istoricul Housing First

Housing First a fost dezvoltat de Dr. Sam Tsemberis, în cadrul organizației Pathways to Housing din New York, la începutul anilor 1990 (3). **Housing First a fost inițial conceput pentru a ajuta persoanele cu probleme de sănătate mintală care trăiau pe stradă**; mulți dintre acestea erau persoane care aveau la activ numeroase internări în spitale de psihiatrie. Mai târziu, printre grupurile țintă care au intrat în programul Housing First s-au numărat și persoane care petreceau mult timp în adăposturi și cele care riscau să ajungă pe străzi la externarea din spitale de psihiatrie sau la eliberarea din închisoare. Cu unele modificări față de serviciile de asistență, serviciile Housing First se folosesc acum și în cazul familiilor și tinerilor fără adăpost din America de Nord.

Înainte de Housing First, li se oferea o locuință permanentă cu asistență doar persoanelor fără adăpost din America de Nord care treceau printr-o serie de etape începând cu urmarea unui tratament și sobrietatea. Fiecare etapă din acest sistem „în trepte” a fost concepută pentru a pregăti persoanele respective pentru viața independentă în propria locuință. La sfârșitul tuturor acestor etape, o persoană care anterior fusese fără adăpost și cu probleme de sănătate mintală era considerată „pregătită pentru o locuință” deoarece a fost „educată” să trăiască independent. Aceste tipuri de servicii sunt uneori numite sisteme „în trepte”, „tratamente rezidențiale liniare” sau „abordări orientate pe tratament”.

Aceste servicii „în trepte” și cultura „pregătirii pentru o locuință” își au originea în practicile din spitalele de psihiatrie din America de Nord, unde persoanele diagnosticate cu boli mintale grave erau inițial considerate incapabile să funcționeze în toate domeniile vieții și aveau nevoie de supraveghere și asistență non-stop. În anii 1980, profesioniștii care lucrau în domeniul sănătății mintale în America de Nord puneau la îndoială eficacitatea serviciilor care se bazau pe aceste presupuneri referitoare la bolile mintale grave (4).

---

(3) A se vedea: Tsemberis, S.J. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minneapolis: Hazelden.

(4) Ridgway, P. and Zippel, A. M. (1990) The paradigm shift in residential services: From the linear continuum to supported housing approaches. Psychosocial Rehabilitation Journal 13, 11-31.

Cu toate acestea, abordarea în trepte a devenit un model bine stabilit pentru sprijinirea persoanelor fără adăpost cu nevoi crescute din America de Nord.

Abordarea în trepte a problemei persoanelor fără adăpost avea trei obiective:

- Educarea oamenilor să trăiască în propriile locuințe după ce au trăit pe stradă sau după internări repetate în spitale.
- Asigurarea că aceste persoane primesc tratament și medicație pentru eventualele probleme de sănătate mintală permanente.
- Asigurarea că aceste persoane nu sunt implicate în comportamenet care le-ar putea pune în pericol sănătatea, bunăstarea și stabilitatea locuinței, și mai ales că nu consumă droguri și alcool (sobrietate).

În anii 1990, a devenit clar că serviciile în trepte pentru persoanele cu diagnostice psihiatrice, și mai ales cele cu probleme conexe de dependență, nu funcționau întotdeauna foarte eficient (5). Au existat trei probleme:

- Beneficiarii serviciilor „s-au blocat” în serviciile în trepte deoarece nu reușeau întotdeauna să finalizeze toate sarcinile necesare pentru a trece de la o etapă la alta.
- Beneficiarii serviciilor au fost adesea evacuați din locuințele temporare și permanente din cauza regulilor stricte, precum condiția de abținere totală de la droguri și alcool și necesitatea de a participa la tratamentul psihiatric.
- Au existat temeri referitoare la faptul că serviciile în trepte ar putea impune standarde de neatins în ceea ce privește cerințele asupra oamenilor, și anume condiția că era de așteptat ca beneficiarii serviciilor să se poarte mai corect decât alți oameni; acestora li se cerea să fie cetățeni „perfecti”, mai degrabă decât cetățeni obișnuiți.

Serviciile de „locuire asistată” din America de Nord, dezvoltate ca o alternativă la serviciile în trepte, au ajutat o abordare diferită. Pacienților cu antecedente psihiatrice li s-a oferit imediat sau foarte rapid o locuință obișnuită în comunități obișnuite și au primit sprijin flexibil și tratament de la echipe de asistență mobile, într-un cadru în care beneficiarul serviciului avea numeroase opțiuni și control. Asistența s-a oferit atât timp cât a fost necesar.

---

(5) Ridgway, P. and Zippel, A. M. (1990) The paradigm shift in residential services: From the linear continuum to supported housing approaches *Psychosocial Rehabilitation Journal* 13, 11-31; Carling, P.J. (1990) Major Mental Illness, Housing, and Supports: The promise of community integration *American Psychologist* 45, 8, 969-975.

Serviciile de „locuire asistată” din America de Nord nu au impus abținerea de la droguri sau alcool, iar angajamentul complet față de tratament nu era o condiție pentru primirea unui adăpost. Oferind pacienților cu antecedente psihiatrice mult mai multe opțiuni referitor la modul în care își pot trăi viața, încurajând în același timp schimbările pozitive și asigurând sprijin atunci când era cerut, s-a ajuns la rezultate mai eficiente decât în cazul abordării în trepte. **Acest model de locuire asistată a constituit baza pentru Housing First (6).**

Totuși, pe măsură ce problema lipsei de adăpost s-a accentuat, serviciile pentru persoanele fără adăpost au continuat adesea să folosească modelul în trepte, deoarece acesta era încă în concordanță cu modelul serviciilor de sănătate mintală care predomina în SUA. Dat fiind că se considera că majoritatea celor aflați în stradă – persoanele vizibil lipsite de adăpost – suferă într-o mare măsură de boli mintale grave, părea rezonabil să se folosească abordarea tradițională din serviciile de sănătate mintală, care era des folosită în spitalele de psihiatrie. Așadar, cea mai mare parte din serviciile destinate persoanelor fără adăpost au urmat modelul în trepte. Și în Europa, serviciile pentru persoane fără adăpost au fost concepute după o abordare în trepte, care considera locuința un obiectiv final, mai degrabă decât primul pas spre soluționarea problemei lipsei de adăpost.

Studiile referitoare la serviciile pentru persoanele fără adăpost au raportat probleme similare cu cele identificate în cadrul serviciilor în trepte din domeniul sănătății mintale (7).

În special:

- Persoanele fără adăpost „s-au blocat” și nu au reușit să finalizeze pașii pe care trebuiau să îi urmeze pentru a primi din nou locuință.
- Serviciile în trepte au fost abandonate de persoanele fără adăpost cărora nu le-au plăcut sau care nu au putut respecta regulile stricte.
- Au existat îngrijorări referitoare la etica anumitor servicii în trepte – în special o tendință de a vedea lipsa unei locuințe ca pe un rezultat al defectelor de caracter ale cuiva – persoanele fără adăpost fiind învinuite pentru situația în care se află.

---

(6) Tsemberis, S. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minnesota: Hazelden.

(7) Sahlin, I. (2005) The Staircase of Transition: Survival through Failure Innovation: The European Journal of Social Science Research, 18(2), 115-136.

Sahlin, I. and Busch-Geertsema, V (2005) The Role of Hostels and Temporary Accommodation. http://www.feantsaresearch.all2all.org/IMG/pdf/ejh_vol1_article3.pdf

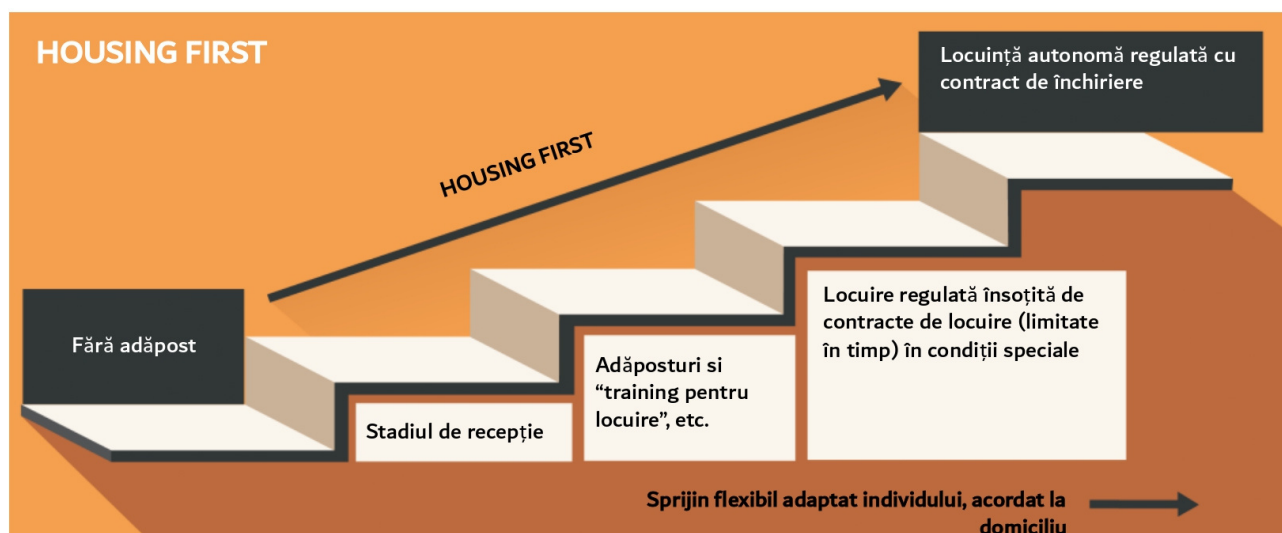
Pleace, N. (2008) Effective Services for Substance Misuse and Homelessness in Scotland: Evidence from an International Review Edinburgh: Guvernul Scoției

<http://www.gov.scot/Resource/Doc/233172/0063910.pdf>

- Serviciile în trepte ar putea fi medii dure pentru persoanele fără adăpost.
- Costurile erau mari, iar eficiența serviciilor în trepte era adesea limitată.

Construit pe marginea modelului de locuire asistată, Housing First, a fost dezvoltat de Dr. Sam Tsemberis la New York, concentrându-se pe persoanele fără adăpost care suferă de boli mintale grave (8). Locuința era asigurată „prima” spre deosebire de modelul în trepte unde aceasta reprezenta „ultimul” pas. **Housing First oferea acces rapid la o locuință stabilă în cadrul comunității, alături de servicii de asistență mobilă care vizitau oamenii în propriile lor case.** Nu a existat **niciun fel de condiție referitoare la oprirea consumului de alcool sau de droguri și nici impunerea acceptării tratamentului în schimbul locuinței.** Nu li se luau locuințele celor care nu opreau consumul de droguri sau alcool sau dacă aceștia refuzau să respecte tratamentul. Dacă comportamentul sau nevoile de asistență ale unei persoane duceau la pierderea locuinței, Housing First îi ajuta să-și găsească un alt loc unde să locuiască, iar apoi continua să-i sprijine atât timp cât era necesar.

În loc să fie obligat/ă să accepte tratamentul sau să treacă printr-o serie de „etape” pentru a avea acces la o locuință, o persoană din cadrul programului Housing First sare peste etape și merge direct la locuință. Apoi este oferită asistență mobilă pentru a ajuta beneficiarii serviciului Housing First să-și păstreze locuința și pentru a promova sănătatea, starea de bine și integrarea socială a acestora, într-un cadru care oferă beneficiarilor serviciului posibilitatea de a alege și de a deține controlul (figura 1).

Figura 1: Rezumatul diferențelor dintre Housing First și Serviciile Staircase (În trepte)(9)

(8) Tsemberis, S. (2010) 'Housing First: Ending Homelessness, Promoting Recovery and Reducing Costs' in I. Gould Ellen and B. O'Flaherty (eds) How to House the Homeless Russell Sage Foundation: New York.

(9) Tsemberis, S. and Henwood, B. (2013) Housing First: Homelessness, Recovery and Community Integration. In V. Vandiver (ed.) Best Practices in Community Mental Health: A Pocket Guide, pp. 132-150. NY Oxford University Press

La sfârșitul anilor 1990, studiile cu rol de pionierat efectuate de Dennis P. Culhane și de colegii acestuia au arătat că **există un grup foarte mic de oameni cu nevoi extrem de ridicate, care apelau la serviciile pentru persoane fără adăpost pe termen lung sau în mod repetat, dar a căror problemă legată de lipsa locuinței nu se rezolva totuși niciodată (10)**. S-a descoperit că serviciile în trepte nu aveau rezultate pozitive în ceea ce privește stoparea acestei lipse de adăpost pe termen lung „cronică” și “episodică” (11) care se pare că este extrem de nocivă pentru sănătatea și bunăstarea celor care se confruntă cu ea (12). În schimb, Housing First, care, conform studiilor, s-a dovedit a fi o reușită la New York, a putut pune capăt problemei lipsei de adăpost pe termen lung într-o măsură mult mai mare decât serviciile în trepte (13). **Folosirea sistematică a studiilor comparative, care demonstrează eficiența Housing First față de alte servicii pentru persoane fără adăpost, a încurajat utilizarea pe scară mai largă a programului Housing First în SUA atrăgând atenția guvernului federal.**

Foarte important este și faptul că **a existat și un argument economic pentru Housing First. Acest argument era centrat pe costul relativ mare al spitalizării frecvente și al încarcerării asociate cu lipsa de locuință pe termen lung**, însemnând că persoanele fără adăpost foloseau adesea serviciile medicale de urgență, aveau rate ridicate de contact cu serviciile de sănătate mintală și ar fi putut avea deseori contact cu sistemul de justiție penală. Dat fiind că nu au rezolvat problema lipsei de adăpost pe termen lung în multe cazuri, programele în trepte au început să fie privite ca nefiind eficiente din punctul de vedere al costurilor, mai ales că serviciile în trepte în sine erau relativ scumpe.

Studiile au arătat că Housing First ar putea genera rezultate semnificativ mai bune, cu cheltuieli mai mici, față de serviciile în trepte (14). Comparativ, Housing First costă mult mai puțin decât alte servicii. Cifrele indicate de Pathways to Housing arată costuri ale programului de \$57 pe noapte, față de \$77 pentru un loc într-un adăpost (aproximativ €52 față de €70, cifre din 2012) (15). La Londra, în 2013, s-a calculat că un serviciu Housing First costă aproximativ £9.600 (€13.500) de persoană pe an (fără chirie).

---

(10) Kuhn, R. and D.P. Culhane. "Applying Cluster Analysis to Test a Typology of Homelessness by Pattern of Shelter Utilization: Results from the Analysis of Administrative Data" Departmental Papers (SPP) (1998). Disponibil pe: http://works.bepress.com/dennis_culhane/3

(11) Pleace, N. (2008) Effective Services for Substance Misuse and Homelessness in Scotland: Evidence from an International Review Edinburgh: Guvernul Scoției
<http://www.gov.scot/Resource/Doc/233172/0063910.pdf>

(12) Culhane, D.P, Metraux, S., Byrne, T., Stino, M. and Bainbridge, J. "The Aging of Contemporary Homelessness" Contexts, in press (2013). Disponibil pe: http://works.bepress.com/dennis_culhane/119

(13) Tsemberis, S. (2010) 'Housing First: Ending Homelessness, Promoting Recovery and Reducing Costs' in I. Gould Ellen and B. O'Flaherty (ed.) How to House the Homeless Russell Sage Foundation: New York; Padgett, D.K.; Heywood, B.F. and Tsemberis, S.J. (2015) Housing First: Ending Homelessness, Transforming Systems and Changing Lives Oxford: Oxford University Press.

(14) <http://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2008/substancemisuse.pdf>

(15) Sursa: <https://pathwaystohousing.org/housing-first-model>

Această sumă a fost comparată cu costuri între cu £1.000 mai mult pe an pentru un adăpost și cu aproape £8.000 mai mult pentru un loc într-un serviciu în trepte intensiv (fără chirie). Aceste sume au reprezentat o economisire anuală aproximativă cuprinsă între €1.400 și €11.250 (cifre din 2013) **(16)**.

De asemenea, s-a observat că punând capăt problemei lipsei de adăpost a celor cu nevoi mari de sprijin, Housing First avea potențialul de a economisi bani și pentru alte servicii, cum ar fi serviciile psihiatrice, serviciile medicale de urgență și sistemul de justiție penală. Acest lucru se datora faptului că, dacă li se oferea locuință și sprijinul adecvat, persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin nu mai ajungeau la aceste servicii atât de des pe cât o făceau atunci când erau pe străzi și puteau înceta să le mai folosească întru totul **(17)**. Persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin puteau beneficia acum de Housing First, care, pe lângă faptul că avea șanse reale de a pune capăt problemei lipsei de locuință, puteau fi mai eficiente din punctul de vedere al costurilor decât serviciile alternative dedicate acestei probleme **(18)**.

1.3 Housing First în Europa

Utilizarea Housing First în Europa a fost încurajată de rezultatele studiilor realizate în America de Nord. La început, sursa de inspirație a fost serviciul inițial dezvoltat la New York **(19)**, iar apoi celelalte servicii Housing First din SUA **(20)**. Mai recent, câteva rezultate de succes raportate de programul canadian Housing First At Home/Chez Soi, un studiu randomizat controlat (RCT) care a implicat 2.200 de persoane fără adăpost prin care au fost comparate serviciile Housing First cu serviciile existente pentru persoane fără adăpost, a căpătat influență în cadrul dezbaterilor din Europa **(21)**.

(16) Pleace, N. and Bretherton, J. (2013) Camden Housing First: A 'Housing First' Experiment in London
York: Universitatea din York

<https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2013/Camden%20Housing%20First%20Final%20Report%20NM2.pdf>

(17) Culhane, D.P. (2008) The Cost of Homelessness: A Perspective from the United States European Journal of Homelessness 2.1,97-114 <http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/article-4.pdf>; Pleace, N.; Baptista, I.; Benjaminsen, L. and Busch-Geertsema, V.. (2013) The Costs of Homelessness in Europe: An Assessment of the Current Evidence Base Brussels: FEANTSA
http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/feantsa-studies_03_web.pdf

(18) Pleace, N. and Bretherton, J. (2013) The Case for Housing First in the European Union: A Critical Evaluation of Concerns about Effectiveness European Journal of Homelessness, 7(2), 21-41
http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/np_and_jb.pdf

(19) Padgett, D.K.; Heywood, B.F. and Tsemberis, S.J. (2015) Housing First: Ending Homelessness, Transforming Systems and Changing Lives Oxford: Oxford University Press.

(20) Pearson, C.L., Locke, G., Montgomery, A.E. and Buron, L. (2007) The Applicability of Housing First Models to Homeless Persons with a Severe Mental Illness US Department of Housing and Urban Development: Washington DC. <http://www.huduser.gov/portal/publications/hsgfirst.pdf>

(21) Goering, P., Veldhuizen, S., Watson, A., Adair, C., Kopp, B., Latimer, E., Nelson, G., McNaughton, E., Streiner, D. and Aubry, T. (2014) National At Home/Chez Soi Final Report Calgary, AB: Mental Health Commission of Canada.

http://www.mentalhealthcommission.ca/English/system/files/private/document/mhcc_at_home_report_national_cross-site_eng_2.pdf

În Europa, rezultatelor **proiectului de cercetare Housing First Europe**, realizat de Volker Busch-Geertsema, au fost printre primele care au confirmat faptul că Housing First putea avea succes în țările europene (22). Un studiu randomizat controlat la scară largă care a făcut parte din programul francez Housing First Un Chez-Soi d'abord, realizat de DIHAL, a furnizat date sistematice despre eficiența Housing First în patru orașe din Franța, în 2016 (23). Câteva studii observaționale, care au analizat Housing First, dar nu pentru a-l compara cu alte servicii pentru persoane fără adăpost, au raportat de asemenea rezultate foarte pozitive din Danemarca (24), Finlanda (25), Țările de Jos (26), Portugalia (27), Spania (28) și Marea Britanie (29). Împreună, concluziile acestor studii arată că:

- În Europa, Housing First este în general mai eficient decât serviciile în trepte în ceea ce privește rezolvarea problemei lipsei de adăpost în rândul persoanelor cu nevoi mari de asistență, inclusiv al persoanelor care nu au locuință pe termen lung sau în mod repetat.
- Housing First poate fi mai eficient decât serviciile în trepte din punctul de vedere al costurilor, deoarece poate pune capăt problemei lipsei de locuință în mod mai operativ. De asemenea, Housing First poate genera compensări de costuri pentru (reduce utilizarea costisitoare a altor) alte servicii. De exemplu, Housing First poate reduce utilizarea frecventă a serviciilor medicale de urgență și psihiatrice, poate preveni șederile lungi și neproductive în alte forme de servicii destinate celor fără adăpost și poate diminua ratele de contact cu sistemul de justiție penală.

(22) Busch-Geertsema, V. (2013) Housing First Europe: Final Report

http://www.giss-ev.de/giss-ev/tl_files/giss/upload/Pdf/FinalReportHousingFirstEurope.pdf

(23) Tinland, A., Fortanier, C., Girard, V., Laval, C., Videau, B., Rhenter, P., Greacen, T., Falissard, B., Apostolidis, T., Lancon, C., Boyer, L. and Auquier, P. (2013) Evaluation of the Housing First program in patients with severe mental disorders in France: study protocol for a randomized controlled trial *Trials*, 14, p. 309

(24) Benjaminsen, L. (2013). Policy Review Up-date: Results from the Housing First-based Danish Homelessness Strategy. *European Journal of Homelessness*, 7(2), 109-131

http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/lb_review.pdf

(25) Pleace, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment

<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

(26) Wewerinke, D., Al Shamma, S. and Wolf, J. (2013) Housing First Europe

Local Evaluation Report Amsterdam http://www.giss-ev.de/giss-ev/tl_files/giss/upload/PDF%20HFE/Amsterdam_HFE_Local_Evaluation.pdf

(27) [1] Ornelas, J., Martins, P., Zilhão, M.T. and Duarte, T. (2014) Housing First: An Ecological Approach to Promoting Community Integration *European Journal of Homelessness* (8.1), 29-56

http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/article-02_8.1.pdf

(28) https://www.raisfundacion.org/sites/default/files/rais/noticias/infografia_habitat_DEF_A3.pdf

and https://raisfundacion.org/es/informate/noticias_y_eventos/jornada-internacional-h-bitat ;

http://issuu.com/rais_fundacion/docs/presentaciones_habitathf_web?e=5650917/30872088

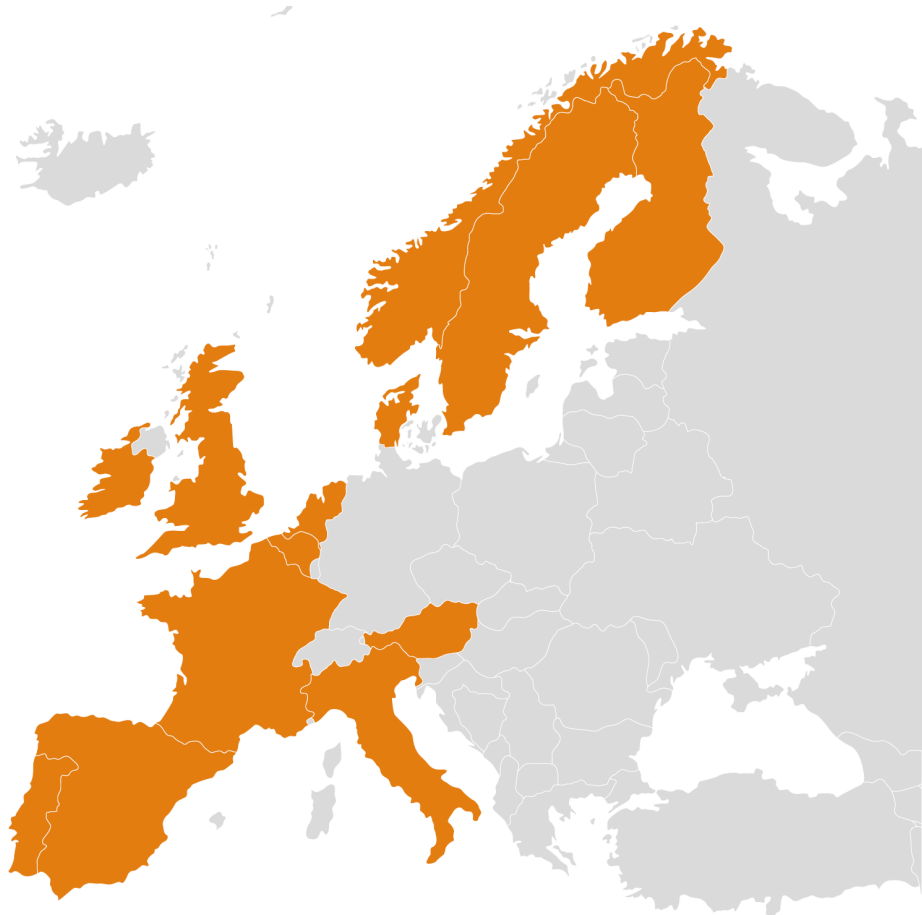
(29) Bretherton, J. and Pleace, N. (2015) Housing First in England: An Evaluation of Nine Services

<https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

- Housing First abordează problemele etice și umanitare pe care le pune modul în care funcționează anumite servicii în trepte (30).

În 2016, Housing First devenea din ce în ce mai marcant în Europa. În unele cazuri, Housing First a fost integrat în strategii globale de rezolvare a problemei lipsei de adăpost, în altele, experimentele erau încă în curs de desfășurare. Printre țările în care s-a folosit Housing First se numără:

- **Austria**
- **Belgia**
- **Danemarca**
- **Finlanda**
- **Franța**
- **Irlanda**
- **Italia**
- **Țările de Jos**
- **Norvegia**
- **Polonia**
- **Portugalia**
- **Spania**
- **Suedia**
- **Marea Britanie**

---

(30) Sahlin, I. and Busch-Geertsema, V (2005) The Role of Hostels and Temporary Accommodation. Vid supra

Housing First a făcut obiectul unui proiect pilot de succes din Viena (31). Nouă proiecte Housing First au fost testate în Belgia în 2015, prin care 150 de persoane fără adăpost cu nevoi mari de sprijin au beneficiat de serviciile Housing First. Programul este în curs de evaluare în vederea testării posibilității de a utiliza Housing First pe scară mai largă (32) (a se vedea Anexa).

Prima etapă a Strategiei daneze pentru problema persoanelor fără adăpost din 2009-2013 a fost unul dintre primele programe Housing First de mare amploare din Europa, oferind locuințe unui număr de peste 1.000 de persoane (33). Un rezumat al programului danez este inclus în Anexă.

Finlanda a folosit pe larg programul Housing First în cadrul strategiei naționale de reducere și prevenire a lipsei de adăpost (34). Reduceri absolute și relative ale lipsei de adăpost pe termen lung s-au obținut și prin utilizarea unor modele combinate de servicii Housing First, care au inclus modele de locuire colectivă și dispersată (a se vedea Capitolele 3 și 4) (35). Un exemplu de serviciu Housing First finlandez este descris în Anexă. Rezultatele inițiale ale programului pilot Housing First din Franța Un Chez Soi d'abord sunt pozitive (36), activitatea continuându-se în 2017 înainte ca utilizarea Housing First să se fi extins începând cu anul 2018 (a se vedea Anexa Appendix).

În 2015, în Italia, furnizorii de servicii pentru persoane fără adăpost și mediul academic au colaborat în vederea formării Rețelei Italiene Housing First (37), o confederație de organizații care oferă, sau care prezintă un interes față de, servicii Housing First. Housing First Italia avea 51 de membri din 10 regiuni italiene, dintre care 35 aveau proiecte operaționale în 2015. Două exemple de servicii Housing First desfășurate în Italia sunt prezentate pe scurt în Anexă.

În 2014, 17 servicii Housing First erau funcționale pe teritoriul Țărilor de Jos. La Amsterdam, proiectul Discus Housing First funcționează cu succes din 2006 (38).

(31) http://www.neunerhaus.at/fileadmin/Bibliothek/Neue_Website/Neunerhaueser/Housing_First/20150925_HousingFirst_Report_english.pdf

(32) <http://www.housingfirstbelgium.be/>

(33) Benjaminsen, L. (2013). Policy Review Up-date: Results from the Housing First-based Danish Homelessness Strategy. *European Journal of Homelessness*, 7(2), 109-131
http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/lb_review.pdf

(34) <http://www.housingfirst.fi/>

(35) Pleace, N.; Culhane, D.P.; Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) *The Finnish Homelessness Strategy: An International Review* Helsinki: Ministry of the Environment.
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

(36) <http://hf.aeips.pt/wp-content/uploads/2013/10/Pascale.pdf>

(37) <http://www.housingfirstitalia.org/en/>

(38) Wewerinke, D., Al Shamma, S. and Wolf, J. (2013) *Housing First Europe. Local Evaluation Report Amsterdam* http://www.giss-ev.de/giss-ev/tl_files/giss/upload/PDF%20HFE/Amsterdam_HFE_Local_Evaluation.pdf

În Portugalia, serviciul Casas Primeiro (39) din Lisabona a fost printre primele care au folosit programul Housing First (40). Un rezumat al Casas Primeiro este prezentat în Anexă.

În Spania, primul serviciu Housing First, HÁBITAT, a început să funcționeze în mai 2014, la Madrid, Barcelona și Málaga (41). Proiectul HÁBITAT a fost evaluat pe parcurs, iar acum Housing First face parte din strategia mai amplă de combatere a lipsei de adăpost din Spania (42) (a se vedea Anexa)..

În Norvegia, utilizarea Housing First s-a extins destul de rapid de la 12 servicii Housing First cu 135 de beneficiari în decembrie 2014 la 16 servicii Housing First cu un total de 237 de beneficiari în iulie 2015 (43). Serviciul Housing First din Norvegia face parte dintr-o gamă mai largă de servicii folosite în cadrul unei strategii integrate de combatere a fenomenului lipsei de adăpost (a se vedea Anexa).

În Polonia, în februarie 2016, s-a organizat la Varșovia o conferință a specialiștilor pe tema Housing First (44). Proiectul Housing First se promovează în continuare printr-un proiect de advocacy bazat pe dovezi.

În Suedia, Universitatea din Lund a promovat activ ideea Housing First printre furnizorii de servicii pentru persoane fără adăpost și factorii de decizie. În 2009, Universitatea a găzduit o conferință națională pe tema Housing First. Curând după aceea, două primării, Stockholm și Helsingborg, au început implementarea serviciilor Housing First, ca rezultate directe ale acestei conferințe. De la acea dată, încă 11 primării au demarat servicii Housing First. Se pare că Housing First s-a răspândit și mai mult în Suedia, dat fiind că 94 de primării declară că oferă servicii Housing First cetățenilor lor (conform unuia dintre studiile „Open Comparisons” (Comparații deschise) realizate de Consiliul Național pentru Sănătate și Asistență socială). Aceste inițiative constante au fost dezvoltate la nivel local mai degrabă decât ca urmare a unei politici naționale (45) (a se vedea Anexa)..

---

(39) <http://www.aeips.pt/>

(40) Ornelas, J., Martins, P., Zilhão, M.T. and Duarte, T. (2014) Housing First: An Ecological Approach to Promoting Community Integration European Journal of Homelessness (8.1), 29-56
http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/article-02_8.1.pdf

(41) http://raisfundacion.org/es/que_hacemos/habitat

(42) <http://www.msssi.gob.es/ssi/familiasInfancia/inclusionSocial/docs/ENIPSH.pdf>

(43) Sursa: Banca Norvegiană de Stat pentru Locuințe. Menționăm că nu toate cele 16 servicii Housing First erau pe deplin operaționale în iulie 2015, unele dintre acestea nu începuseră încă să ofere asistență persoanelor fără adăpost.

(44) <http://www.czynajpierwmieszkanie.pl/en/>

(45) Pentru mai multe informații consultați: <http://www.soch.lu.se/en/research/research-groups/housing-first>

În Marea Britanie, primul experiment de succes cu programul Housing First a fost realizat de Turning Point în Scoția în 2010 (46). O evaluare bazată pe observații realizată în perioada 2014-2015 a arătat de asemenea că și primele experimente cu Housing First desfășurate în Anglia s-au dovedit a fi de succes (47), deși ca și în cazul Suediei, implementarea s-a făcut adesea la nivel local. În Anglia, nu a existat o politică națională pentru Housing First decât la începutul anului 2016, dar federația engleză a organizațiilor care activează în beneficiul persoanelor fără adăpost (Homeless Link) a lansat o inițiativă Housing First England pentru promovarea utilizării Housing First în această țară. În plus, Guvernul Galez a propus utilizarea modelelor Housing First în cadrul recomandărilor sale pentru legislația privind problema lipsei de adăpost recent revizuită în 2015 (a se vedea Anexa).

În unele țări din Europa Centrală și de Est, Housing First era încă în curs de dezvoltare în anii 2015/16. Experimente cu Housing First s-au desfășurat în Republica Cehă și Ungaria.

---

(46) <http://www.turningpointscotland.com/what-we-do/homelessness/glasgow-housing-first/>

(47) Bretherton, J. and Pleace, N. (2015) Housing First in England: An Evaluation of Nine Services <https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

1.4 Dovezi în sprijinul Housing First

1.4.1 Rezolvarea problemei lipsei de adăpost pentru persoanele cu nevoi mari de sprijin

Serviciile Housing First sunt foarte eficiente în rezolvarea problemei lipsei de adăpost pentru persoanele cu nevoi mari de sprijin. În majoritatea cazurilor, serviciile europene Housing First rezolvă problema lipsei de adăpost pentru cel puțin opt din zece persoane **(48)**.

- în 2013, proiectul Housing First Europe a raportat faptul că **97%** dintre persoanele fără adăpost cu nevoie ridicată de asistență, care foloseau serviciul Discus Housing First din Amsterdam, se aflau încă în locuința primită la 12 luni după intrarea în program. La Copenhaga, rata de succes a fost de **94%** din total, un nivel la fel de impresionant fiind raportat și de serviciul Housing First Turning Point din Glasgow (**92%**). Serviciul Housing First Casas Primeiro din Lisabona a raportat o rată de succes de **79%** **(49)**.
- Rezultatele intermediare ale programului Housing First francez Un Chez-Soi d'abord raportate la sfârșitul anului 2013, arată că **80%** din cele 172 de persoane fără adăpost care au beneficiat de serviciile Housing First în cele patru orașe pilot și-au păstrat locuințele timp de 13 luni **(50)**.
- Rezultatele inițiale ale programului Housing First spaniol HÁBITAT au indicat niveluri foarte ridicate de menținere a locuințelor la sfârșitul lui 2015 **(51)**.
- Finlanda a raportat o scădere a cifrelor absolute referitoare la persoanele care se confruntă cu lipsa locuinței pe termen lung, după adoptarea unei strategii naționale care se concentrează pe folosirea programului Housing First pentru a pune capăt lipsei de adăpost pe termen lung. În 2008, 2.931 de persoane erau lipsite de adăpost pe termen lung în zece dintre cele mai mari orașe. Această cifră a scăzut la 2.192 la sfârșitul lui 2013, ceea ce înseamnă o reducere de **25%**. Numărul persoanelor fără adăpost pe termen lung au scăzut de la **45%** la **36%** din totalul populației fără adăpost în decursul aceleiași perioade **(52)**.

(48) Pleace, N. and Bretherton, J. (2013) The Case for Housing First in the European Union: A Critical Evaluation of Concerns about Effectiveness European Journal of Homelessness, 7(2), 21-41
http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/np_and_jb.pdf

(49) Busch-Geertsema, V. (2013) Housing First Europe: Final Report
http://www.giss-ev.de/giss-ev/tl_files/giss/upload/Pdf/FinalReportHousingFirstEurope.pdf

(50) <http://hf.aeips.pt/wp-content/uploads/2013/10/Pascale.pdf>

(51) https://www.raisfundacion.org/sites/default/files/rais/noticias/infografia_habitat_DEF_A3.pdf

(52) Pleace, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment.
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

- În 2015, o evaluare bazată pe observații a programului Housing First din Anglia a raportat faptul că, în cadrul a cinci dintre serviciile Housing First, **74%** dintre persoanele fără adăpost și-au menținut locuințele timp de cel puțin 12 luni **(53)**.
- În 2015, serviciul Housing First din Viena a raportat faptul că, dintre toți beneficiarii serviciului cu care s-a lucrat pe o perioadă de peste doi ani, **98%** se aflau încă în apartamentele lor **(54)**.

Ratele de succes din Europa sunt la fel ca sau depășesc rezultatele obținute în America de Nord. Studiile din SUA au raportat rate de menținere a locuințelor între 80% și 88% **(55)**. Ultima evaluare a programului canadian At Home/Chez Soi a raportat faptul că beneficiarii serviciului Housing First și-au petrecut 73% din timp într-o locuință stabilă pe o perioadă de doi ani, în comparație cu 32% timp petrecut în locuințe stabile de către cei care au beneficiat de alte servicii adresate persoanelor fără adăpost **(56)**.

O analiză internațională a dovezilor realizată în 2008 a arătat că între 40% și 60% dintre persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin păraseau sau erau excluse din serviciile în trepte înainte de a primi o nouă locuință. Acest lucru contrasta puternic cu serviciile Housing First care prezentau o retenție de 80% sau mai mult a beneficiarilor acestui serviciu care primeau locuință, timp de cel puțin un an **(57)**.

După cum am menționat mai sus, Housing First este extrem de eficient în rezolvarea problemei lipsei de adăpost în rândul persoanelor cu nevoi mari de sprijin. Cu toate acestea, există persoane, de obicei între 5 și 20% dintre beneficiarii serviciului, pentru care Housing First nu reușește să rezolve în mod susținut problema lipsei de locuință.

---

(53) Bretherton, J. and Pleace, N; (2015) Housing First in England: An Evaluation of Nine Services <https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

(54) BNeunerhaus (2015) Housing First Pilot Project Report http://www.neunerhaus.at/fileadmin/Bibliothek/Neue_Website/Neunerhaueser/Housing_First/2015_0925_HousingFirst_Report_english.pdf

(55) Tsemberis, S. (2010) 'Housing First: Ending Homelessness, Promoting Recovery and Reducing Costs' in I. Gould Ellen and B. O'Flaherty (eds) How to House the Homeless Russell Sage Foundation: New York.

(56) Goering, P., Veldhuizen, S., Watson, A., Adair, C., Kopp, B., Latimer, E., Nelson, G., MacNaughton, E., Streiner, D. and Aubry, T. (2014) National At Home/Chez Soi Final Report Calgary, AB: Mental Health Commission of Canada. http://www.mentalhealthcommission.ca/English/system/files/private/document/mhcc_at_home_report_national_cross-site_eng_2.pdf

(57) Pleace, N. (2008) Effective Services for Substance Misuse and Homelessness in Scotland: Evidence from an International Review Edinburgh: Guvernul Scoției <http://www.gov.scot/Resource/Doc/233172/0063910.pdf>

1.4.2 Sănătate și stare de bine

Housing First poate face o diferență pozitivă în ceea ce privește sănătatea și bunăstarea persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin:

- În 2013, proiectul de cercetare Housing First Europe a raportat faptul că 70% dintre beneficiarii serviciului Housing First din Amsterdam și-au redus consumul de droguri, 89% raportând îmbunătățiri ale calității vieții și 70% îmbunătățiri ale sănătății mintale. Rezultate pozitive s-au obținut și în cadrul serviciului Turning Point din Glasgow, unde s-a raportat o stabilizare sau reducere a consumului de droguri/alcool în majoritatea cazurilor. 80% dintre beneficiarii serviciului Casas Primeiro din Lisabona au raportat un nivel mai scăzut de stres. Serviciile Housing First daneze au raportat o situație mai contrastantă, însă 32% dintre beneficiari au înregistrat îmbunătățiri ale consumului de alcool, 25% îmbunătățiri ale sănătății mintale și 28% ale stării de sănătate fizică **(58)**.
- În 2015, rezultatele intermediare raportate de programul Housing First francez Un Chez-Soi d'abord programme **(59)** au arătat că, în cele șase luni de dinaintea includerii în programul Housing First, persoanele fără adăpost au petrecut în medie 18,3 nopți în spital. După ce au folosit serviciul Housing First timp de 12 luni, timpul petrecut în spital în ultimele șase luni a scăzut la 8,8 nopți, în medie. Contactele cu spitalele și frecvența spitalizărilor s-au diminuat semnificativ.
- Evaluarea din 2015 a programului Housing First din Anglia a arătat că 63% dintre beneficiarii serviciului au raportat îmbunătățiri ale stării de sănătate fizică și 66% îmbunătățiri ale sănătății mintale, și câteva ameliorări mai mărunte în ceea ce privește consumul de droguri și alcool **(60)**.

---

(58) Busch-Geertsema, V. (2013) Housing First Europe: Final Report

http://www.giss-ev.de/giss-ev/tl_files/giss/upload/Pdf/FinalReportHousingFirstEurope.pdf. S-au raportat și unele înrăutățiri ale stării de sănătate și bunăstării.

(59) Tinland, A. and Psarra, C. (2015) Housing First: Lessons from France presentation at the IGH Homelessness in a Global Landscape conference, Chicago, iunie 2015

<http://ighomelessness.org/Docs/2015PostConf/Housing-First-France.pdf>

(60) Bretherton, J. and Pleace, N. (2015) Housing First in England: An Evaluation of Nine Services

<https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

S-a dovedit că, atât în Europa cât și în America de Nord, Housing First a determinat îmbunătățiri ale sănătății și bunăstării. Rezultatele pot fi variabile – nu toți beneficiarii serviciului Housing First înregistrează îmbunătățiri ale sănătății și stării de bine- dar Housing First poate aduce schimbări pozitive multora dintre persoanele care îl folosesc (61).

1.4.3 Integrarea socială

Integrarea socială are trei elemente principale:

- **Sprijinul social**, care se concentrează pe oferirea sentimentului că cineva este valorizat de ceilalți și care se numește **spririn pentru stimă**; ajutorul de a înțelege și de a face față problemelor vieții, numit **spririn informațional**; tovarășie socială (petrecerea timpului cu alții) și **spririnul practic** sau instrumental (62)
- **Integrarea în comunitate**, care este greu de definit cu precizie, dar care, în general, se referă la relații pozitive, reciproc avantajoase între beneficiarii serviciului Housing First și cartierele în care locuiesc. În sens mai larg, integrarea în comunitate se referă și la nestigmatizarea unei persoane fără adăpost de către comunitate (63). Housing First poate ajuta oamenii să se adapteze la noi roluri în comunitate, precum, spre exemplu, a fi un bun vecin.
- **Integrarea economică**, care poate însemna muncă plătită, dar și activități productive sau care oferă satisfacții din punct de vedere social, de la participarea la activități artistice până la educație și formare informală și formală și căutarea unui loc de muncă.

Un obiectiv cheie al programului Housing First (a se vedea Capitolele 3 și 4) este acela de a promova integrarea socială în comunitate. Locuința funcționează ca o bază, sau fundație, pornind de la care Housing First caută să ajute un beneficiar să dezvolte sprijinul social, integrarea în comunitate și integrarea economică care îi pot îmbunătăți calitatea vieții. Un sprijin social de bună calitate, o viață care presupune o implicare pozitivă în comunitatea înconjurătoare și o existență structurată, cu sens, pot îmbunătăți în mod evident sănătatea și bunăstarea (64).

---

(62) Cohen, S. and Wills, T. (1985) Stress, Social Support and the Buffering Hypothesis Psychological Bulletin, 98, 310-357

(63) Pleace, N. and Quilgars, D. (2013) Improving Health and Social Integration through Housing First: A Review Brussels: DIHAL/FEANTSA.

http://feantsaresearch.org/IMG/pdf/improving_health_and_social_integration_through_housing_first_a_review.pdf

(64) Ibid

- Serviciul Housing First Casas Primeiro din Lisabona a raportat faptul că aproape jumătate dintre beneficiarii serviciului Housing First au început să cunoască oameni în cafenele în scopul socializării, iar 71% au relatat că se simt „ca acasă” în cartierul lor și 56% că simt că fac parte din comunitate **(65)**.
- O evaluare recentă a programului Housing First din Anglia a arătat că din 60 de beneficiari ai serviciilor Housing First, 25% au raportat un contact regulat cu familia înainte de a lucra cu Housing First, care a crescut la 50% după ce au primit sprijinul Housing First. Înainte de a lucra cu Housing First, 78% dintre beneficiari erau implicați în comportamente perturbatoare, cum ar fi consumul de alcool pe stradă. Acest număr a scăzut la 53% după ce au început să lucreze cu Housing First **(66)**.
- Există studii calitative realizate atât în Europa cât și în America de Nord care arată că cei care beneficiază de serviciile Housing First pot avea un sentiment mai mare de siguranță și de apartenență în viețile lor decât înainte de a se confrunța cu lipsa de adăpost. Acest lucru a fost descris ca un efect al programului Housing First în sensul de îmbunătățire a sentimentului de siguranță în viața de zi cu zi sau de securitate ontologică **(67)**.

Dovezile că programul Housing First are capacitatea de a ajuta persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin să obțină locuri de muncă plătite sunt destul de reduse în Europa și America de Nord, dar trebuie să menționăm că beneficiarii Housing First se confruntă adesea cu numeroase bariere în calea angajării. Housing First este conceput să aducă îmbunătățiri în ceea ce privește sănătatea, bunăstarea și integrarea socială. Housing First nu este prezentat ca fiind și nici nu ne așteptăm să fie considerat o „soluție minune” sau un panaceu care va pune rapid capăt tuturor consecințelor negative ale lipsei de adăpost. Housing First rezolvă cu succes problema lipsei de adăpost, iar acest lucru în sine creează o situație care este exact opusul numeroaselor riscuri pentru sănătate, bunăstare și integrare socială asociate cu lipsa de adăpost.

---

(65) Ornelas, J., Martins, P., Zilhão, M.T. and Duarte, T. (2014) Housing First: An Ecological Approach to Promoting Community Integration European Journal of Homelessness (8.1), 29-56
http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/article-02_8.1.pdf

(66) Bretherton, J. and Pleace, N. (2015) Housing First in England: An Evaluation of Nine Services
<https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

(67) Padgett, D. K. (2007). There's no place like (a) home: Ontological security among persons with serious mental illness in the United States. *Social science & medicine*, 64(9), 1925-1936, p. 1934

CAPITOLUL 2

Principii de bază ale Housing First

Principiile de bază ale Housing First

Toate serviciile Housing First se bazează pe modelul Pathways, dezvoltat de Dr. Sam Tsemberis, la New York la începutul anilor 1990 (68). **Principiile de bază ale programului Housing First din Europa se desprind direct din modelul Pathways.** Există totuși diferențe semnificative între anumite țări europene și America de Nord, și chiar și între țările europene în sine. Acest lucru înseamnă că principiile de bază ale programului Housing First din Europa nu oglindesc întocmai principiile modelului Pathways original. **Cele opt principii de bază ale programului Housing First Europa, dezvoltate în urma consultărilor cu consiliul consultativ pentru acest Ghid,** din care a făcut parte și Dr. Tsemberis, sunt:

Opt principii de bază:

Locuința este un drept al omului

Alegere și control pentru beneficiarii serviciului

Locuința și tratamentul sunt chestiuni separate

Orientare pe recuperare

Reducerea efectelor nocive

Angajament activ fără constrângere

Planificare centrată pe persoană

Srijin flexibil disponibil atât cât este necesar

(68) Tsemberis, S.J. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minneapolis: Hazelden.

2.1 Locuința este un drept al omului

Comitetul ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale a stabilit un drept la locuință care precizează că oricine are dreptul să trăiască în securitate, pace și demnitate (69).

Acest drept include:

- **Siguranța legală** a ocupării, centrată pe protecția legală împotriva evacuării forțate, a hărțuirii de către proprietari și a altor amenințări referitoare la menținerea unei locuințe stabile.
- **Accesibilitatea**, în sensul că locuința nu ar trebui să presupună costuri atât de mari încât mâncarea, educația și accesul la îngrijiri medicale să devină inaccesibile.
- **Caracterul locuibil**, care înseamnă efectiv că locuința este într-o stare rezonabilă din punct de vedere al reparațiilor și asigură un adăpost și un spațiu de locuit adecvate.
- **Disponibilitatea serviciilor**, care se concentrează pe infrastructura necesară pentru ca locuința să fie locuibilă, adică salubritate, capacitatea de a prepara și de a găti alimente, facilități de spălare, depozitare, încălzire, iluminare și facilități de evacuare a deșeurilor.
- **Disponibilitate**, ceea ce înseamnă că locuința trebuie să fie disponibilă pentru cei care au nevoie de ea. Atunci când este cazul, locuința trebuie să maximizeze capacitatea de a locui independent pentru cei care au o dizabilitate fizică sau suferă de o boală limitantă.
- **Locația**, ceea ce înseamnă că locuința trebuie să permită accesul la serviciile necesare. Aici sunt incluse educația, sănătatea, magazinele și alte servicii. Locuința ar trebui de asemenea să se afle în locuri care să asigure oportunități de acces la muncă plătită și participare civică. Locuința nu trebuie să se afle în medii periculoase pentru sănătate.
- Caracterul adecvat din punct de vedere **cultural**, adică locuința trebuie să permită oamenilor să trăiască în moduri care să nu le afecteze cultura. Acest lucru înseamnă că locuința trebuie să permită exprimarea identității culturale.

(69) <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Housing/toolkit/Pages/RighttoAdequateHousingToolkit.aspx>

Tipologia europeană a fenomenului persoanelor fără adăpost (ETHOS) definește diferit ceea ce înseamnă o locuință, folosind ideea de domenii fizice, sociale și legale. Domeniul fizic este centrat pe a avea propriul spațiu de locuit, cu alte cuvinte, propria ușă de la intrarea în propria casă, care se află sub propriul tău control. Domeniul social acoperă spațiul și intimitatea necesare pentru a trăi o viață normală, ca individ, cuplu sau familie. Domeniul legal oglindește definiția internațională a dreptului la locuință, adică siguranța căminului care este protejată prin lege (70).

Housing First subliniază dreptul pe care îl au persoanele fără adăpost la o locuință.

Locuința este asigurată **în primul rând**, și nu în **ultimă instanță**, fără niciun fel de așteptare ca persoana fără adăpost să se comporte într-un anumit fel, să respecte tratamentul sau să se abțină de la consumul de droguri sau alcool, **înainte** de a i se acorda locuința. **Housing First nu se așteaptă ca persoanele fără adăpost să-și câștige dreptul la locuință sau să câștige dreptul de a rămâne în locuință.**

Se așteaptă ca cei care beneficiază de Housing First să respecte condițiile contractului de închiriere, sau de locațiune, la fel ca orice altă persoană care închiriază o locuință, acordându-li-se sprijinul necesar care să le permită să facă acest lucru. De asemenea, serviciile Housing First se așteaptă să existe un contact regulat între cei care beneficiază de serviciu și un asistent social, de exemplu printr-o întâlnire săptămânală, care include verificarea faptului că nu există probleme cu locuința acestora (a se vedea Capitolul 3).

Locuința oferită de Housing First nu este o locuință temporară. Housing First oferă un cămin adevărat în sensul definit atât de ONU cât și de ETHOS.

---

(70) European Typology of Homelessness - English: <http://housingfirstguide.eu/website/wp-content/uploads/2016/03/ETHOS-EN.pdf>

2.2 Alegere și control pentru beneficiarii serviciului

Un principiu cheie al Housing First este acela că persoanele care utilizează serviciul trebuie să fie ascultate, iar părerea acestora trebuie să fie respectată. Cei care beneficiază de Housing First pot face alegeri reale referitor la modul în care își trăiesc viața și la tipul de sprijin pe care îl primesc.

Acest principiu de bază al Housing First este centrat pe abilitarea persoanelor fără adăpost să decidă care sunt propriile nevoi și cum pot fi acestea satisfăcute. În practică, acest lucru înseamnă:

- Nu ar trebui să se presupună că toate persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin vor împărtăși comportamente și alte caracteristici. Nevoile acestora nu pot fi îndeplinite în mod eficient printr-un pachet standardizat de servicii care nu țin cont de nevoile, caracteristicile, comportamentele sau experiențele personale.
- Cea mai bună modalitate de a înțelege nevoile unei persoane fără adăpost este aceea de a asculta persoana respectivă și părerea acesteia despre felul în care poate fi ajutată.
- Pentru a asculta și a răspunde nevoilor și părerilor cuiva în mod eficient, Housing First trebuie să respecte acel individ și atuurile acestuia, mai degrabă decât să se concentreze în mod negativ pe limitările sale. Un serviciu Housing First nu poate avea o atitudine arogantă. Housing First nu poate funcționa pornind de la premiza că personalul Housing First înțelege nevoile cuiva mai bine decât persoana în cauză.
- Compasiunea, căldura și înțelegerea din partea personalului Housing First sunt la fel de importante ca și respectul, atunci când le permit persoanelor fără adăpost să aleagă combinația de sprijin pe care o consideră potrivită.
- Housing First încurajează în mod activ angajamentul față de tratamentul necesar, inclusiv reducerea efectelor nocive ale drogurilor și alcoolului și încurajarea de a căuta ajutor pentru probleme de sănătate mintală sau fizică. De asemenea, se oferă ajutor pentru implicarea în comunitate și instituirea și reinstituirea asistenței sociale. În timp ce controlul revine beneficiarului serviciului, angajații Housing First lucrează activ pentru a informa beneficiarii Housing First cu privire la posibilitățile pe care le au la dispoziție pentru a face schimbări pozitive în viețile lor (a se vedea 2.6).
- Sprijinul trebuie să fie flexibil, inventiv și capabil să se adapteze la specificul nevoilor unui beneficiar al programului Housing First. Se poate stabili un set de funcții clar definite pentru sprijinul acordat în cadrul Housing First (a se vedea Capitolul 3), dar Housing First trebuie, de asemenea, să poată răspunde nevoilor specifice ale fiecărui beneficiar al serviciilor.
- Housing First se adaptează la nevoile individuale, recunoscând atuurile fiecărui individ, și nu utilizează un set standardizat sau limitat de răspunsuri. Beneficiarilor serviciului Housing First nu li se oferă un ajutor de care de fapt nu au nevoie. Acest lucru presupune recunoașterea atuurilor pe care le are deja fiecare beneficiar al serviciului sau pe care le va dezvolta în timp.

În cadrul Housing First, autodeterminarea este văzută ca punctul de plecare al recuperării. Luarea deciziilor în comun, de către beneficiarii și furnizorii de servicii, este o componentă esențială a recuperării conform modelului Housing First (71). În cadrul serviciilor Housing First din America de Nord, acest lucru este uneori descris drept „alegerea consumatorului”.

În Europa, în ultimii 25 de ani, s-a pus un accent tot mai mare pe autodeterminarea beneficiarilor serviciilor de asistență socială și de sănătate. Autodeterminarea este folosită și de unele servicii destinate persoanelor fără adăpost. Practica europeană, precum „planul personalizat”, poate semăna foarte mult cu autodeterminarea din cadrul Housing First. Sitra definește personalizarea în felul următor (72).

„Personalizarea înseamnă că indivizii au o posibilitate maximă de a alege și de a controla serviciile publice de care au nevoie – că se face trecerea de la cultura de tip o soluție potrivită pentru toți la adaptarea sprijinului astfel încât să satisfacă aspirațiile indivizilor și să le consolideze punctele lor forte”.

Housing First trebuie să echilibreze nevoia de alegere și control în timp ce lucrează cu fiecare persoană pentru a încuraja și sprijini angajamentul față de tratament. În ultimă instanță, Housing First își propune să îmbunătățească sănătatea, bunăstarea și șansele de viață ale fiecărui individ care este sprijinit, crescându-i șansele de rezolvare a problemei lipsei de adăpost pe termen lung.

Toate serviciile Housing First funcționează prin stabilirea unui echilibru al priorităților. Găsirea unui echilibru se concentrează pe asigurarea faptului că beneficiarii serviciilor dețin posibilitatea de alegere și control, promovând în același timp activ bunăstarea fiecăruia dintre aceștia. Housing First asigură posibilitatea de alegere, respectă opiniile, susține atuurile individuale și se dorește a fi atât înțelegător, cât și plin de compasiune, încurajând în același timp în mod activ beneficiarii serviciilor să se îndrepte către recuperare (73).

---

(71) Greenwood, R. M., Schaefer-McDaniel, N. J., Winkel, G. and Tsemberis, S. J. (2005). Decreasing psychiatric symptoms by increasing choice in services for adults with histories of homelessness. *American Journal of Community Psychology*, 36(3-4), 223-238.

(72) <http://www.sitra.org/policy-good-practice/personalisation/>

(73) Löfstrand, C. and Juhila, K. (2012) The Discourse of Consumer Choice in the Pathways Housing First Model *European Journal of Homelessness* 6(2), 47-68

2.3 Locuința și tratamentul sunt chestiuni separate

Housing First se asigură că dreptul omului la locuință nu este compromis de obligarea beneficiarilor să își ia angajamentul de a urma un tratament ca o condiție de acces la locuință sau pentru a rămâne în locuință. Prin urmare, locuința este **separată** de tratament.

În practică, acest lucru înseamnă:

- Accesul la locuință, oferirea unei locuințe de către un serviciu Housing First, nu este condiționat de schimbarea comportamentului sau de acceptarea tratamentului. În practică, acest lucru înseamnă că locuința este în continuare oferită și dacă cineva nu încetează să consume alcool, nu acceptă tratamentul pentru probleme de sănătate mintală sau refuză alte oferte de sprijin.
- Rămânerea în locuința oferită prin intermediul Housing First nu obligă pe nimeni să își schimbe comportamentul sau să accepte tratamentul. Housing First sprijină beneficiarii să respecte condițiile unui contract de închiriere sau de locațiune în același mod în care ar face-o oricine altcineva care închiriază o casă. De asemenea, Housing First impune întâlniri regulate cu personalul Housing First, ceea ce include și monitorizarea menținerii locuințelor. Cu toate acestea, Housing First nu scoate oamenii din locuințe pentru că nu și-au schimbat comportamentul sau nu folosesc tratament.
- În mod normal, evacuarea unei persoane ar trebui să se facă doar de către proprietar din cauza încălcării contractului de închiriere sau de locațiune. Housing First este conceput pentru a găsi unui beneficiar al serviciilor care este evacuat o nouă locuință și pentru a-i oferi sprijin în timpul procesului de relocare. Serviciile de sprijin oferite de Housing First sunt continue și nu sunt legate de locuință. Acest lucru permite unui serviciu Housing First să asigure continuitatea sprijinului de-a lungul schimbărilor de locuință sau în situația crizelor clinice (un punct de cotitură critic în ceea ce privește sănătatea fizică sau mintală a unei persoane).

Locuința este separată de tratament și din alt punct de vedere pozitiv. În timp ce Housing First oferă sprijin **atât timp cât este necesar** (a se vedea 2.8), atunci când și dacă utilizarea serviciilor de asistență Housing First de către cineva încetează, aceștia își păstrează actuala locuință. Dacă cineva nu mai are nevoie de Housing First, **nu trebuie să se mute în altă parte.**

Spre deosebire de alte servicii pentru persoanele fără adăpost, Housing First își ia angajamente față de persoana respectivă și nu față de locuința acesteia. Housing First este orientată pe persoană, nu pe loc.

Acest lucru înseamnă că:

- Atunci când cineva decide să se mute într-o locuință, serviciile de asistență și tratament Housing First țin legătura cu persoana respectivă și continuă să o sprijine în noua sa casă.
- Atunci când cineva pierde o locuință pe care Housing First l-a ajutat/a ajutat-o să o acceseze, fie prin evacuare, fie pentru că o abandonează, serviciile de asistență și tratament Housing First țin legătura cu persoana respectivă. Dacă un beneficiar al serviciului Housing First și-a pierdut casa, serviciul Housing First caută să-i găsească o altă locuință cât mai rapid posibil.
- Dacă o persoană este instituționalizată, serviciile de asistență și tratament Housing First țin legătura cu aceasta. De exemplu, dacă cineva trebuie să fie internat într-un spital de psihiatrie, Housing First va ține legătura cu persoana respectivă și va încerca fie să îi păstreze locuința existentă, fie să găsească o nouă locuință pentru momentul în care va ieși din spital. De asemenea, Housing First își va păstra angajamentul în același fel dacă cineva primește o condamnare scurtă cu închisoarea.

Una dintre provocările cu care se pot confrunta serviciile Housing First este aceea când sunt oferite apartamente în locuințe colective sau la comun. Aceasta înseamnă că locuința este oferită într-un bloc de apartamente sau un bloc de locuințe care este doar pentru beneficiarii Housing First. Aici, este important să ne asigurăm că drepturile pe care cineva le are asupra locuinței sale sunt aceleași cu cele ale oricărei persoane care închiriază o locuință obișnuită. Acest lucru poate însemna, teoretic, că cineva poate locui într-un bloc destinat beneficiarilor serviciului Housing First după ce sprijinul asigurat acestora s-a încheiat de comun acord cu echipa Housing First sau dacă persoana respectivă a decis să nu mai folosească asistența și tratamentul Housing First. Locuința și drepturile acestora la locuință sunt separate de tratamentul și sprijinul pe care îl pot primi. Poate părea un exemplu extrem, dar principiul de bază al separării locuinței de tratament nu poate fi compromis dacă un serviciu urmează modelul Housing First. Această abordare a fost adoptată în unele servicii Housing First din Finlanda **(74)** (a se vedea Capitolul 4).

Unele servicii Housing First subînchiriază beneficiarilor lor unitățile locative. Pot exista două motive pentru a face acest lucru. În primul rând, atunci când se lucrează cu proprietari din sectorul privat și din cel al locuințelor sociale, aceștia pot fi asigurați că responsabilitatea legală pentru locuința lor revine serviciului Housing First, și nu unei persoane care utilizează acel serviciu. În al doilea rând, dacă există o problemă cu locuința cuiva, Housing First poate muta rapid persoana respectivă într-o altă locuință, deoarece aceasta nu este nici chiriaș, nici titularul contractului de închiriere.

---

(74) Pleave N., Culhane D., Granfelt R., Knutagard M. The Finnish Homelessness Strategy: An International Review (2015) http://works.bepress.com/dennis_culhane/145/

Astfel de aranjamente presupun găsirea unui echilibru între asigurarea dreptului unei persoane la locuință și stabilirea unor limitări în ceea ce privește dreptul legal al acesteia la locuința respectivă. Comportamentul etic al serviciilor Housing First care folosesc astfel de aranjamente este deosebit de important, dacă se dorește o păstrare corectă a principiului de bază al separării dintre locuință și tratament. Unele servicii Housing First din Marea Britanie oferă imediat tuturor beneficiarilor serviciului Housing First un contract de închiriere cu drepturi și obligații depline, oferindu-le aceleași drepturi la locuință ca ale oricărei alte persoane care închiriază locuințe sociale sau în regim privat **(75)** (a se vedea Capitolul 4).

---

(75) Pleace N., Culhane D., Granfelt R., Knutagard M. The Finnish Homelessness Strategy: An International Review (2015) http://works.bepress.com/dennis_culhane/145/

(76) <https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

2.4 Orientare pe recuperare

Un serviciu orientat pe recuperare se concentrează pe bunăstarea generală a unei persoane. Acest lucru include sănătatea fizică și mentală, nivelul de sprijin social (de la un partener, familie sau prieteni) și nivelul de integrare socială a acestora, adică a face parte dintr-o comunitate și participa activ în societate. Promovarea recuperării poate include accesul la educație sau a ajuta pe cineva să găsească o activitate recreativă care să îi ofere satisfacții. Respectarea orientării pe recuperare este o abordare mult mai extinsă și mai ambițioasă decât simpla reglementare a consumului de droguri sau alcool sau sprijinirea angajamentului față de tratament. Este vorba despre a oferi cuiva o viață sigură și plină de satisfacții, despre a crea o viață care să integreze persoana respectivă într-o comunitate, într-o locuință și în viața socială și economică extinsă, într-un mod pozitiv.

Conceptul de recuperare se poate aborda din puncte de vedere diferite (76), dar se concentrează pe o persoană care dobândește un simț al scopului, cu perspectiva unei vieți mai bune și mai sigure. Se pune accent pe persoana „care se recuperează”, alegând direcția viitoarei sale vieți.

În cadrul modelului Housing First, persoanele fără adăpost sunt capabile să-și revină: ceea ce înseamnă că pot redobândi o viață mai plină de sens și de speranță. Recuperarea nu înseamnă că beneficiarii serviciului nu vor mai avea probleme, simptome sau frământări. Nu înseamnă că nu vor mai folosi servicii specializate, medicamente sau că vor putea neapărat să trăiască complet independent. Procesul de recuperare este unic și personal. Este un proces de încercare și eroare, care implică pași mici înainte și înapoi. Este un proces de celebrare a reușitelor, dar și de trăire a unor sentimente de durere și frustrare. În cadrul Housing First, procesul de recuperare este individual, iar sprijinul este conceput pentru a fi flexibil, astfel încât să permită beneficiarilor să-și aleagă propria cale către o viață mai bună (77).

Serviciile orientate pe recuperare cunosc faptul că este posibil ca un beneficiari să fi trecut prin evenimente traumatice. Acestea sunt construite pe înțelegerea beneficiarilor, din punctul de vedere al nevoile de sprijin pe care le au în momentul respectiv, dar și din punctul de vedere al celorlalte caracteristici și experiențe ale acestora.

(76) Wolf, J. (2016). Krachtwerk. Methodisch werken aan participatie en zelfregie. (Strengths Work, a Systematic Method for Participation and Self-Direction). Bussum: Coutinho.

(77) Rapp, C. and Goscha, R. (2006). The strengths model, case management with people with psychiatric disabilities. Oxford University Press; Saleebey, D. (2006). The strengths perspective in social work practice, vol. 4. Boston: Pearson Education, Inc.

Un serviciu orientat pe recuperare, precum Housing First, încearcă să maximizeze atuurile și potențialul persoanelor care primesc sprijin, încurajând ideea că este posibilă o schimbare pozitivă. În timp, această abordare poate presupune faptul că beneficiarilor serviciului li se dau responsabilități, cum ar fi mentoratul față de alți beneficiari, rolul de reprezentant al altor beneficiari ai serviciului Housing First sau dezvoltarea propriilor planuri de sprijin. De asemenea, se va pune accent pe dezvoltarea relațiilor personale, oferind beneficiarilor sprijin, atunci când este necesar, în ceea ce privește alfabetizarea emoțională (capacitatea de a înțelege și procesa corect emoțiile) și facilitarea construirii unor relații de încredere. Serviciile care adoptă o orientare de recuperare folosesc adesea tehnici de interviu motivațional.

Housing First încurajează în mod activ următoarele:

- Utilizarea tratamentului pentru problemele de sănătate mintală și alte probleme de sănătate
- Reducere efectelor nocive ale drogurilor și alcoolului
- Schimbări de comportament pentru a reduce riscurile pentru sănătate și bunăstare
- Conștientizarea faptului că o schimbare pozitivă este posibilă și că oportunitatea de a avea o viață mai bună în viitor este o opțiune realistă pentru beneficiarii Housing First.

Orientarea pe recuperare în cadrul Housing First este o filozofie care presupune că sprijinul acordat de Housing First pune întotdeauna accent pe faptul că beneficiarul serviciului poate alege un viitor mai bun ca pe o posibilitate reală care se poate realiza. Sprijinul și tratamentul se asigură și sunt disponibile pentru a permite acest lucru, dar nu reprezintă decât un aspect al orientării pe recuperare, care caută și să inducă în mintea tuturor celor care beneficiază de Housing First ideea de recuperare ca perspectivă realistă.

Orientarea pe recuperare trebuie să fie gestionată cu grijă în contextul menținerii unui accent clar și egal pe ideea de alegere și control, precum și pe ideea de planificare centrată pe persoană în cadrul Housing First. Este important ca mesajele pozitive ale orientării pe recuperare să fie implementate cu mare atenție. Mai precis:

- Promovarea recuperării trebuie să reflecte întotdeauna ceea ce fiecare persoană își dorește pentru sine, și nu ideile altcuiva despre direcția în care ar trebui să se îndrepte viața sa. Beneficiarii Housing First trebuie să fie ascultați și trebuie să li se respecte alegerile. Orientarea pe recuperare nu este decât un aspect al Housing First.
- Urmărirea unei orientări pe recuperare trebuie să fie realistă și justificată, însă nu trebuie să existe niciun fel de presupunere referitor la ce fel de viață poate obține în cele din urmă un beneficiar al serviciului Housing First.

(76) Wolf, J. (2016). Krachtwerk. Methodisch werken aan participatie en zelfregie. (Strengths Work, a Systematic Method for Participation and Self-Direction). Bussum: Coutinho.

(77) Rapp, C. and Goscha, R. (2006). The strengths model, case management with people with psychiatric disabilities. Oxford University Press; Saleebey, D. (2006). The strengths perspective in social work practice, vol. 4. Boston: Pearson Education, Inc.

2.5 Reducerea efectelor nocive

Reducerea efectelor nocive se bazează pe ideea că încetarea consumului problematic de droguri și alcool poate fi un proces complex și că serviciile care impun abținerea sau dezintoxicarea nu funcționează bine pentru multe dintre persoanele fără adăpost. Reducerea efectelor nocive este o practică obișnuită în unele țări nord-europene, precum Finlanda sau Marea Britanie și este o practică de lungă durată în Franța (78), dar nu este universal folosită în întreaga Europă. Există numeroase dovezi că reducerea efectelor nocive este mai eficientă în cazul persoanelor fără adăpost cu nevoi mari și complexe decât serviciile bazate pe abținerea sau dezintoxicare (79).

Reducerea efectelor nocive consideră consumul problematic de droguri sau alcool ca fiind un rezultat al altor nevoi de sprijin și, de asemenea, ca având potențialul de a complica și spori alte nevoi de sprijin. De exemplu, consumul de droguri nu poate fi tratat sau abordat în mod izolat; acesta trebuie înțeles în relație cu celelalte nevoi de sprijin, caracteristici și comportamente ale unei persoane.

O abordare holistică (care vede persoana ca pe un întreg), care caută să identifice toate cauzele și consecințele consumului de droguri și alcool, este esențială pentru filozofia de reducere a efectelor nocive. De asemenea, reducerea efectelor nocive urmărește să convingă și să sprijine oamenii în modificarea consumului de droguri și alcool care le face rău. Prin reducerea efectelor nocive se oferă sprijin, ajutor și tratament, dar nu se impune abținerea de la droguri și alcool.

Pentru reducerea efectelor nocive se folosește o abordare persuasivă (80). Scopul nu este neapărat acela de a opri orice consum de droguri și alcool, ci de a reduce efectele nocive pe care le resimte cineva, ajutând persoana respectivă să reducă și să gestioneze consumul. Dacă cineva dorește să fie abstinent, o abordare de reducere a efectelor nocive poate determina un astfel de rezultat, dar o abordare de acest fel va avea efect și pentru un utilizator activ, încurajându-l să reducă consumul de droguri și alcool.

Reducerea efectelor nocive joacă un rol esențial în cadrul Housing First. Housing First nu ar putea pune accent pe locuință ca drept al omului, nu ar putea promova posibilitatea de alegere a beneficiarilor sau asigura principiul separării locuinței de tratament, dacă nu ar folosi ideea de reducere a efectelor nocive. Dacă s-ar impune abținerea, locuința nu s-ar mai putea oferi oricui sau nu s-ar mai putea păstra de către oricine care a refuzat să nu mai bea sau să mai ia droguri.

(78) Dr. Claude Olivenstein a fost o voce influentă în introducerea conceptului de reducere a efectelor nocive în Franța, în anii 1970.

(79) Pleace, N. (2008) Effective Services for Substance Misuse and Homelessness in Scotland: Evidence from an International Review Edinburgh: Guvernul Scoției
<http://www.gov.scot/Resource/Doc/233172/0063910.pdf>

(80) Ibid.

2.6 Angajament activ fără constrângere

Angajamentul activ fără constrângere, care face parte din terminologia americană, poate fi descris ca un mod asertiv, deși, foarte important, nu agresiv, de a lucra cu beneficiarii serviciilor Housing First. Accentul se pune pe colaborarea cu beneficiarii serviciilor Housing First într-un mod pozitiv, care să îi determine să creadă că recuperarea este posibilă. Aceasta este tehnica prin care Housing First adoptă orientarea pe recuperare (a se vedea 2.4).

În cadrul orientării pe reducerea efectelor nocive și pe recuperare din cadrul Housing First, accentul se pune întotdeauna pe încercarea pozitivă de a-i determina pe beneficiarii Housing First să-și ia un angajament față de ajutorul de care au nevoie. De asemenea, beneficiarii Housing First sunt rugați să analizeze în mod constructiv orice aspecte ale comportamentului lor care ar putea reprezenta o amenințare pentru rezolvarea problemei lipsei de adăpost sau sănătatea, bunăstarea și calitatea vieții acestora.

- Beneficiarii Housing First nu trebuie să fie niciodată amenințați cu sancțiuni pentru că se comportă sau nu în anumite feluri. Nu ar trebui să existe niciun fel de refuz al accesului la locuințe, sau amenințări la adresa locuințelor existente, sau retragerea sprijinului sau a tratamentului, dacă cineva nu își modifică comportamentul în sensul pe care personalul Housing First îl poate considera benefic pentru bunăstarea sa **(81)**.
- De asemenea, programul Housing First, orientat pe recuperare și reducerea efectelor nocive, lucrează în mod activ și continuu pentru a sublinia faptul că sprijinul, tratamentul și consilierea sunt disponibile întotdeauna și că sunt posibile schimbări pozitive ale sănătății, bunăstării, integrării sociale și calității generale a vieții. Discuțiile, consilierea, informarea, sprijinul și persuasiunea sunt toate mecanisme folosite pentru realizarea acestora.

---

(78) Excepție face situația în care persoana respectivă amenință siguranța personalului, situație în care este posibil să fie necesar ca angajamentul să înceteze, fie temporar, fie permanent.

2.7 Planificare centrată pe persoană

Serviciile Housing First folosesc planificarea centrată pe persoană, care implică în esență organizarea sprijinului și a tratamentului în jurul individului și al nevoilor acestuia **(82)**. Această abordare reflectă accentul pus pe alegerea și controlul pe care le au la dispoziție beneficiarii serviciilor. Acest principiu se poate rezuma ca o adaptare la și o organizare a serviciului Housing First în funcție de beneficiarii serviciilor, mai degrabă decât așteptarea ca aceștia să se conformeze și să se adapteze la serviciul Housing First.

Unele servicii pentru persoanele fără adăpost se așteaptă ca beneficiarii să urmeze o anumită cale, folosind o gamă fixă de servicii care funcționează întotdeauna în același mod pentru toată lumea. Housing First încurajează indivizii spre recuperare, dar este conceput pentru a le permite să-și construiască propria cale, folosind combinația de servicii care li se potrivește.

Toți beneficiarii serviciului Housing First sunt încurajați și sprijiniți să aleagă tipul de viață pe care doresc să o trăiască. Alegerea și controlul joacă un rol important în acest sens, beneficiarii Housing First luând decizii reale cu privire la tipurile de sprijin și tratament pe care doresc să le primească. Planificarea centrată pe persoană din cadrul Housing First se concentrează pe înțelegerea:

- Tuturor aspectelor vieții pe care cineva dorește să o trăiască, adică lucruri care merită, care oferă satisfacții și care le sporesc bunăstarea și șansele la fericire. Acest lucru merge dincolo de asigurarea unei locuințe adecvate și a unei game corecte de tratament și sprijin.
- Nevoilor pe care le poate avea un beneficiar al Housing First în legătură cu integrarea socială. Integrarea socială include lucruri precum un sprijin social adecvat (prietenii și/sau familia și/sau un partener), participarea la viața civică (a face parte din cartier și societate, nu izolat de acestea) și contribuția la societate, de ex. prin voluntariat, muncă plătită sau alte activități productive. O bună integrare socială poate îmbunătăți sănătatea și bunăstarea prin influențarea pozitivă a stimei de sine **(83)**
- Gama de servicii de sprijin oferite prin planificarea centrată pe persoană poate include: ajutor pentru gestionarea și întreținerea unei locuințe; abilități practice precum gătit, realizarea unui buget, cumpărături și gestionarea facturilor; consiliere privind datoriile și banii și sprijin pentru decorare și amenajări.

(82) În Europa, termenul „planificare centrată pe persoană” se poate folosi pentru a face referire la un sistem prin care cineva este ajutat să își gestioneze toate aspectele vieții. Acesta este similar, dar nu identic cu ceea ce se înțelege prin planificarea centrată pe persoană din cadrul serviciului Housing First.

(83) Cohen, S. and Wills, T. (1985) Stress, Social Support and the Buffering Hypothesis Psychological Bulletin, 98, pp. 310-357.

- În domeniul sprijinului social, o planificare centrată pe persoană s-ar putea preocupa de stabilirea sau restabilirea unor prietenii și a unor relații de familie pozitive. De asemenea, în ceea ce privește integrarea socială, Housing First ar putea încuraja și sprijini intrarea în programe de educație, formare, activități artistice, voluntariat, muncă plătită și implicare comunitară. În fine, pentru sănătate și bunăstare, o planificare centrată pe persoană ar putea încuraja și sprijini beneficiarii serviciilor Housing First să își ia un angajament în ceea ce privește tratamentul.

Housing First se preocupă de drepturile omului și nevoile persoanelor fără adăpost, de dreptul acestora la locuință și dreptul la o calitate rezonabilă a vieții. Housing First nu oferă o soluție reală pentru problema lipsei de adăpost, dacă doar „depozitează” persoane fără adăpost cu nevoi mari de sprijin în locuințe și le întreține prin servicii de asistență. Sprijinul flexibil, personalizat este esențial.

Planificarea centrată pe persoană ar trebui să aibă mai multe caracteristici:

- Să se asigure că beneficiarul serviciului Housing First se află în centrul oricărui decizii care i-ar putea schimba viața.
- Să înțeleagă ce vrea fiecare beneficiar al programului Housing First de la viață, cum își dorește să trăiască și ce dorește să facă. Acest lucru va include dorințele sale din punctul de vedere al relațiilor, al locului său în societate și al modului în care dorește să-și petreacă timpul.
- Personalul Housing First care lucrează cu beneficiarii serviciilor Housing First trebuie să se asigure că ceea ce își doresc aceștia de la viață, calitatea vieții lor, gestionarea riscurilor pentru sănătatea lor, protejarea bunăstării și susținerea rezolvării problemei lipsei de adăpost, se află în centrul preocupărilor Housing First.
- Planificarea centrată pe persoană poate însemna că cineva care beneficiază de programul Housing First are niște priorități care s-ar putea să nu coincidă cu ceea ce un furnizor de servicii Housing First consideră că ar fi cea mai bună opțiune pentru acesta. În definitiv, Housing First poate încuraja și sprijini persoanele fără adăpost să se îndrepte spre recuperare, dar nu poate insista ca acestea să urmeze o anumită direcție (a se vedea 2.6).

2.8 Sprijin flexibil disponibil atât cât este necesar

Housing First pune accentul pe dreptul la locuință într-un alt sens, acela de a rămâne în contact cu un beneficiar al Housing First atunci când acesta este evacuat. Dacă un beneficiar al programului Housing First este evacuat, din cauza restanțelor de chirie, a deranjării vecinilor sau a provocării de daune, Housing First rămâne în contact cu acea persoană și caută să îi găsească din nou o locuință. De asemenea, dacă un beneficiar al Housing First se vede în imposibilitatea de a face față locuirii în propria casă și o abandonează, Housing First continuă să lucreze cu persoana respectivă.

Dacă cineva își pierde casa, Housing First nu lasă persoana respectivă să se descurce singură. Serviciile Housing First continuă să se implice și să încerce să asigure dreptul la locuință al persoanei respective.

Sprijinul oferit de Housing First este conceput pentru a satisface nevoile individuale. Accentul pe alegere și control, planificarea centrată pe persoană, orientarea pe recuperare și reducerea efectelor nocive sunt caracteristicile fundamentale ale unui serviciu Housing First. Sprijinul este adaptabil, flexibil și poate fi, de asemenea, creativ, răspunzând fiecărui set unic de nevoi, după cum este necesar, cel puțin în limita resurselor (financiare) la care are acces un serviciu Housing First. **Intensitatea sprijinului poate crește și scădea odată cu nevoia individuală, astfel încât Housing First poate răspunde pozitiv atunci când cineva are nevoie de mai mult sau mai puțin ajutor în fiecare zi.**

După cum am menționat mai sus, sprijinul urmează individul, mai degrabă decât să fie legat de un loc. Acest lucru permite Housing First să păstreze legătura cu persoana în cazul în care cineva își pierde locuința actuală sau trebuie, de exemplu, să intre pe termen scurt în spital sau la închisoare.

Ultimul element crucial al furnizării unor servicii flexibile este **asigurarea sprijinului atât timp cât este necesar**. Pentru beneficiarii Housing First, a trăi în propria casă poate să nu fie o experiență obișnuită. Este posibil să fi petrecut ani, în unele cazuri zeci de ani, în servicii pentru persoanele fără adăpost, cămine și adăposturi de urgență, ocupând ilegal clădiri sau locuind pe stradă. **Sprijinul necesar pentru adaptarea la o viață independentă poate depăși câteva luni, iar procesul prin care se asigură faptul că sănătatea, bunăstarea și integrarea socială a unui beneficiar al serviciilor Housing First sunt cât mai pozitive posibil poate dura, la rândul său, destul de mult.**

Acest lucru nu înseamnă că nevoile de sprijin vor fi în mod constant ridicate. Nevoile se schimbă în timp. Nici sprijinul nu trebuie să fie neapărat permanent, deoarece beneficiarii serviciilor Housing First pot ajunge într-un punct în care nu mai au nevoie de Housing First și se pot descurca fie cu un sprijin de intensitate mai mică, fie pot trăi complet independent.

OBIECTIVE COMUNE

Pe lângă principiile de bază, fiecare serviciu Housing First are un set de obiective comune, care pot fi rezumate după cum urmează:

- Oferirea de sprijin pentru păstrarea locuinței.
- Promovarea sănătății și a bunăstării.
- Promovarea integrării sociale, care include:
  - o Integrarea în comunitate
  - o Intensificarea sprijinului social
  - o Acces la activități relevante și productive.

CAPITOLUL 3

Asigurarea sprijinului

Sprrijinul în cadrul Housing First

Sprrijinul Housing First se concentrează pe **asigurarea menținerii locuințelor, promovarea și susținerea sănătății și a bunăstării, dezvoltarea sprijinului social și integrarea în comunitate și extinderea participării la activități relevante**. Housing First furnizează aceste servicii utilizând **echipe multidisciplinare** și/sau diverse forme de **servicii de management intensiv al cazurilor**. **Echipele mobile** de angajați furnizează aceste servicii beneficiarilor Housing First vizitându-i **acasă** sau, uneori, într-o altă **locație convenită de comun acord**, cum ar fi o cafenea.

3.1 Menținerea locuințelor

Primul obiectiv al Housing First este asigurarea locuințelor. Locuința este prima, și nu ultima, problemă cu care se ocupă un serviciu Housing First. Punerea locuinței pe primul loc este o diferență esențială între Housing First și alte modele de servicii pentru persoanele fără adăpost, cum ar fi serviciile în trepte, care încearcă să facă o persoană să fie „pregătită pentru locuință” înainte de a îi oferi un cămin. Folosirea locuinței ca punct de plecare înseamnă că serviciile Housing First își pot concentra sprijinul pentru a permite unei persoane să trăiască cât mai independent posibil, sprijinind-o în ceea ce privește sănătatea și bunăstarea și oferindu-i ajutor pentru integrarea în comunitate și integrarea socială în sens mai larg (a se vedea Capitolul 2).

Housing First nu înseamnă doar **(84)** locuință. **Locuința este esențială și este punctul de plecare pentru Housing First, dar trebuie combinată cu sprijinul**. Dacă cineva primește o locuință, dar nu este oferit și tratamentul, nu există ajutor practic în viața de zi cu zi, este izolat social, nu face parte dintr-o comunitate și nu are nimic semnificativ care să îi ocupe timpul, o mare parte din ceea ce este potențial dăunător persoanelor fără adăpost încă îl poate afecta **(85)**. În cel mai bun caz, o persoană fără adăpost cu nevoi mari căreia i se asigură o locuință fără a i se oferi sprijin este „depozitată” fără opțiunea de a se îndrepta spre recuperare. În cel mai rău caz, lipsa de adăpost va fi o problemă ce va persista, deoarece nevoile nesatisfăcute duc la pierderea locuinței **(86)**.

Sprrijinul este esențial pentru succesul serviciului Housing First. Rezolvarea problemei lipsei de adăpost la un nivel ridicat se realizează prin furnizarea de servicii de sprijin de înaltă calitate după ce un beneficiar al serviciului a primit o locuință.

---

(84) <http://www.housingfirsttoolkit.ca/>

(85) Jones, A. and Pleace, N. (2005) Daytime Homelessness London: Crisis

(86) Pleace, N. (1997) Rehousing Single Homeless People, in Burrows, R., Pleace, N. and Quilgars, D. (Eds) Homelessness and Social Policy London: Routledge, 151-179.

Există aspecte specifice ale sprijinului care joacă un rol direct în a ajuta oamenii care folosesc Housing First să-și păstreze locuința. Punctul central al acestor forme de sprijin este **contactul regulat** cu un membru al personalului Housing First. Pe lângă verificarea confortului beneficiarului serviciului Housing First, un membru al personalului verifică situația locuinței și se asigură că nu există probleme actuale sau potențiale. Majoritatea serviciilor Housing First organizează o întâlnire regulată, **de obicei o dată pe săptămână**, față în față, la domiciliul beneficiarului serviciului Housing First. Unele servicii Housing First necesită o formă prestabilită de întâlniri regulate; altele sunt mai flexibile în ceea ce privește frecvența întâlnirii și ar putea permite, de asemenea, să aibă loc prin telefon sau pe rețele de socializare. **Frecvența și tipul de contact sunt determinate de nevoile exprimate ale beneficiarului serviciului.**

3.1.1 Sprijinul oferit

Rolul personalului Housing First în sprijinirea directă a menținerii locuințelor poate implica următoarele activități:

- **Monitorizarea regulată a situației locuinței fiecărui beneficiar al serviciului Housing First**, verificarea problemelor actuale și potențiale în ceea ce privește menținerea locuințelor.
- **Asigurarea că relațiile cu vecinii sunt cât se poate de bune.** Aceasta poate fi o parte crucială a sprijinului oferit de serviciul Housing First. Menținerea locuinței poate fi strâns legată de integrarea în comunitate, asistenții având obligația de a se asigura, pe cât posibil, că un beneficiar al serviciului Housing First este mulțumit de vecinii săi și că vecinii sunt fericiți să locuiască alături de beneficiarul serviciului Housing First.
- **Sfaturi practice și sprijin pentru a asigura faptul că locuința este potrivită.** Acest tip de ajutor poate fi oferit atunci când cineva se mută în noua locuință și necesită ajutor cu mobilierul, asigurându-se că bucătăria este echipată corespunzător și că energia electrică și apa sunt conectate și funcționează sau constatând dacă ceva nu merge bine în apartament și este nevoie de ajutor pentru reparații.
- **Ajutor în ceea ce privește organizarea bugetului.** Unele servicii Housing First controlează parțial bugetul pentru beneficiarii serviciilor Housing First, pentru a se asigura că chiria sau contribuția lor la chirie este plătită. Alții oferă, pur și simplu, sfaturi în ceea ce privește gestionarea banilor. Sprijinul pentru obținerea de drepturi de asistență socială, de exemplu solicitarea tuturor plăților de asistență socială la care au dreptul, poate fi, de asemenea, oferit beneficiarilor serviciului Housing First.
- **Sfaturi și sprijin pentru o viață independentă.** Unii beneficiari ai serviciului Housing First pot avea nevoie inițial de ajutor în ceea ce privește gătitul meselor sănătoase și curățarea și întreținerea sau decorarea casei, deoarece acestea sunt lucruri pe care nu le-au mai făcut înainte sau pe care nu le-au mai făcut de mult timp.

- **Housing First poate oferi în mod eficient servicii de gestionare a locuințelor complete sau parțiale pentru proprietarii de locuințe private sau sociale.** Aici, în schimbul accesului la locuințe, serviciile Housing First se pot oferi să gestioneze locuințele proprietarului, astfel încât proprietarul efectiv să nu facă nimic altceva decât să primească plata chiriei. Unele servicii Housing First pot garanta, de asemenea, chiria. Aici, serviciul Housing First oferă asistență beneficiarului serviciului Housing First, dar gestionează și locuința pentru a reflecta preocupările proprietarului (a se vedea Capitolul 4).
- **Toate celelalte tipuri de sprijin ar trebui să fie oferite după cum este necesar:** este important ca serviciile Housing First să fie foarte flexibile, permissive, obiective și să aibă filozofia de a face tot ce este posibil pentru beneficiarii lor. Acestora li se poate solicita ajutorul pentru desfundarea unei chiuvete sau toalete, pentru a învăța pe cineva despre un aragaz nou sau despre cum să folosească telecomanda pentru televizor, pentru a ajuta persoanele să se adapteze în noul cartier, să folosească mașina de spălat, să exerseze evitarea unui traficant de droguri, și adesea doar pentru a le asculta, nu ca furnizor de servicii, ci în calitate de ființă umană.

3.2 Sănătate și stare de bine

3.2.1 Organizarea sprijinului

Sănătatea și confortul beneficiarilor serviciului Housing First tind să fie gestionate folosind una dintre cele două abordări principale. Serviciile Housing First pot oferi ambele forme de sprijin sau pot furniza doar una dintre cele două:

- **Managementul intensiv al cazurilor (ICM)** sau o formă similară de management intensiv al cazurilor, care oferă un anumit nivel de sprijin și creează conexiuni între beneficiarii serviciilor și tratamentul și sprijinul asigurate de alte servicii de sănătate, sprijin și asistență socială.
- **O echipă de tratament comunitar asertiv (ACT)** sau o altă echipă multidisciplinară care **oferă în mod direct** tratament pentru multe nevoi, inclusiv probleme de sănătate mintală, probleme cu drogurile/alcoolul și sănătate fizică precară și care asigură managementul necesar al cazurilor pentru a ajuta persoana să acceseze tratamentul oferit de alte servicii, în funcție de nevoi. Această abordare tinde să fie utilizată pentru persoanele fără adăpost cu nevoi foarte mari de sprijin.
- Un serviciu Housing First care oferă atât ICM, cât și o echipă interdisciplinară, care stă la baza modelului original al Housing First, are flexibilitatea de a permite beneficiarilor serviciului să treacă de la nivelurile de suport ACT (sau echivalentul său) la ICM (sau echivalentul său) și vice versa **(87)**

	Tipul intervenției	Profil	Sprijin
ACT (tratament comunitar asertiv)	Utilizatorul serviciului/ Intervenție multiprofesională	Boală mintală gravă cu sau fără adicție	Furnizează direct servicii
ICM (Managementul intensiv al cazurilor)	Utilizatorul serviciului/ Profesională	Probleme de sănătate mintală cu sau fără adicție	Management și coordonare pentru a crea legături cu resurse din comunitate

(87) Tsemberis, S. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minnesota: Hazelden.

Nu există un mod complet stabilit de a oferi sprijin în cadrul Housing First. În cazul în care Housing First este un **serviciu cu management intensiv al cazurilor**, sprijinul pentru tratament va fi asigurat de un singur angajat, care poate sau nu să aibă formare în asistența socială, care va oferi un sprijin direct și va asigura accesul la asistența medicală, socială și alte servicii de asistență solicitate în numele unui beneficiar al serviciului Housing First. Serviciile Housing First pot avea specialiști în dependență, asistenți de sprijin reciproc, profesioniști din domeniul sănătății sau alți specialiști cu rol de management al cazurilor. De asemenea, asistentul Housing First va oferi beneficiarului serviciului sprijin pentru a-și menține locuința (3.1) și îl va ajuta să facă pași spre integrarea socială (3.3).

Atunci când un serviciu Housing First are o **echipă multidisciplinară**, acesta poate angaja un psihiatru, un asistent pentru probleme cauzate de dependența de droguri și alcool, un medic, un asistent medical, un asistent care asigură sprijinirea semenilor și care promovează reabilitarea (pe baza unei experiențe de viață similară) și specialiști în integrarea pe piața muncii și restabilirea legăturilor cu familia. Uneori, toate aceste tipuri de tratament și sprijin ar putea fi furnizate direct, dar atunci când există servicii externe adecvate și accesibile, se poate apela la managementul de caz.

Housing First ar putea funcționa ca un stat al asistenței sociale în miniatură, oferind independent tratamentul și sprijinul necesar. Housing First poate oferi, de asemenea, un amestec de servicii furnizate direct care combină tratamentul și managementul de caz, sau Housing First se poate ocupa în principal sau în totalitate de accesul la tratament extern prin managementul intensiv al cazurilor. Uneori, un singur serviciu Housing First poate funcționa la diferite niveluri și în moduri diferite, în funcție de nevoile beneficiarului, care reflectă îndeaproape modelul original al Housing First.

Cei care lucrează pentru un serviciu Housing First pot avea o gamă largă de formări și competențe. Structura exactă a echipei va varia, dar poate include persoane care sunt formate în domeniul asistenței sociale, calificate și cu experiență în furnizarea de servicii de asistență pentru persoanele fără adăpost și, în cazul în care se folosește un ACT sau o echipă multidisciplinară similară, un amestec de profesioniști în sănătate, sănătate mintală și dependență de droguri și alcool. Housing First poate asigura, de asemenea, specialiști în ocuparea forței de muncă și în sprijin de la egal la egal, inclusiv asistenți instruiți care s-au confruntat cu lipsa de adăpost înainte de a lucra pentru Housing First.

În anul 2015, majoritatea serviciilor Housing First care funcționau în Europa, deși nu toate, au folosit un model de management intensiv al cazurilor. Acest lucru este motivat de faptul că Housing First a avut până acum tendința de a fi dezvoltat de țările europene în care statul oferă numeroase servicii, servicii de sănătate, sănătate mintală și servicii pentru dependenții de droguri și alcool disponibile gratuit, care pot fi ușor sau relativ ușor accesate prin managementul de caz.

Cu toate acestea, există unele țări europene în care sistemele de sănătate publică sunt mult mai slab dezvoltate și, pe măsură ce Housing First devine mai răspândit, unele servicii europene Housing First pot constata că trebuie să ofere tratament direct mai degrabă, decât să se poată baza pe managementul de caz.

Este demn de remarcat faptul că, chiar și în unele state cu asistență socială foarte dezvoltată, cum ar fi Danemarca, Franța, Suedia și Norvegia, echipele ACT se folosesc în unele servicii Housing First (88). În parte, acest lucru se întâmplă din cauza faptului că beneficiarul serviciului nu a solicitat tratament – ci doar locuință – chiar dacă persoana respectivă ar putea avea nevoie de tratament. Ar putea fi simplu să determini pe cineva să își ia angajamentul de a urma tratament odată ce se simte confortabil și își cunoaște furnizorul de tratament. În aceste cazuri, poate fi foarte util, de exemplu, ca un psihiatru să telefoneze sau să stea într-un parc și să bea o cafea cu beneficiarul serviciului, creând o relație bazată pe încredere înainte de a discuta cu privire la tratament.

O echipă multidisciplinară poate fi necesară atunci când Housing First lucrează cu persoane fără adăpost cu nevoi foarte mari și complexe. Serviciile convenționale ar putea să nu aibă posibilitatea de a satisface în mod eficient nevoile foarte complexe și/sau solicitante ale beneficiarilor serviciului Housing First, de exemplu, deoarece își desfășoară activitatea în birouri și vizitează oameni la domiciliu. Unele servicii convenționale funcționează și în „silozuri” (adică sunt separate unele de altele din punct de vedere operațional). Un bun exemplu în acest sens este situația când beneficiarii serviciului Housing First au nevoie de o combinație de servicii de sănătate, dezintoxicare și sănătate mintală. Serviciile obișnuite pot fi furnizate separat, iar coordonarea lor poate fi dificilă, însă o echipă multidisciplinară Housing First este special concepută pentru a oferi o combinație de sprijin și tratament.

În unele țări europene, toate serviciile de sănătate de care are nevoie un beneficiar al serviciului Housing First ar trebui să fie puse la dispoziția acestuia gratuit, în calitate de cetățean. Cu toate acestea, pot exista bariere în calea serviciilor de sănătate finanțate din fonduri publice care includ atitudini negative des-întâlnite față de persoanele fără adăpost, sau o birocrație relativ complexă. De asemenea, este posibil ca persoanele fără adăpost să evite serviciile de sănătate finanțate din fonduri publice, deoarece se pot simți stigmatizate și probabil se așteaptă să li se refuze tratamentul, chiar dacă în practică ar fi aproape sigur tratate (89).

---

(88) Majoritatea utilizatorilor Housing First sunt de tipul management intensiv al cazurilor sau ICM

(89) Quilgars, D. and Pleace, N. (2003) Delivering Health Care to Homeless People: An Effectiveness Review Edinburgh: NHS Scotland. <http://www.healthscotland.com/uploads/documents/425-RE04120022003Final.pdf>

Housing First poate funcționa bine în aceste situații, deoarece poate promova și organiza accesul la toate serviciile de sănătate pe care un beneficiar Housing First dorește să le utilizeze, prin managementul de caz. După cum s-a menționat, serviciile europene Housing First asigură destul de des doar managementul cazurilor, pe baza faptului că toate serviciile de sănătate necesare sunt deja disponibile în mod gratuit. Apoi, rolul esențial al Housing First este să se asigure că accesul este organizat în mod corespunzător.

Atunci când lucrează cu o echipă multidisciplinară, Housing First exercită un control mai direct asupra pachetului de tratament și sprijin oferit unui beneficiar de servicii decât atunci când se utilizează ICM. Acest lucru se datorează faptului că toți membrii echipei interdisciplinare sunt angajați ai serviciului Housing First. Atunci când se urmează o abordare ICM, nu există același nivel de control, deoarece oamenii din echipă lucrează în principal pentru alte servicii.

Cooperarea cu alte servicii poate necesita o gestionare atentă și poate prezenta unele provocări pentru serviciile Housing First. Eficiența serviciilor Housing First în furnizarea tratamentului și a sprijinului necesar depinde în parte de organizațiile externe, asupra cărora un serviciu Housing First nu poate exercita niciun control. Dacă aceste servicii externe refuză să coopereze cu un serviciu Housing First sau se confruntă cu reduceri de finanțare, serviciul Housing First se poate confrunta cu dificultăți operaționale. Acest risc este mai mic atunci când serviciile Housing First fac parte dintr-un plan strategic sau o politică de reducere a problemelor persoanelor fără adăpost și când este de așteptat ca serviciile să coopereze între ele (a se vedea Capitolul 7).

3.2.2 Gestionarea nevoilor

Vor exista anumite persoane ale căror nevoi sunt prea mari pentru Housing First. În acest caz, trebuie să existe proceduri pentru a se asigura că pot fi redirecționate către servicii mai adecvate. Serviciile Housing First reușesc să asigure o locuință pentru aproximativ opt din zece persoane fără adăpost cu nevoi mari de sprijin, conform datelor actuale din Europa și America de Nord (2015) (a se vedea Capitolul 1).

Printre motivele pentru care este posibil ca o persoană să nu poată fi sprijinită prin intermediul Housing First se numără gestionarea riscurilor. De exemplu, cineva care trăiește într-o locuință obișnuită poate avea nevoie de un nivel foarte ridicat de monitorizare pentru a-și proteja starea de bine, de exemplu, deoarece prezintă un risc mare de sinucidere sau supradoză. Acest lucru poate depăși competențele serviciului Housing First, deoarece un membru al personalului ar trebui să însoțească o persoană în mod constant, pentru o perioadă lungă de timp.

3.2.3 Tratatamentul și sprijinul oferit

Tratatamentul și sprijinul, fie furnizate direct de o echipă multidisciplinară Housing First, fie organizate în colaborare cu servicii externe prin managementul de caz, pot include:

- **Servicii de psihiatrie și sănătate mintală.** Acestea vor fi necesare, deoarece există dovezi clare că persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin - din toată Europa - au rate ridicate de probleme de sănătate mintală (90). Tratatamentul pus la dispoziția unei persoane fără adăpost poate varia semnificativ în ceea ce privește calitatea și este posibil ca unele persoane să nu fi putut accesa deloc tratamentul înainte de a intra în programul Housing First. Tipul de sprijin oferit va depinde de nevoile individuale și de preferințele fiecărui beneficiar al serviciului, dar Housing First ar trebui să aibă acces la un psihiatru, psiholog, asistenți de psihiatrie și asistență specializată în domeniul sănătății mintale, după cum este necesar.
- **Servicii de dezintoxicare.** Acestea vor fi necesare deoarece există dovezi paneuropene potrivit cărora problemele privind lipsa de adăpost în rândul persoanelor cu nevoi mari de sprijin pot fi asociate cu consumul problematic de droguri și alcool (91). Din nou, tipul exact de sprijin oferit va depinde de ceea ce alege un beneficiar al serviciului, dar va implica de obicei un specialist în tratarea dependenței care va lucra într-un cadru de reducere a efectelor nocive (a se vedea Capitolul 2). Reducerea efectelor nocive urmărește să reducă la minimum efectele negative ale consumului de droguri și alcool prin sprijin și încurajare, mai degrabă decât prin dezintoxicare și abțință, în încercarea de a controla consumul. Housing First este un serviciu care utilizează reducerea efectelor nocive, dar este și un serviciu care promovează alegerea și folosește planificarea centrată pe persoană. Aceasta înseamnă că, dacă cineva care folosește Housing First decide singur că vrea să apeleze la dezintoxicare sau încearcă o abordare bazată pe abțință, Housing First trebuie să le pună la dispoziție serviciul respectiv.
- **Servicii clinice.** Un beneficiar al serviciului Housing First poate avea nevoie să apeleze la un asistent medical care să îi poată monitoriza starea de sănătate, să îl poată ajuta să își administreze medicamentele și să urmeze tratamentul. De asemenea, un beneficiar al serviciului Housing First va avea nevoie de acces la un medic de familie/medic generalist pentru servicii medicale. Este posibil să fie

---

(90) Busch-Geertsema, V., Edgar, W., O'Sullivan, E. and Pleace, N. (2010) Homelessness and Homeless Policies in Europe: Lessons from Research, Brussels, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities. <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6442&langId=en>

(91) Ibidem

- nevoie de asistență atunci când urmează tratamente ambulatorii într-un spital, care ar putea presupune participarea unui membru al personalului Housing First la o programare a unui beneficiar al serviciului. Poate fi necesar ca Housing First să vorbească în numele unei persoane pentru a se asigura că aceasta are acces la tratamente adecvate. Când un beneficiar al Housing First este internat în spital pentru a primi tratament, Housing First și spitalul ar trebui să colaboreze pentru a se asigura că nevoile persoanei respective sunt satisfăcute atunci când acestea sunt externate.
- **Servicii de îngrijire personală** care oferă asistență fizică cuiva care suferă de o boală sau o dizabilitate cu caracter limitant. Unii beneficiari ai serviciului Housing First ar putea avea nevoie de ajutor pentru a se îmbrăca, pentru a se spăla sau pentru a găti.
- **Terapia ocupațională.** Aceasta asigură echipamente și adaptări fizice la locuințe pentru a permite persoanelor care suferă de boli sau dizabilități limitante să trăiască într-un mod mai independent. Un beneficiar al serviciului Housing First poate avea nevoie de modificări aduse bucătăriei sau băii sau de modificări care să le permită să intre și să iasă mai ușor din casă sau să aibă acces la echipamente care le fac locuința mai ușor de utilizat.
- **Asistență 24 de ore din 24.** Aceasta ar trebui să fie disponibilă pentru beneficiarii Housing First cu nevoi mari de sprijin. Acest lucru înseamnă că serviciile Housing First sunt disponibile în timpul programului de lucru, iar cineva va răspunde la telefon în afara programului de lucru și în situații de urgență.
- **Sfaturi și informații cu privire la sănătate,** care vor fi furnizate de personalul Housing First, incluzând, eventual, un asistent social. Un asistent social este cineva cu experiență directă în problemele cu care se confruntă persoanele fără adăpost care implică nevoi mari de sprijin și este un membru al personalului instruit al Housing First. Serviciile Housing First din Europa pot angaja uneori foști beneficiari ai serviciilor sau persoane cu un istoric similar ca parte a unei echipe ACT sau a unui acord similar sau pentru a furniza servicii de management al cazurilor/ICM.

3.3 Integrarea socială

Housing First abordează integrarea socială, permițând persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin să trăiască cât mai independent posibil în locuințe normale, într-un cartier normal. În abordarea Housing First, integrarea socială este de așteptat să rezulte din normalizarea locuințelor și din normalizarea condițiilor de viață. Housing First caută să promoveze integrarea socială oferind persoanelor fără adăpost opțiunea de a trăi la fel ca toți ceilalți, cu aceleași alegeri și oportunități de interacțiune socială (92) în același cartier ca și ceilalți.

Integrarea socială se concentrează pe sprijinul emoțional și practic care permite unei persoane să facă parte dintr-o societate în mai multe sensuri. Pentru a avea parte de o viață plină de satisfacții, este ideal ca o persoană să aibă un partener și/sau familie și prieteni care să îi ofere stimă de sine, sentimentul că este apreciată, o companie și un sprijin informal. Persoana trebuie să simtă, de asemenea, că face parte din societate, că este acceptată de comunitatea sa și că trăiește ca parte din acea comunitate și să nu se simtă stigmatizată de vecinii sau de concetățenii săi. În plus, este important ca un individ să aibă un simț al scopului printr-o activitate structurată pe care o consideră importantă, deoarece și acest lucru este important pentru a conferi respect de sine și un sentiment de apartenență la societate.

Problema persoanelor fără adăpost, în special atunci când este repetată sau persistă, rupe adesea legăturile dintre o persoană și toate dimensiunile vieții sociale. Cineva care este fără adăpost poate că trăiește fără un partener, fără contact cu familia sa și efectiv fără prieteni, poate fi stigmatizat și respins de oamenii din jur și se poate simți izolat de alți oameni și de societate în ansamblu. Housing First este construit în jurul recunoașterii faptului că lipsa suportului emoțional, a dragostei, acceptării de către societate și lipsa unui loc în societate, precum și lipsa scopului care decurge dintr-o activitate structurată, pot fi la fel de dăunătoare pentru o persoană fără adăpost ca și problemele de sănătate netratate.

Integrarea socială și sănătatea sunt, de asemenea, strâns corelate. Stima de sine scăzută, izolarea și stigmatizarea au fost recunoscute de mult timp ca fiind dăunătoare sănătății fizice și mintale (93).

---

(92) Tsemberis, S. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minnesota: Hazelden; Johnson, G., Parkinson, S. and Parsell, C. (2012) Policy shift or program drift? Implementing Housing First in Australia AHURI Final Report No. 184

<http://www.ahuri.edu.au/research/final-reports/184>

Pleace, N. and Quilgars, D. (2013) Improving Health and Social Integration through Housing First: A Review Brussels: DIHAL/FEANTSA http://housingfirstguide.eu/website/wp-content/uploads/2016/03/improving_health_and_social_integration_through_housing_first_a_review.pdf

(93) Pleace, N. and Quilgars, D. (2013) Improving Health and Social Integration through Housing First: A Review Brussels: DIHAL/FEANTSA. Vid supra

3.3.1 Organizarea sprijinului

Organizarea sprijinului pentru integrarea socială de către serviciile Housing First poate include următoarele elemente:

- **Sprijin de la egal la egal**, care poate fi oferit unui beneficiar al serviciului Housing First, de către un lucrător social specializat, cu un trecut asemănător, sau de către un angajat al Housing First, care este „expert prin experiență”, deoarece a trăit experiențe similare. În mod ideal, un lucrător social cu un trecut asemănător ar trebui să fie angajat ca membru egal al echipei Housing First și să nu fie considerat ca un începător față de ceilalți angajați. Lucrătorii sociali cu trecut asemănător pot avea perspective unice, deoarece au experiențe care le reflectă pe cele ale beneficiarilor de servicii și pot acționa ca exemple pozitive pentru aceștia din urmă.
- **Sfaturi, informații, sprijin practic și sprijin emoțional din partea personalului Housing First** - centrate pe vizite săptămânale - care pot include:
  - Ajutor pentru accesul la educație, formare, voluntariat, muncă plătită și alte activități structurate, productive, cum ar fi activități artistice sau activități de sprijinire a comunității.
  - Ajutor pentru crearea sau restabilirea sprijinului social, de exemplu sprijinirea participării la evenimente sociale sau oferirea de sprijin practic pentru a permite să aibă loc întâlniri cu familia (cum ar fi plata costurilor de transport).
  - Furnizarea de informații, sfaturi și sprijin emoțional beneficiarilor serviciului Housing First. Vizite săptămânale care oferă beneficiarilor de servicii posibilitatea de a vorbi despre orice îi deranjează.

3.3.2 Sprijinul oferit

Integrarea socială nu este un concept fix, ci un set de probleme interdependente care pot necesita diferite niveluri și forme de asistență. O persoană care se confruntă în mod repetat sau în permanență cu probleme de lipsă a adăpostului, poate fi total separată de familie, de exemplu, pe când o altă persoană aflată în aceeași situație ar putea menține relații familiale pozitive, în ciuda circumstanțelor în care se găsesc. Nu există un singur tip de experiență sau de nevoi în ceea ce privește integrarea socială, iar Housing First trebuie să ofere o serie de servicii flexibile. Acestea pot include:

- **Suport emoțional.** Acest lucru poate fi asigurat de un lucrător Housing First printr-o întâlnire săptămânală, interesându-se, ascultând problemele și oferind asistență practică. Aceasta este o relație care trebuie gestionată cu atenție, dar care poate fi foarte apreciată de beneficiarii serviciului Housing First.

- **Participarea la viața comunității.** Acest lucru este esențial pentru Housing First ca serviciu, deoarece accentul se pune foarte mult pe asigurarea unei locuințe care să permită cuiva să trăiască în interiorul și ca parte a unei comunități. Participarea la evenimente comunitare sau la acțiuni de mică amploare, cum ar fi cumpărături de la magazinele locale și interacțiunea cu vecinii, sunt toate forme de integrare socială pe care Housing First este conceput să le promoveze. Într-o anumită măsură, beneficiarii serviciului Housing First pot începe în mod spontan să manifeste acest tip de participare odată ce sunt găzduiți într-o comunitate, dar un asistent Housing First îi poate însoți și îi poate încuraja să facă acest lucru. Acest lucru se poate întâmpla la mai multe niveluri: ducându-i la un magazin local, mergând cu ei la un eveniment comunitar, însoțindu-i când își întâlnesc vecinii și așa mai departe.
- **Sprijin social din partea partenerului, prietenilor și familiei.** Acest lucru poate fi facilitat de Housing First în mai multe moduri. O modalitate prin care Housing First poate promova sprijinul social este crearea de oportunități, care pot fi la fel de simple precum cumpărarea unui bilet de tren pentru ca o persoană să poată merge să-și vadă familia, dar ar putea fi mai complexă: de exemplu, un lucrător Housing First poate însoți pe cineva pentru a-și întâlni familia cu care a pierdut legătura. Housing First poate oferi sau facilita accesul la medierea familiei, oferind sprijin psihologic și consiliere atunci când relațiile de familie ale unui beneficiar al serviciului Housing First s-au deteriorat și trebuie să fie remediate. Housing First ar putea, de asemenea, să faciliteze și să încurajeze oportunități de socializare, oferind sprijin emoțional cuiva atunci când caută prieteni sau un nou partener și organizează sau uneori îi însoțește la evenimente sociale.
- **Gestionarea relațiilor negative.** Aceasta poate fi o problemă în care beneficiarii serviciului Housing First au nevoie de ajutor. „Controlul ușii” atunci când cineva se află în sistemul de servicii pentru persoanele fără adăpost sau pe stradă pentru o perioadă considerabilă de timp poate fi o problemă, cu oaspeți a căror prezență nu este cu adevărat dorită în locuința unui beneficiar al serviciului Housing First. Persoanele vulnerabile ar putea fi exploatare și de alte persoane fără adăpost atunci când li se asigură o locuință printr-un serviciu Housing First. Aici, Housing First poate oferi suport practic și emoțional pentru a se asigura că un beneficiar al serviciului Housing First își păstrează controlul asupra propriei locuințe și nu găzduiește alte persoane împotriva voinței sale sau nu creează, în mod neintenționat, un mediu care să favorizeze un comportament deranjant sau infracțional.

- **Comportament dificil, deranjant și infracțional.** Acestea vor fi caracteristicile unora dintre beneficiarii serviciilor Housing First. O parte din gestionarea acestor probleme se concentrează pe accesul la tratament, de exemplu zgomotul și deranjul care supără vecinii pot fi legate de consumul problematic de droguri/alcool care este la rândul său asociat cu probleme de sănătate mintală care necesită tratament. Personalul Housing First poate oferi, de asemenea, „coaching” sau acces la servicii și activități care permit beneficiarilor Housing First să devină mai buni în gestionarea comunicării interpersonale printr-o mai bună alfabetizare emoțională și gestionare a furiei. Aici, o rețea de sprijin, de la consiliere până la activități artistice, alături de deschiderea față de asistenții Housing First cu privire la anumite probleme, poate fi benefică.
- **Gestionarea stigmatizării.** Aceasta poate fi o provocare pentru persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin, atât în sensul că pot suferi din cauza experienței lor ca persoane fără, cât și pentru că pot avea alte caracteristici (de exemplu, se confruntă cu boli psihice grave, au fost în închisoare) care stârnesc un sentiment de frică sau reacții negative din partea altor persoane. O parte din procesul de gestionare a stigmatizării este trecătoare, adică aceste persoane ajung să pară la fel ca toți ceilalți. În sublinierea importanței trăirii unei vieți obișnuite într-o comunitate obișnuită, un obiectiv cheie al serviciului Housing First dezvoltat inițial de Dr. Sam Tsemberis a fost acele „de a sări peste” barierele care pot exista între persoanele fără adăpost, societate și integrarea socială. Atât părănd a fi la fel ca toți ceilalți, cât și trăind la fel ca toți ceilalți, barierele sociale care există între un cetățean care are o locuință și o persoană fără adăpost care trăiește pe stradă sau într-un serviciu destinat persoanelor fără adăpost sunt potențial reduse. În mod egal, atunci când un beneficiar al serviciului Housing First optează pentru utilizarea tratamentului și orientarea spre reabilitare, indicatorii - sau seturile de caracteristici și comportamente - care pot crea un sentiment de stigmatizare pot fi, de asemenea, reduse. A trăi în interiorul și a face parte într-un mod vizibil dintr-o comunitate este văzut de abordarea Housing First ca fiind o posibilitate reală de depășire a stigmatizării.
- **Activitate structurată și semnificativă.** Acest lucru poate fi deosebit de important pentru a oferi oamenilor un scop și pentru a le promova sentimentul de stimă de sine. Acest lucru poate fi direcționat, în sensul de a îndruma persoanele către punctul în care voluntariatul sau munca plătită (a se vedea mai jos) pot deveni posibile pentru ele. Atât în Marea Britanie și Finlanda, cât și în alte părți din Europa și America de Nord, activitățile artistice sunt folosite ca mijloc de a ajuta persoanele fără adăpost să se angajeze în activități structurate și să lucreze cu ceilalți, ceea ce le sporește stima de sine și alfabetizarea emoțională.

- Acesta poate fi un scop în sine sau poate fi folosit ca parte a unui proces care este conceput pentru a convinge și a sprijini persoanele fără adăpost să se angajeze în educația (de bază) a adulților și în educația sau formarea continuă. Serviciile Housing First ar putea furniza unele dintre aceste servicii în mod direct sau ar putea utiliza o combinație între managementul de caz și sprijinul practic și emoțional direct pentru a încuraja persoanele fără adăpost să se implice în serviciile locale.
- **Muncă plătită.** Acest lucru este posibil pentru unii beneficiari Housing First, deși pot avea nevoie de timp și sprijin considerabil înainte de a ajunge la punctul în care munca plătită să devină o perspectivă realistă. Sprijinirea oamenilor prin munca plătită este o caracteristică a programului francez Housing First (94). Îndreptarea acestora către activitatea economică formală ar putea implica o cale care începe cu activități artistice, ajunge la educația de bază și, în cele din urmă, voluntariat și apoi la în care persoana respectivă candidează pentru un post. Atitudinile angajatorilor și condițiile economice care stau la baza lor sunt factori importanți care pot ține aceste persoane în afara pieței muncii și poate că Housing First trebuie să colaboreze direct cu angajatorii, încurajându-i și sprijinindu-i să ia în considerare oferirea unor locuri de muncă beneficiarilor Housing First (în aceeași modalitate în care se poate lucra și cu proprietarii locuințelor închiriate din sectorul privat, a se vedea Capitolul 4).
- **Siguranță ontologică.** Aceasta se referă la ceea ce s-ar putea numi un sentiment de siguranță și predictibilitate a vieții și, în cadrul Housing First, se concentrează pe rolul de a oferi cuiva o locuință stabilă. Ruperea legăturilor cu alte persoane, cu societatea și comunitatea locală are loc în lipsa adăpostului pentru că cineva nu are loc în societate, în primul rând pentru că nu are o locuință, dar și pentru că lipsa unei locuințe stabile subminează sau le înlătură șansa de a avea un loc într-o comunitate sau un loc în viața socială și economică extinsă. Oferind o locuință proprie ca punct de plecare, Housing First este conceput pentru a da un loc în societate persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin. Housing First este destinat să integreze persoanele fără adăpost în societate la acest nivel fundamental, folosind locuințele pentru a oferi un sentiment de securitate, stabilitate și predictibilitate care vine din cunoașterea locului în care cineva trăiește și față de care are senzația de apartenență (95).

---

(94) Programul Housing First Un chez soi d'abord din Franța a dezvoltat un parteneriat după modelul Individual Placement and Support (IPS) (Institutul Douglas, Montreal). Programul „Working First” din Marsilia este conceput pentru a permite accesul la muncă și pentru a sprijini munca în rândul persoanelor care folosesc Housing First.

(95) Padgett, D.K. (2007). There's no place like (a) home: Ontological security among persons with serious mental illness in the United States. *Social science & medicine*, 64(9), 1925-1936, p. 1934

În accentuarea sprijinului prin integrare socială, Housing First abordează un set de nevoi care au un rol la fel de important în reabilitare ca și accesul la locuințe stabile și tratament. Cu toate acestea, este întotdeauna esențial să nu se piardă din vedere valorile de bază ale alegerii și controlului din cadrul modelului Housing First (96). Housing First este conceput să creeze oportunități de integrare socială, într-un cadru care pune accentul pe reabilitare, dar și pe alegere. Utilizarea Housing First nu ar trebui să însemne se așteaptă ca cineva să se comporte într-un anumit mod. De exemplu, nimeni nu ar trebui să vorbească cu un vecin sau să participe la un curs sau la un eveniment comunitar dacă nu dorește acest lucru, deoarece un alt cetățean obișnuit, dintr-o altă locuință obișnuită, poate avea de ales în această privință.

(96) Hansen Löffstrand, C. and Juhila, K. (2012) The Discourse of Consumer Choice in the Pathways Housing First Model European Journal of Homelessness 6(2), 47-68
<http://housingfirstguide.eu/website/the-discourse-of-consumerchoice-in-the-pathways-housing-first-model/>

CAPITOLUL 4

Oferirea locuinței

4.1 Locuința și cartierul în cadrul Housing First

Există o distincție importantă între a se oferi cazare și a avea un cămin adevărat. Pentru a fi un cămin, locuința trebuie să asigure:

- **Garanția șederii pe perioada contractului** executorie din punct de vedere legal, De exemplu un beneficiar al Housing First nu ar trebui să fie într-o situația de a nu avea drepturi la locuință și de a putea fi evacuat imediat fără vreun avertisment și/sau prin recurgerea la forță.
- **Intimitate.** Locuința trebuie să fie un spațiu privat în care o persoană poate alege să fie singură fără a fi deranjată și poate avea relații personale cu familia, prietenii și/sau partenerul.
- Un spațiu asupra căruia persoana care îl ocupă are **control**, putând să decidă în ceea ce privește persoanele care pot intra în casă și când pot face acest lucru și, de asemenea, persoana poate trăi așa cum dorește, în limitele obișnuite ale unui locatar standard, respectând clauzele contractului de închiriere.
- Un loc în care o persoană se poate simți **în siguranță** din punct de vedere fizic.
- **Accesibilitate**, prin faptul că plățile chiriei nu sunt atât de mari încât să submineze capacitatea persoanei de a face față altor costuri ale vieții, cum ar fi cheltuielile pentru alimente și utilități.
- **Toate facilitățile pe care le are o casă obișnuită**, mobilier suficient, o bucătărie și o baie funcțională, iluminat funcțional, încălzire și instalații sanitare.
- Un **standard adecvat de ocupare**, adică locuința să nu fie supraaglomerată sau în stare proastă.
- **Spațiul său propriu** pe care beneficiarul îl poate decora și mobila așa cum dorește și unde își poate trăi viața în felul în care alege. Locuințele nu trebuie să fie supuse regulilor și reglementărilor care pot exista într-o instituție, și care stabilesc modul în care un spațiu ar trebui să fie decorat, mobilat și locuit.

Tipologia europeană a fenomenului oamenilor fără adăpost (ETHOS) identifică domeniile fizice, sociale și juridice în definirea a ceea ce se înțelege prin cămin. Domeniul fizic se concentrează pe a avea propriul spațiu de locuit, adică cineva are propria ușă de la intrarea în casă, sub controlul său exclusiv. Domeniul social înseamnă a avea spațiu și intimitate pentru a te simți „acasă”. Domeniul legal reflectă definiția internațională a dreptului la locuință, adică siguranța de ședere cu protecție legală (a se vedea Capitolul 2) (97).

---

(97) European Typology of Homelessness and housing exclusion <http://housingfirstguide.eu/website/ethos-europeantypology-of-homelessness-and-housing-exclusion/>

Amplasarea locuințelor este importantă. Cu toate acestea, serviciile Housing First nu vor avea resursele de a alege pur și simplu orice zonă dintr-un oraș sau municipalitate. În unele locații, cum ar fi marile orașe europene, va fi foarte adesea nevoie de un compromis între ceea ce este accesibil pentru beneficiarii serviciului Housing First și ceea ce ar fi o casă „ideală”.

Acolo unde este posibil, este important să se evite zonele caracterizate prin rate ridicate ale criminalității, comportament neplăcut și coeziune socială scăzută / capital social slab, zone unde există o „comunitate” mică sau nicio „comunitate” într-un sens pozitiv sau zone în care un beneficiar al serviciului Housing First ar putea să fie supus vreunei agresiuni, persecuții sau să fie supus unui risc continuu de a fi victima unei infracțiuni. Există dovezi clare că o locație greșită poate inhiba sau submina recuperarea pe care serviciile Housing First încearcă să o promoveze (98). În general, este de dorit să se evite locațiile neplăcute din punct de vedere fizic și cele fără acces la facilitățile necesare și de dorit, de ex. un magazin local accesibil, legături de transport public și spațiu verde plăcut. Cartierul potrivit poate fi un factor determinant al sănătății, bunăstării și integrării sociale (99), influențând în mod pozitiv rezultatele pentru beneficiarii serviciului Housing First.

Unii beneficiari ai serviciului Housing First ar putea dori să se îndepărteze de locațiile în care au experimentat lipsa unui adăpost. Motivele pentru acest lucru pot include dorința de a evita presiunea negativă a vieții lor anterioare. Pentru unii beneficiari ai serviciului Housing First, inclusiv femeile care au fost victime ale violenței pe motive de gen/domestice, ar putea fi necesară evitarea locuirii în anumite zone din motive de siguranță personală și în special pentru îmbunătățirea sănătății și confortului acestora. În mod ideal, locuința nu ar trebui să fie amplasată într-o zonă pe care un beneficiar al serviciului Housing First dorește să o evite.

Locuințele adecvate trebuie să fie amplasate într-un cartier adecvat. Evitarea zonelor caracterizate de probleme sociale și facilități deficitare va contribui la creșterea șanselor de păstrare a locuințelor.

---

(98) Preece, N. with Wallace, A. (2011) Demonstrating the Effectiveness of Housing Support Services for People with Mental Health Problems: A Review London: National Housing Federation

(99) Bevan, M. and Croucher, K. (2011) Lifetime Neighbourhoods, London: DCLG
<https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2011/lifetimeneighbourhoods.pdf>

4.2 Locuința ca punct de plecare

Locuința este **punctul de plecare** mai degrabă decât un **scop final** pentru serviciile Housing First. Această abordare este foarte diferită față de alte servicii dedicate persoanelor fără adăpost, care încearcă să facă persoanele ce necesită un nivel mare de sprijin să fie „gata pentru a primi locuințe” **înainte** de a fi primi o nouă locuință, cum este cazul serviciilor în trepte, în cadrul cărora locuința vine **ultima**. În cadrul Housing First, însă, asigurarea unei locuințe este ceea ce se întâmplă **înainte de toate**.

Rolul unei locuințe în cadrul Housing First a fost descris ca acela de a asigura securitatea ontologică. Aceasta este o idee academică, dar poate fi rezumată ca sentimentul cuiva că viața sa este sigură și previzibilă - opusul a ceea ce se trăiește în situația lipsei unui adăpost, în care nimic nu este sigur și atât riscurile imediate, cât și cele pe termen lung sunt omniprezente **(100)**. Pentru beneficiarii serviciului Housing First, faptul că au propriul cămin are scopul de a-i ajuta să își revină și să înceapă o nouă viață. Un academician american a descris rolul deținerii unei locuințe prin Housing First în felul următor:

A avea o „locuință” s-ar putea să nu garanteze reabilitarea pe viitor, dar oferă o platformă stabilă pentru a recrea o viață mai puțin stigmatizată și normalizată în prezent (101).

Pe lângă faptul că este concepută pentru a oferi o soluție pentru lipsa de adăpost, în cadrul Housing First locuința are **următoarele roluri**:

- **O locuință este punctul de plecare pentru integrarea socială.** A avea un cămin reîntoarce sau îndreaptă beneficiarii serviciului Housing First către un punct central al unei vieți normale: a avea propria casă. Housing First subliniază rolul locuinței în începerea unui proces prin care o persoană fără adăpost, cu nevoi mari de sprijin, trăiește într-o comunitate și într-o societate și nu mai este exclusă din aceasta din cauza lipsei unei locuințe proprii (a se vedea Capitolul 3).
- A fi pe stradă sau într-un alt loc nesigur crește atât percepția, cât și realitatea de a fi în permanență expus unui risc fizic. De asemenea, serviciile de urgență și cele comunitare pentru persoanele fără adăpost pot fi percepute sau într-adevăr pot fi nesigure. **Locuința potrivită oferă atât siguranță, cât și predictibilitate.** Un beneficiar al serviciilor Housing First știe că are unde să doarmă și că va fi în siguranță.

(100) Pleece, N. and Quilgars. D. (2013) Improving Health and Social Integration through Housing First: A Review Brussels: DIHAL/FEANTSA. Vid note 94.

(101) Padgett, D. K. (2007). There's no place like (a) home: Ontological security among persons with serious mental illness in the United States. *Social Science & Medicine*, 64(9), 1925-1936, p. 1934.

- **O locuință asigură un mediu sigur și stabil, care îmbunătățește eficiența tratamentului** pe care beneficiarii serviciului Housing First ar putea alege să îl urmeze. Experiența susținută a încercării de a oferi un tratament eficient pentru problemele de sănătate mintală și fizică sau de a ajuta persoanele consumatoare de droguri și alcool, a arătat că, atunci când cineva locuiește pe stradă sau în centrele destinate persoanelor fără adăpost, eficiența tratamentului este subminată. Dacă se dorește ca serviciile de sănătate să fie eficiente pentru persoanele fără adăpost, primul pas este acela de a le asigura o locuință în care au parte de căldură, mese regulate și nu sunt supuse factorilor de stres care pot însoți lipsa unui adăpost (102).
- **O locuință redă controlul asupra propriei vieți.** A avea o casă permite cuiva să își exercite dreptul la intimitate, să socializeze și să aibă un spațiu în care să dezvolte și să mențină un parteneriat. A avea o casă îi permite unei persoane să trăiască așa cum își dorește, lucru care nu este posibil atunci când se află într-un serviciu comunitar pentru persoane fără adăpost sau într-un adăpost de urgență - în care tot spațiul de locuit este împărțit cu alte persoane - sau când se află pe stradă.
- Când nevoia unei locuințe este satisfăcută, devine posibilă **prioritizarea altor aspecte ale vieții.** Housing First arată că viața se poate îmbunătăți prin asigurarea unei locuințe stabile și transmite în mod activ beneficiarilor serviciului Housing First ideea că și sănătatea, bunăstarea și integrarea lor socială se pot îmbunătăți. La rândul său, acest lucru îi încurajează să apeleze la servicii de tratament și sprijin.

Un serviciu care nu oferă ceea ce poate fi recunoscut în mod clar ca locuință nu poate fi considerat un serviciu Housing First. Centrele de urgență sau adăposturile cu spații comune de dormit sau care oferă doar un spațiu de locuit parțial privat, care nu este separat, nu sunt specifice Housing First. În mod similar, un serviciu care permite personalului să intre pur și simplu în locuința unui beneficiar al Housing First sau care îi oferă o cheie de la casa acelei persoane, pe care să o poată folosi fără permisiune, nu este specific Housing First.

Capitolul 3 descrie varietatea, amploarea și organizarea sprijinului pentru locuințe oferit prin serviciile Housing First.

---

(102) Quilgars, D. and Pleace, N. (2003) Delivering Health Care to Homeless People: An Effectiveness Review Edinburgh: NHS Scotland. <http://www.healthscotland.com/uploads/documents/425-RE04120022003Final.pdf>

4.3 Facilitarea accesului la locuințe

Beneficiarii serviciului Housing First pot exercita dreptul de a alege în ceea ce privește utilizarea tratamentului (a se vedea Capitolele 2 și 3) și ar trebui, de asemenea, să poată alege unde și cum vor trăi. Evident, opțiunile de locuință vor fi în funcție de disponibilitate și de ceea ce își pot permite Housing First **(103)**.

(103) În unele cazuri, serviciile Housing First plătesc chiriile pentru beneficiarii serviciilor, iar în alte cazuri, se oferă subvenții pentru chirie prin intermediul sistemelor de asistență socială.

În general, beneficiarii serviciului Housing First ar trebui să se aștepte:

- Să poată **vedea locuința înainte de a fi de acord să se mute în ea.**
- Să li se ofere **mai mult de o opțiune de a alege o locuință**, adică ar trebui să poată refuza locuința oferită dacă doresc, fără să existe vreo consecință negativă pentru ei. În practică, un serviciu Housing First se poate confrunta cu provocări în găsirea unei locuințe ideale. Acest lucru trebuie să fie clar specificat fiecărui beneficiar al serviciului Housing First, dar nu ar trebui să existe niciun fel de așteptare care să presupună că este suficient să li se ofere una sau două opțiuni. Housing First nu ar trebui să retragă niciodată o ofertă de locuințe și sprijin pe baza faptului că cineva a refuzat una sau mai multe oferte de locuințe.
- Să li se explice clar **consecințele financiare ale deținerii propriei case** și să li se ofere ocazia de a discuta acest lucru. Înainte de a se muta, beneficiarii serviciului Housing First ar trebui să înțeleagă care vor fi obligațiile lor financiare și de câți bani vor dispune. În unele țări europene, care plătesc un venit de bază oricărui șomer, cineva poate avea un venit disponibil mai mic atunci când are propria locuință decât atunci când locuiește în adăposturi de urgență sau într-o locuință temporară pentru persoanele fără adăpost (deoarece au cheltuieli de întreținere suplimentare).
- Să poată **alege într-o anumită măsură locația locuinței** care li se oferă.
- Să li se ofere o **oarecare flexibilitate în ceea ce privește modul în care aleg să trăiască**, adică cineva ar putea dori să trăiască cu un partener, cu prieteni sau cu alte persoane, mai degrabă decât pe cont propriu într-un apartament. Unele servicii Housing First din Italia, de exemplu, sprijină familiile, iar unele servicii Housing First britanice sprijină cuplurile (a se vedea Anexa).

Există trei mecanisme principale prin care un serviciu Housing First poate asigura locuințe:

- Utilizarea sectorului privat de închirieri
- Utilizarea sectorului locuințelor sociale de închiriat (în cazul în care există locuințe sociale de închiriat)
- Oferirea directă de locuințe, prin cumpărarea de locuințe, dezvoltarea de locuințe noi sau utilizarea fondului locativ existent.

Provocările cu care se confruntă un serviciu Housing First pot include:

- **Găsirea de locuințe suficiente și adecvate**, precum și la prețuri accesibile, în locații acceptabile, pe piețele imobiliare foarte solicitate (unde cererea de locuințe este foarte mare). Orice zonă cu o creștere economică ridicată este probabil un loc în care se găsesc foarte greu locuințe suficiente de tipul potrivit. Tipul de locuințe disponibile în unele zone rurale (absența relativă a unor apartamente mai mici) poate prezenta, de asemenea, o provocare.

- Acolo unde sunt disponibile **locuințe sociale**, acestea **pot fi direcționate către alte grupuri decât persoanele fără adăpost** sau pot fi supuse unei cereri ridicate.
- Pot exista probleme în ceea ce privește **disponibilitatea, accesibilitatea și calitatea locuințelor de închiriat din sectorul privat**.
- Atât **proprietarii** din sectorul social, cât și cei din sectorul privat **pot fi reticenți cu privire la găzduirea unei foste persoane fără adăpost** cu nevoi mari de sprijin. Proprietarii pot fi îngrijorați cu privire la faptul că persoanele care au rămas fără adăpost vor fi greu gestionabili putând, de exemplu, să intre în dispute cu vecinii sau să nu plătească chiria.
- Beneficiarii serviciului Housing First uneori **nu pot accesa suficiente beneficii sociale pentru a plăti chiria**. Aceasta este o problemă mai des întâlnită în țările europene care au sisteme de asistență socială limitate, spre deosebire de țările cu sisteme de asistență socială extinse, unde diferite forme de ajutoare pentru locuință sau ajutoare de venit minim sunt suficiente pentru a plăti întreaga sau cea mai mare parte a chiriei pentru grupurile vulnerabile/cu venituri foarte mici. În țările cu sisteme de asistență socială mai limitate, serviciile Housing First ar putea avea nevoie să găsească fluxuri de venituri pentru a ajuta la plata chiriei beneficiarilor lor.
- Se pot crea locuințe noi, special pentru Housing First, dar **costurile de dezvoltare (construirea de locuințe noi) sau renovare/conversie a locuințelor existente sunt considerabile**. Cumpărarea de locuințe este, de asemenea, o opțiune, dar, deși acest lucru poate fi mai ieftin decât construirea sau renovarea, din nou, costurile pot fi prea mari pentru ca aceasta să fie o opțiune realistă.
- **Atitudinile de tip NIMBY (nu în curtea mea/not in my back yard)** legate de stigmatizarea persoanelor fără adăpost, ceea ce poate determina cartierele să încerce să împiedice serviciile Housing First să lucreze în zona lor. Ar putea fi necesar ca serviciile Housing First să lucreze cu locuințele învecinate, oferind informații, asigurări și, dacă este necesar, să intervină dacă un beneficiar al serviciului Housing First a cauzat o problemă (intervenind și în cazul în care un vecin se comportă nerezonabil față de un beneficiar al serviciului Housing First).
- Housing First poate funcționa într-un mod flexibil și creativ, dar **nu poate rezolva problemele care stau la baza ofertei scăzute de locuințe la prețuri accesibile și adecvate** și poate întâmpina dificultăți operaționale în orice context în care nu există suficiente locuințe accesibile sau adecvate pentru întreaga populație.

Housing First este destinat persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin. Nevoia de unități locative pe care o au serviciile Housing First va fi adesea relativ mică. Deși datele cu privire la persoanele fără adăpost din Europa sunt incomplete, se pare că, chiar și într-un oraș mare, un serviciu Housing First probabil nu ar necesita sute de locuințe

Housing First este destinat persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin. Nevoia de unități locative pe care o au serviciile Housing First va fi adesea **relativ** mică. Deși datele cu privire la persoanele fără adăpost din Europa sunt incomplete, se pare că, chiar și într-un oraș mare, un serviciu Housing First probabil **nu** ar necesita sute de locuințe (104).

4.3.1 Colaborarea cu sectorul privat al locuințelor închiriate

Există mai multe moduri în care Housing First poate folosi sectorul privat al locuințelor închiriate ca sursă de locuințe. O utilizare cu succes a sectorului privat al locuințelor închiriate include:

- **O inspectare și verificare atentă a apartamentelor/locuințelor colective** pentru asigurarea unor standarde și locații adecvate.
- **Verificarea** faptului că **acordurile de închiriere sunt corecte** și că un beneficiar al serviciului Housing First este pe deplin protejat de legile referitoare la garanția șederii pe perioada contractului. În unele țări, închirierile din sectorul privat vor fi mai lungi și mai sigure decât în altele.
- **Verificarea accesibilității**, concentrându-se pe nivelurile actuale și viitoare ale costurilor cu chiria, care să permită și acoperirea altor cheltuieli esențiale. În cazul în care un serviciu Housing First necesită o contribuție financiară din partea unui beneficiar al serviciului, posibilitatea de a plăti o astfel de contribuție trebuie să facă obiectul unei revizuri periodice. Orice contribuție financiară solicitată trebuie, de asemenea, să fie explicată în mod clar beneficiarului serviciului înainte ca acesta să accepte o locuință. Unele servicii Housing First necesită o contribuție la chiria de 30% din venit. În unele țări, acest lucru nu este practic, deoarece beneficiarul serviciului Housing First poate avea un venit foarte mic, iar serviciul Housing First va trebui să plătească sau să subvenționeze chiria. În alte țări, sistemul de asistență socială va plăti chiria integral, sau cea mai mare parte a acesteia, pentru un beneficiar al serviciului Housing First, ceea ce înseamnă că serviciul Housing First trebuie să aducă o mică contribuție la cheltuielile cu locuința, fie nu are deloc cheltuieli directe cu locuința.

---

(104) Busch-Geertsema, V., Benjaminsen, L., Filipovič Hrast, M. and Pleace, N. European Observatory of Homelessness. FEANTSA Brussels (2014) <http://housingfirstguide.eu/website/extent-and-profile-of-homelessness-in-european-member-states-a-statistical-update/>

- **Negocierea și discutarea cu, precum și educarea proprietarilor din sectorul privat** al locuințelor închiriate și/sau a agenților care reprezintă unul sau mai mulți proprietari din sectorul privat. Nu ar trebui să se presupună că toți sau majoritatea proprietarilor din sectorul privat al locuințelor închiriate vor fi neînțelegători sau nu vor vrea să lucreze cu un serviciu Housing First. Experiența unora dintre serviciile Housing First arată că cel puțin unii proprietari din sectorul privat vor fi pregătiți să lucreze cu serviciile Housing First dintr-un sentiment de responsabilitate civică (105).
- **Oferirea unui serviciu de gestionare a locuințelor** pentru proprietarii privați. Acesta poate fi un stimulent puternic. Un serviciu Housing First poate garanta că va fi plătită chiria și că orice problemă de gestionare, precum disputele cu vecinii, va fi soluționată, putând, de asemenea, să își asume întreținerea, repararea sau renovarea locuințelor. Dacă un proprietar privat nu trebuie să facă altceva decât să încaseze o chirie garantată, posibilele îngrijorări cu privire la punerea locuinței la dispoziția persoanelor fără adăpost pot fi adesea depășite. Unele servicii Housing First se oferă să fie direct responsabile pentru închiriere, subînchiriind locuința unui beneficiar al serviciului Housing First, astfel încât serviciul, mai degrabă decât beneficiarul serviciului Housing First, este responsabil din punct de vedere legal pentru orice problemă legată de închiriere.
- **Oferirea unui stimulent financiar proprietarilor din sectorul privat** al locuințelor de închiriat. Aceasta este o posibilă strategie, dar experiența din unele țări, de exemplu Finlanda și Marea Britanie, a arătat că piețele private ale locuințelor de închiriat tind să reacționeze la stimulentele financiare pentru cazarea persoanelor fără adăpost prin creșterea chiriilor (106).

În Portugalia, s-a raportat că utilizarea sectorului privat al locuințelor de închiriat de către Casas Primeiro din Lisabona a avut rezultate foarte bune, aproape toți beneficiarii serviciului Housing First declarând (107):

- Că au un **sentiment de control** asupra spațiului lor de locuit.
- Faptul că au **intimitate** în locuința lor.
- Faptul că locuința lor era un **loc liniștit**, un loc unde aveau parte de calm și pace.
- Faptul că locuința lor avea **toate facilitățile** de care aveau nevoie.

(105) <http://www.shp.org.uk/story/housing-first-provides-stability-chronically-homeless-people>

(106) Wilson, W. (2015) Households in Temporary Accommodation (England) House of Commons Briefing Paper Number 02110 www.parliament.uk/briefing-papers/sn02110.pdf

(107) Ornelas, J., Martins, P., Zilhão, M.T. and Duarte, T. (2014) Housing First: An Ecological Approach to Promoting Community Integration European Journal of Homelessness (8.1), 29-56 -

<http://housingfirstguide.eu/website/wp-content/uploads/2016/03/Housing-First-An-Ecological-Approach.pdf>

Casas Primeiro raportează, de asemenea, că mulți dintre, deși nu toți, beneficiarii serviciului Housing First care locuiesc în apartamente închiriate private s-au simțit și ca acasă în cartierul lor.

În Londra și în alte zone din Marea Britanie, experiența utilizării sectorului privat al locuințelor de închiriat pentru Housing First este mult mai contradictorie, din următoarele motive:

- **Nesiguranța termenului de închiriere.** Cele mai multe locuințe private închiriate sunt închiriate pe termen scurt (6 sau 12 luni). Aceste închirieri oferă o anumită protecție împotriva evacuării, dar odată cu încheierea perioadei de acoperită de contractul de închiriere, nu mai există protecție legală. Aceasta înseamnă că cineva cu o un contract de închiriere pe 12 luni, din sectorul privat al locuințelor de închiriat, nu are protecție legală dacă i se cere să plece după 12 luni.
- **Chiriile ridicate** din unele locuri din Marea Britanie, care fac ca toate locuințele private închiriate, cu excepția celor mai ieftine, să fie inaccesibile pentru cineva care solicită ajutoare sociale. O locuință standard mai bună, în locații mai atractive nu este accesibilă pentru beneficiarii serviciului Housing First.

4.3.2 Colaborarea cu sectorul locuințelor sociale de închiriat

Locuințele sociale nu există într-o singură formă în Europa și nu sunt universal disponibile (108). În acest Ghid Housing First, locuințele sociale sunt definite ca locuințe care sunt construite cu o subvenție, de la guvern și/sau de la organizații de caritate/ONG-uri, care oferă garanția șederii pe perioada contractului de închiriere și locuințe adecvate la o chirie accesibilă.

Există mai multe moduri în care Housing First poate folosi sectorul locuințelor sociale de închiriat ca sursă de locuințe:

- Realizând că, deși sectorul locuințelor sociale de închiriat poate juca un rol important în cazarea persoanelor fără adăpost, aceasta nu este neapărat singura preocupare a proprietarilor de locuințe sociale (109). Locuințele sociale pot avea o misiune mai vastă decât să pună capăt problemei lipsei de adăpost, inclusiv regenerarea și gestionarea strategică a piețelor imobiliare. Poate fi necesar ca serviciile Housing First să desfășoare negocieri și muncă de convingere precum și managementul de caz al unei cereri către un proprietar de locuință socială.

---

(108) Whitehead, C. and Scanlon, K. (eds) Social Housing in Europe London: LSE. - <http://www.lse.ac.uk/geographyAndEnvironment/research/London/pdf/SocialHousingInEurope.pdf>

(109) Pleace, N., Teller, N. and Quilgars, D. (2011) Social Housing Allocation and Homelessness Brussels: FEANTSA - http://housingfirstguide.eu/website/wp-content/uploads/2016/04/feantsa_eoh-studies_v1_12-2011.pdf

- Acceptând că proprietarii de locuințe sociale pot avea aceeași reticență în a găzdui persoane fără adăpost cu nevoi mari de sprijin, ca și proprietarii din sectorul privat. Proprietarii de locuințe sociale ar putea fi îngrijorați de faptul că pot apărea probleme de gestionare a locuințelor din partea beneficiarilor serviciului Housing First, de la disputele cu vecinii până la neplata chiriei.
- Fiind gata să ofere servicii de gestionare a locuințelor proprietarilor de locuințe sociale, de ex. prin garanția că va fi plătită chiria și că orice problemă precum disputele cu vecinii vor fi soluționate de serviciul Housing First. Acest lucru ar putea fi deosebit de important atunci când cineva care folosește Housing First a fost evacuat anterior de un proprietar de locuințe sociale.
- Colaborând cu sisteme de alocare care acoperă mai mulți proprietari de locuințe sociale, acolo unde există. Toți proprietarii de locuințe sociale dintr-un oraș sau regiune pot face parte dintr-un sistem comun în care persoanele eligibile depun o singură cerere de locuință, care este primită simultan de toți proprietarii. Beneficiarii serviciului Housing First pot avea nevoie de asistență în utilizarea acestor tipuri de sisteme, care pot fi online.
- Stabilind un protocol de lucru sau acord care să facă disponibil un număr minim de locuințe adecvate în fiecare an. De exemplu, un proprietar de locuințe sociale ar putea fi de acord să furnizeze 5% din toate locuințele vacante beneficiarilor serviciului Housing First pe o perioadă de trei ani. În cazul marilor proprietari de locuințe sociale, de exemplu o primărie sau un ONG care oferă toate sau majoritatea locuințelor sociale dintr-un oraș, procentul necesar ar putea fi mai mic.
- Ajungând la un acord formal ca beneficiarii serviciului Housing First să obțină puncte sau pondere suplimentară în sistemele de alocare a locuințelor sociale. Acesta ar putea fi sistemul de alocare pentru un singur proprietar de locuințe sociale sau ar putea constitui puncte suplimentare într-un sistem de închiriere bazat pe alegeri care acoperă mai mulți proprietari de locuințe sociale.

CAPITOLUL 5

Evaluarea Housing First

5.1 Importanța dovezilor

Dovezile sunt esențiale pentru dezvoltarea Housing First. Prin culegerea de dovezi de bună calitate, Housing First a devenit influent în dezbaterile pe tema politicilor privind persoanele fără adăpost din America de Nord și a reușit să atragă și apoi să susțină finanțări. În Europa, baza emergentă de dovezi pentru Housing First a arătat că **poate funcționa într-o gamă variată de țări**, cu diferențe semnificative în ceea ce privește sistemele lor de protecție, sistemele de locuințe, cultura și nivelurile de prosperitate economică. Așa cum se arată în anexă, evaluările Housing First indică reușite în țări atât de diverse precum Danemarca, Anglia, Franța, Țările de Jos, Portugalia, Scoția și Spania.

Există mai multe avantaje în evaluarea serviciilor Housing First:

- **Dovezi puternice au fost deosebit de importante pentru a convinge guvernele, organizațiile de caritate și furnizorii de servicii pentru persoanele fără adăpost să ia în considerare utilizarea Housing First.** Guvernul federal din SUA consideră Housing First ca un model de serviciu cu eficiență dovedită **(110)** și evaluările sistematice au făcut ca Housing First să devină un serviciu esențial în strategiile canadiene și franceze pentru persoanele fără adăpost. Evaluarea a fost crucială pentru promovarea ideii de Housing First, pentru a demonstra că Housing First funcționează și pentru a demonstra că Housing First poate fi rentabil. Cu toate acestea, evaluările privind Housing First trebuie să fie de bună calitate și, în mod ideal, ar trebui evidențieze contrastul dintre abordarea Housing First și serviciile existente, dacă dovezile vor fi convingătoare.
- **Măsurarea sistematică și atentă a rezultatelor permite unui serviciu Housing First să își evalueze performanța.** O evaluare de bună calitate permite serviciilor Housing First să afle despre orice limitări legate de sprijinul acordat sau de furnizarea de locuințe, permițând îmbunătățiri.
- **Evaluarea care arată performanțe bune poate ajuta serviciile Housing First să se asigure că au finanțările necesare** și să susțină extinderea serviciilor Housing First.
- Evaluarea Housing First este principalul mijloc prin care se pot învăța bune practici și lecții importante despre furnizarea serviciilor Housing First. Efectuarea și partajarea evaluărilor poate fi foarte utilă pentru toți cei implicați în dezvoltarea și furnizarea serviciilor Housing First.

---

(110) Tsemberis, S. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minnesota: Hazelden.

Evaluarea prezintă atât riscuri, cât și oportunități. Trebuie acordată o atenție deosebită modului în care sunt colectate informațiile cu privire la performanță, deoarece o evaluare care nu este bine concepută sau care nu este efectuată în mod corespunzător poate submina cazul unui serviciu individual Housing First și al Housing First în general. Oricine efectuează o evaluare a Housing First trebuie să clarifice faptul că evaluarea, dacă este efectuată corect, **nu** va raporta că un serviciu Housing First este perfect. Vor exista cel puțin câteva probleme minore care trebuie soluționate și, deși nivelul la care Housing First va pune capăt lipsei de adăpost este, conform dovezilor actuale, de obicei foarte ridicat în comparație cu majoritatea celorlalte servicii pentru persoanele fără adăpost, Housing First nu va funcționa bine pentru absolut toată lumea în orice împrejurări.

Dovezile pot ajuta cu siguranță la susținerea Housing First, fiind într-adevăr cruciale pentru a asigura promovarea ideii și finanțarea sustenabilă a serviciilor Housing First. Utilizarea dovezilor de bună calitate a fost deosebit de importantă pentru promovarea cu succes a Housing First în America de Nord. Cu toate acestea, adunarea dovezilor prezintă unele riscuri, deoarece poate evidenția limitările, precum și succesele programului. De asemenea, este important să reținem că, deși filantropii, organizațiile de caritate și guvernele nu se vor aștepta ca Housing First să raporteze rezultate perfecte, este posibil ca acestea să nu fie întotdeauna convinse de dovezi, chiar dacă un serviciu Housing First are un mare succes.

5.2 Evaluarea procesului și a eficienței

5.2.1 Evaluarea procesului

Evaluarea procesului se referă la explorarea modului în care funcționează un serviciu. Aceasta înseamnă înțelegerea filosofiei din spatele serviciului Housing First. Asigurarea faptului că organizarea unui serviciu Housing First este pe deplin înțeleasă, ceea ce înseamnă că felul în care ar trebui să funcționeze serviciul Housing First este un prim pas foarte important în evaluare. Aici, o măsură esențială este nivelul de fidelitate (similaritate) față de modelul original Housing First. Fidelitatea se referă la principiile de bază ale Housing First și la detaliile operaționale ale modelului original de succes al Housing First.

5.2.2 Fidelitate

Evaluarea fidelității este punctul de plecare al unei evaluări a programului Housing First. **Fidelitatea se referă la cât de îndeaproape respectă un serviciu principiile de bază ale Housing First** (a se vedea Capitolul 2). Dacă un serviciu nu respectă principiile de bază, acesta nu ar trebui considerat ca fiind Housing First și nu ar trebui să fie evaluat ca un exemplu de Housing First.

Măsurarea fidelității poate fi descrisă și ca testarea paradigmei sau a derivatei modelului (îndepărtarea de modelul original), care este un principiu fundamental al oricărei evaluări a serviciilor. Acest lucru presupune asigurarea că serviciul Housing First testat se apropie de modelul original al serviciului, adică un serviciu nu s-a îndepărtat sau nu a fost niciodată aproape de principiile de bază ale Housing First. În evaluare, acest lucru este foarte important, deoarece le spune evaluatorilor și oricui aude despre rezultatele unei evaluări dacă un serviciu de succes Housing First sau un serviciu de Housing First cu probleme, au avut o fidelitate ridicată sau scăzută față de principiile de bază ale Housing First. Acest lucru este important, deoarece succesul sau eșecul pot fi puternic influențate de fidelitate și este crucial să înțelegem dacă, de exemplu, rezultatele slabe ale unui anumit serviciu Housing First ar putea fi explicate printr-un nivel scăzut al fidelității. Dovezile din Europa sugerează până acum că succesul Housing First este legat de un nivel **înalt** de fidelitate față de principiile de bază **(111)**. Toate serviciile Housing First care respectă principiile de bază, deși funcționează în țări europene cu sisteme de asistență socială, de sănătate, de locuințe și sisteme de tratare a problemei lipsei de adăpost uneori foarte diferite, au avut rezultate bune în ceea ce privește rezolvarea problemelor legate de lipsa de adăpost (a se vedea Capitolul 1).

---

(111) Pleave, N. and Bretherton, J. (2013) The Case for Housing First in the European Union: A Critical Evaluation of Concerns about Effectiveness European Journal of Homelessness, 7(2), 21-41
<http://housingfirstguide.eu/website/the-case-forhousing-first-in-the-european-union-a-critical-evaluation-of-concerns-about-effectiveness/>

Testele de fidelitate există în America de Nord, sunt dezvoltate pentru a fi utilizate în Europa și sunt dezvoltate și utilizate separat și în țările europene. Detaliile operaționale pot varia, de ex. dacă se utilizează sau nu locuințe sociale sau dacă un serviciu angajează o echipă multidisciplinară integrată, un management intensiv al cazurilor sau o combinație de tipuri de sprijin (a se vedea capitolele trei și patru). Detaliile operaționale pot fi, de asemenea, necesare pentru a permite diferențe de context între țările europene, de ex. diferențele dintre sistemele de sănătate, de asistență socială și de locuințe. Cu toate acestea, respectarea principiilor de bază ale Housing First nu poate varia dacă se dorește ca un serviciu să fie considerat un serviciu foarte fidel.

Exemple de teste de fidelitate pentru Housing First includ:

- Măsurarea fidelității programului Pathways to Housing First **(112)**.
- Măsurarea fidelității programului Canadian At Home / Chez Soi **(113)**.
- Măsurarea fidelității programului Full Service Partnership (FSP) **(114)**.

5.2.3 Evaluarea eficienței

Evaluarea eficienței se concentrează pe ceea ce realizează un serviciu Housing First. Acest aspect al evaluării include progresul pe care îl face un serviciu Housing First în ceea ce privește obținerea rezultatelor pe care este conceput să le ofere. De asemenea, este important ca o evaluare să înțeleagă ce părere au beneficiarii Housing First despre acest program.

Evaluarea eficienței începe prin explorarea modurilor în care este furnizat un serviciu Housing First. Pe lângă înțelegerea structurii serviciului Housing First și observarea modului în care acesta funcționează, ceea ce implică și cartografierea diverselor agenții partenere implicate, modul în care este finanțat serviciul și modul în care sunt structurate și funcționează rețelele pe care se bazează un serviciu Housing First. Pentru a înțelege eficiența unui serviciu Housing First, este foarte important să înțelegem cum este conceput și cum funcționează serviciul Housing First. Acest lucru înseamnă înțelegerea obiectivelor unui serviciu Housing First, a scopurilor pe care este conceput să le realizeze și a rolurilor echipei Housing First.

---

(111) Pleave, N. and Bretherton, J. (2013) The Case for Housing First in the European Union: A Critical Evaluation of Concerns about Effectiveness European Journal of Homelessness, 7(2), 21-41
<http://housingfirstguide.eu/website/the-case-forhousing-first-in-the-european-union-a-critical-evaluation-of-concerns-about-effectiveness/>

(112) http://www.housingfirsttoolkit.ca/sites/default/files/Revised_HF_Self-Assessment_Survey_12-23-13.pdf

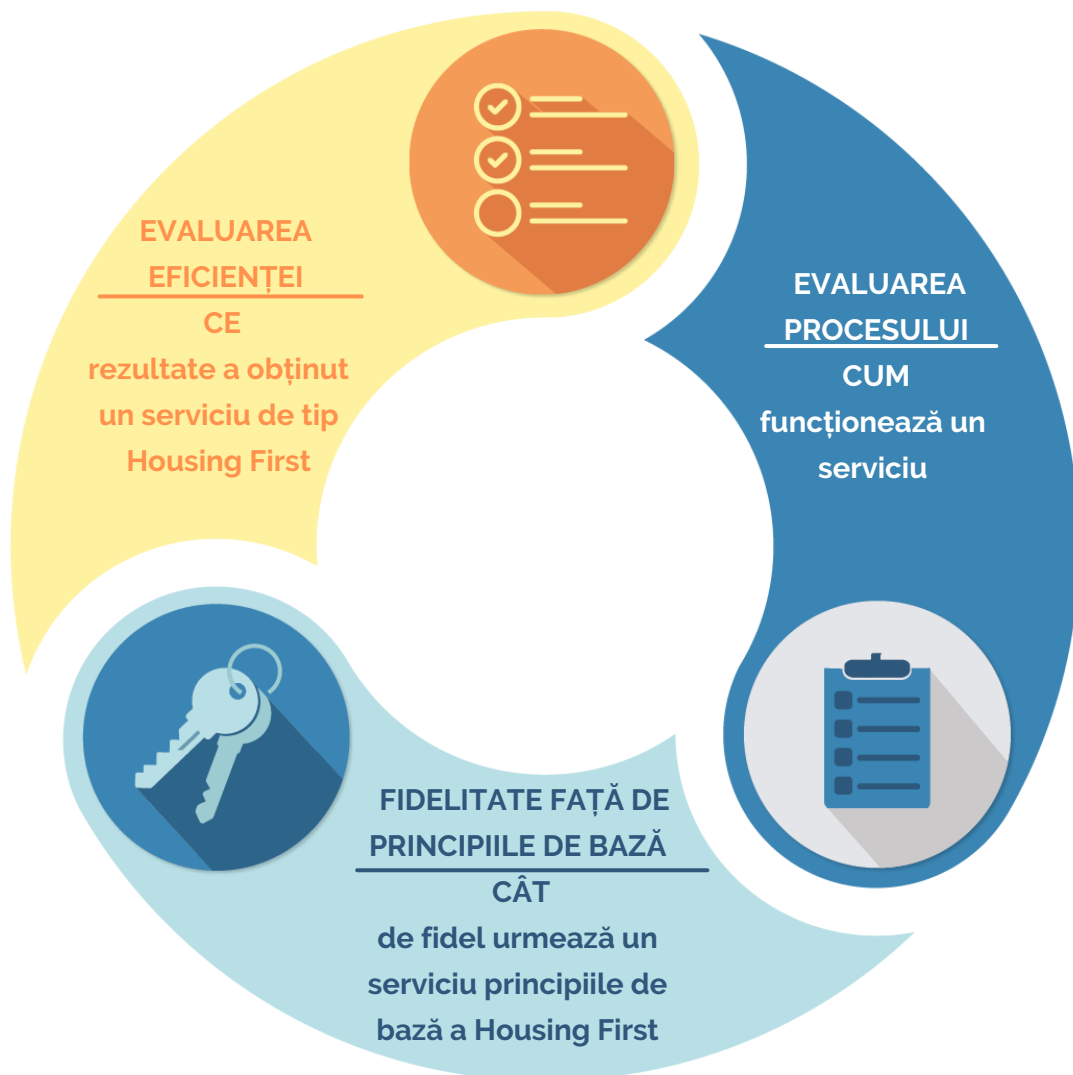
(113) <http://www.housingfirsttoolkit.ca/sites/default/files/AtHomeFidelityScale.pdf>

(114) <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4097835>

După evaluarea fidelității, o evaluare trebuie să **exploreze rezultatele pe care un serviciu Housing First este conceput să le obțină**. Aceasta înseamnă a testa dacă un serviciu Housing First realizează sau nu ceea ce ar trebui să realizeze, atât în ceea ce privește rezultatele, cât și din punctul de vedere al beneficiarilor serviciului Housing First.

Explorarea eficienței unui serviciu Housing First are mai multe dimensiuni:

- **Promovarea menținerii locuințelor și o rezolvare durabilă a problemei lipsei de adăpost. Aceasta se numește uneori și retenția locuințelor.**
- **Îmbunătățirea sănătății și a confortului beneficiarilor serviciului Housing First,**
- **Îmbunătățirea integrării sociale a beneficiarilor serviciului Housing First.**
- **Rentabilitatea serviciului Housing First.**

5.3 Ce se măsoară

5.3.1 Utilizarea măsurătorilor validate

Măsurătorile validate sunt chestiuni care au fost testate în mod repetat și care s-au dovedit a produce rezultate consistente. Măsurătorile validate pot spori calitatea unei evaluări și pot însemna că rezultatele sunt mai susceptibile de a fi considerate corecte. Măsurătorile validate pot include:

- Chestiuni validate privind sănătatea mintală și fizică.
- Chestiuni validate privind calitatea vieții.
- Chestiuni validate privind integrarea socială și sprijinul social.

Unele măsurători validate sunt utilizate pe scară largă la nivel național, dar există și exemple de măsurători care sunt utilizate la nivel internațional. Câteva exemple de măsurători validate includ (rețineți că această listă este doar ilustrativă):

- Măsurătorile SF-12 **(115)** și SF-36 **(116)** privind sănătatea și starea de bine.
- Interviu Lehman privind calitatea vieții (QoLI) **(117)**.
- Ani de viață ajustați în funcție de calitate (QALY) folosită de Health Economics.
- Matricea de autosuficiență **(118)** (SSM) dezvoltată în SUA și adaptată pentru utilizare în Țările de Jos.
- Scala SAMSHA **(119)** (Administrarea serviciilor pentru abuzul de substanțe și sănătate mintală).

5.3.2 Chestiuni esențiale pentru evaluare

Housing First are trei seturi de obiective interdependente (a se vedea Capitolul 2):

- Promovarea menținerii locuințelor și a unei rezolvări durabile a problemei lipsei de adăpost (cunoscută și sub denumirea de retenție a locuințelor).
- Îmbunătățirea sănătății și a confortului beneficiarilor serviciului Housing First, inclusiv:

---

(115) The SF-12 chestionar privind starea de sănătate disponibil la: <https://www.hss.edu/physician-files/huang/SF12-RCH.pdf>

(116) Disponibil la: <http://www.shcdenver.com/Portals/902/web-content/files/JamesGenuario/JG-health%20questionnaire.pdf>

(117) Pleace, N. with Wallace, A. (2011) Demonstrating the Effectiveness of Housing Support Services for People with Mental Health Problems: A Review London: National Housing Federation

(118) Disponibil la: <http://www.selfsufficiencymatrix.org/zrm-int.aspx>

(119) Pleace, N. with Wallace, A. (2011) Demonstrating the Effectiveness of Housing Support Services for People with Mental Health Problems: A Review London: National Housing Federation. Vide supra

- o Sănătatea mintală.
- o Sănătatea fizică.
- o Limitarea bolilor și a dizabilităților.
- o Consumul de droguri și alcool (în cazul în care acest lucru a constituit o problemă pentru un beneficiar al Housing First).
- Îmbunătățirea integrării sociale a beneficiarilor serviciilor Housing First, inclusiv:
  - o Îmbunătățiri în ceea ce privește sprijinul social și stima de sine.
  - o Implicarea în comunitate și viața civică.
  - o Activitate structurată și productivă și integrare economică.
  - o Îmbunătățirea comportamentelor deranjante, infraționale sau antisociale (în cazul în care acest lucru a constituit o problemă pentru un beneficiar al Housing First).
- Rentabilitatea Housing First, care are două dimensiuni:
  - o Rentabilitatea Housing First în comparație cu alte servicii pentru persoanele fără adăpost.
  - o Reduceri de costuri, adică economiile, pe care Housing First le poate genera pentru alte tipuri de servicii, de ex. Housing First poate genera reduceri ale cheltuielilor pentru serviciile de sănătate, deoarece schimbă modul în care persoanele care au fost lispite de adăpost pe termen lung folosesc serviciile de sănătate, iar nivelul de utilizare a serviciilor medicale scade.

Măsurarea rezultatelor Housing First se concentrează asupra acestor trei seturi de obiective. Rezultatele de succes ale serviciului Housing First, se bazează pe a obține cât mai mult posibil pentru fiecare beneficiar individual al serviciului. Menținerea locuinței este o realizare, dar este o realizare limitată dacă cineva este izolat, plictisit, se simte stigmatizat sau nu înregistrează îmbunătățiri ale sănătății și confortului personal. La fel, îmbunătățirea sprijinului social reprezintă o realizare, dar Housing First nu funcționează bine dacă un beneficiar de servicii nu își și păstrează locuința.

Eficiența globală a Housing First se bazează pe obținerea succeselor care se traduc printr-o serie de rezultate, legate de locuințe, sănătate, confort și integrare socială. Atunci când succesele sunt obținute, este important să înțelegem aceste succese în termeni de confort și situație generală a fiecărui beneficiar al serviciului Housing First.

Evaluările serviciului Housing First ar trebui să includă, de asemenea, o evaluare a rentabilității. Acest element de evaluare analizează rentabilitatea relativă a Housing First în comparație cu alte modele de servicii pentru persoanele fără adăpost. Evaluarea eficienței costurilor poate include, de asemenea, verificarea dacă Housing First generează economii mai mari ale cheltuielilor publice.

5.3.3 Menținerea locuințelor

Menținerea locuinței poate fi măsurată în trei moduri principale::

- **Durata de timp în care un beneficiar al serviciului Housing First a locuit în aceeași locuință.** Această abordare are câteva avantaje:

o Este o măsură simplă care poate fi înțeleasă imediat. Dacă un beneficiar al serviciului Housing First locuiește în locuința sa de un an, acesta este un indice clar al menținerii locuințelor.

o Măsura oferă o idee despre stabilitatea locuințelor, spre exemplu dacă beneficiarii serviciului Housing First rămân în mod obișnuit în primul apartament în care au locuit timp de un an sau mai mult, acest lucru indică faptul că locuința este menținută foarte eficient.

- **Timpul petrecut într-un apartament în comparație cu timpul petrecut dormind și trăind în alte condiții.** Această abordare:

o Măsoară nopți de nopți locul în care se află beneficiarii serviciului Housing First și permite înregistrarea modificărilor relative. De exemplu, dacă cineva a trăit în condiții grele (pe stradă) timp de trei nopți pe săptămână înainte de a folosi Housing First și a trăit clipe dificile timp de una sau două nopți pe lună, există un câștig clar.

o Poate fi greu de interpretat dacă nu se ține o evidență foarte atentă. Trebuie să fie clar dacă nopțile dintr-un apartament sunt sau nu petrecute în același apartament sau dacă a existat un motiv pentru care cineva să nu fie în apartamentul său pentru un anumit număr de nopți.

- **Sentimentele persoanelor cu privire la locuințele lor.** Această abordare:

o Permite evaluarea modului în care un beneficiar al serviciului Housing First se simte în legătură cu casa și cât de stabili sunt.

o Analizează succesul locuințelor într-un sens mai larg, inclusiv:

- > dacă cineva se simte în siguranță fizică în casa sa;
- > dacă locuința sa este accesibilă;
- > dacă casa sa are toate facilitățile de care are nevoie;
- > dacă locuința sa are un standard adecvat (umezeală, reparații deficitare sau standarde de spațiu deficitare);
- > părerea despre cartierul în care este situată locuința;
- > cât de mulțumit este un beneficiar al serviciului Housing First de locuința sa.

5.3.4 Sănătate și stare de bine

Există trei moduri de a măsura sănătatea și starea de bine:

- **Folosirea unor măsurători foarte elementare, bazate pe propria judecată a oamenilor cu privire la sănătatea lor** și existența sau absența unor modificări ale consumului de droguri/alcool (acolo unde este relevant).
  - o Folosirea măsurătorilor de bază pentru a stabili dacă cineva simte că starea i se îmbunătățește sau i se înrăutățește din punctul de vedere al sănătății fizice, al sănătății mintale și al consumului de droguri/alcool, este foarte simplă.
  - o Răspunsurile vor fi subiective, adică vor fi influențate de interpretarea individuală a sănătății și a stării de bine personale, care poate fi mai pozitivă sau mai negativă decât ar considera un cadru medical.
  - o Răspunsurile nu pot fi comparate în mod sistematic, deoarece informațiile colectate nu sunt consecvente (beneficiarii serviciului Housing First nu își vor interpreta toți sănătatea și confortul în același fel).
- **Folosirea unor măsurători validate a sănătății și stării de bine.** O măsurătoare validată este una care a fost testată în mod repetat și care s-a dovedit a fi exactă în înregistrarea datelor despre sănătate și bunăstare. Un exemplu este chestionarul de sănătate SF-12, care a fost utilizat pe scară largă în sondaje și studii statistice și care stabilește informații de bază despre sănătatea fizică și mintală. Această abordare:
  - o Permite colectarea de date care pot fi comparate în timp și între beneficiarii serviciului Housing First, deoarece întrebările și răspunsurile au loc într-un cadru clar definit și consecvent.
  - o Colectează date care pot avea o influență mai mare în lumea exterioară, deoarece utilizează standarde de măsurare recunoscute care au fost testate.
  - o Va fi mai complexă și mai scump de administrat decât adresarea unor întrebări foarte simple despre sănătate.
- **Folosirea unei evaluări externe a sănătății și stării de bine.** S-ar putea folosi echipe medicale și psihiatri pentru a testa sănătatea și bunăstarea beneficiarilor serviciului Housing First în timp. Acest lucru este fezabil și este posibil să genereze dovezi care sunt luate în serios de agențiile externe, dar poate fi greu de finanțat.

5.3.5 Integrare socială

În unele privințe, integrarea socială este cel mai greu de măsurat dintre diferitele rezultate:

- Sprijinul social, participarea la viața comunitară și civică și natura și amploarea activității structurate sunt foarte **subiective**. Când doi indivizi beneficiază de aceleași niveluri de sprijin social, unul poate raporta că este izolat și plictisit, iar celălalt se poate simți susținut și fericit.
- Integrarea socială **poate fi interpretată în diferite moduri pentru diferite grupuri de oameni**. În Europa, este destul de obișnuit să se vorbească despre lipsa de „comunitate” din zonele sărace ca fiind o problemă socială, dar să nu se considere că lipsa de „comunitate” din zonele bogate este o problemă socială. Este important să nu impunem beneficiarilor Housing First un ideal referitor la ceea ce ar trebui să fie un „cetățean”, atunci când majoritatea celorlalți cetățeni nu se potrivesc cu același ideal.
- Sunt disponibile măsurători validate de sprijin social, dar acesta este un domeniu în care **măsurarea calitativă a rezultatelor**, spre exemplu discuțiile cu beneficiarii serviciului Housing First despre viața lor și nivelul de integrare socială, poate fi cel mai eficient mod de a colecta informații.
- Măsurarea integrării sociale trebuie **să ia în considerare celelalte nevoi, caracteristici și experiențe** ale beneficiarilor serviciului Housing First. Dacă mulți oameni care utilizează un serviciu Housing First au boli permanente, cronice, acest lucru va influența nivelul de reușită care se poate obține pentru integrarea economică.

Măsurătorile integrării sociale pot include următoarele:

- **Sprijin social:**
  - Este beneficiarul în contact cu familia?
  - Este beneficiarul în contact cu prietenii?
  - Are acesta un partener?
  - Are parte de sprijin pentru stima de sine, simte că este apreciat de alții și care este nivelul său de stimă de sine?
  - Are acces la sprijin esențial (practic) de la prieteni, familie și/sau partener?
  - Are parte de suficientă companie socială?
  - Există persoane cărora să le poată cere sfaturi și/sau cu care să poată vorbi?
- **Comunitate și participare civică**
  - Participă vreun beneficiar al serviciului Housing First la evenimentele din comunitate?
  - Cum sunt relațiile sale cu vecinii lor?

- Socializează în cadrul comunității?
- Participă la rețelele de socializare ale comunității?
- Votează?
- Face voluntariat în comunitate?
- **Activitate structurată și muncă plătită**
  - Participă vreun beneficiar al serviciului Housing First la arte creative sau ale spectacolului?
  - Este înscris în sisteme de educație sau primește instruire?
  - Este voluntar (de orice fel)?
  - Participă la vreun program de plasare a forței de muncă sau de dobândire a experienței profesionale?
  - Desfășoară vreo activitate profesională remunerată?

5.3.6 Rentabilitatea

Măsurarea rentabilității serviciilor Housing First depinde în mare măsură de accesul la date detaliate de bună calitate. Se pot face estimări ale rentabilității, dar acestea au o influență mai redusă decât informațiile detaliate care arată clar că Housing First oferă servicii eficiente. Este important de reținut că analiza cost-beneficiu este o formă distinctă, foarte detaliată și complexă de evaluare economică, care nu trebuie confundată cu evaluarea rentabilității. Există două analize de bază privind rentabilitatea care pot fi utilizate pentru Housing First sau alte servicii pentru persoanele fără adăpost (120):

- Obține Housing First **rezultate mai bune decât serviciile existente** pentru persoanele fără adăpost cu aceleași cheltuieli și/sau cu cheltuieli mai mici?
- Obține Housing First **compensări ale costurilor** (121), adică reduceri ale cheltuielilor, pentru alte servicii finanțate din fonduri publice? De exemplu, prin rezolvarea problemei lipsei de adăpost pe termen lung și recurentă, Housing First poate genera economii pentru serviciile medicale de urgență, serviciile de sănătate mintală, serviciile pentru consumul de droguri și alcool, sistemul de justiție penală, sistemele de asistență socială și alte servicii pentru persoanele fără adăpost. Este important să se analizeze dacă aceste reduceri sunt realizabile, adică dacă reducerile aferente serviciilor pentru persoane care se confruntă cu problema lipsei de adăpost pe termen lung și în mod recurent oferite de Housing First permit într-adevăr serviciilor cu finanțare publică să reducă cheltuielile.

---

(120) Pleace, N., Benjaminsen, L., Baptista, I. and Busch-Geertsema (2013) The Costs of Homelessness in Europe: An Assessment of the Current Evidence Base Brussels: FEANTSA

<http://housingfirstguide.eu/website/the-costs-of-homelessness-in-europe-an-assessment-of-the-current-evidence-base>

(121) Ibidem.

5.4 Modalități de măsurare

5.4.1 Planificarea unei evaluări

Atunci când se concepe o evaluare, **este util să se analizeze modul în care au fost evaluate alte servicii Housing First** (sau programe sau strategii care folosesc Housing First) și, de asemenea, să se analizeze orice critică a acestor evaluări. Internetul este o sursă bună de informații și resurse, cum ar fi Google Scholar, care poate oferi informații cu privire la evaluările efectuate, cu acces la unele resurse gratuite. Evaluările majore ale Housing First, care tind să fie susținute de organizații mari, finanțate din fonduri publice, întocmesc adesea rapoarte care sunt disponibile gratuit pe internet. Câteva îndrumări cu privire la evaluare sunt, de asemenea, puse la dispoziție de către Canadian Housing First Toolkit (122).

Evaluarea poate fi comparativă, putând include studii experimentale sau studii randomizate controlate, în care sunt monitorizate două grupuri cu potrivire exactă (este de dorit să existe un minim de 100 de persoane în fiecare grup). Un grup folosește Housing First, iar celălalt folosește serviciile existente pentru persoanele fără adăpost. Pe parcursul unui an sau pe o perioadă și mai lungă, sunt comparate rezultatele obținute pentru beneficiarii Housing First cu cele obținute pentru persoanele fără adăpost care beneficiază de serviciile existente destinate acestei categorii de persoane. Realizarea acestor comparații este costisitoare, dar ele generează dovezi de înaltă calitate dacă sunt atent concepute și precise. Testele randomizate controlate (RCT) de acest fel au fost utilizate pentru a testa programele Housing First franceze și canadiene și au raportat în general rezultate foarte pozitive (a se vedea Capitolul 1).

Housing First a fost, de asemenea, evaluat folosind grupuri de comparație sau studii cvasi-experimentale. Din nou, aceste evaluări compară un grup care beneficiază de serviciile Housing First cu un alt grup care folosește serviciile existente pentru persoanele fără adăpost, dar grupurile nu au o potrivire exactă și pot fi mai mici. Acest tip de evaluare poate avea totuși o oarecare influență, dar este în general privit ca fiind mai puțin precis.

Multe evaluări ale Housing First sunt observaționale, ceea ce înseamnă observarea beneficiarilor Housing First și evaluarea eficienței serviciului în abordarea lipsei de adăpost, îmbunătățirea sănătății și a bunăstării și promovarea integrării sociale (de exemplu, apartenența la o comunitate, sprijinul social din partea prietenilor, a familiei și a unui partener, a se vedea 5.3).

---

(122) <http://www.housingfirsttoolkit.ca/evaluate>

În timp ce această abordare a evaluării poate genera dovezi utile și convingătoare, lipsa unei comparații directe cu alte servicii destinate persoanelor fără adăpost poate însemna că rezultatele sunt considerate ca fiind mai puțin convingătoare decât evaluările care folosesc RCT sau abordări cvasi-experimentale.

Este foarte important să se ia în considerare cu atenție **resursele și obiectivele unei evaluări**. Acest lucru include analizarea elementelor care se testează prin evaluare, a argumentelor care s-ar fi folosit pentru a o susține, a timpului și sumelor de bani disponibile și a posibilelor critici care ar putea fi aduse referitor la rezultate. În timp ce RCT sunt adesea descrise ca fiind cea mai bună formă posibilă de evaluare, acestea pot face obiectul unor critici și rezultatele lor pot fi respinse, mai ales dacă se observă că există o problemă cu modul în care sunt concepute sau o lipsă de precizie. O test RCT nu poate fi realizat cu costuri mici și va implica o mulțime de resurse dacă se dorește să fie cu adevărat convingător. De asemenea, o modalitate mult mai ieftină de evaluare, o abordare observațională, deși are limitări, poate fi totuși extrem de convingătoare.

Un alt aspect este acela al entității care își asumă **responsabilitatea pentru o evaluare**. O evaluare este mai puțin probabil să aibă influență dacă este efectuată de organizația **care oferă** un serviciu Housing First, decât dacă acea evaluare se realizează de **cercetători independenți**. Aceasta nu înseamnă că o evaluare internă (o evaluare a serviciilor Housing First de către persoanele care furnizează serviciul Housing First) nu are valoare. Dovezile unei evaluări interne de bună calitate pot fi totuși influente. Cu toate acestea, argumentul potrivit căruia o evaluare internă va fi mai puțin probabil să înregistreze sau să raporteze probleme poate fi folosit pentru a pune la îndoială rezultatele unei evaluări interne.

Evaluările ar trebui să includă întotdeauna feedback de la beneficiarii serviciului Housing First. Dacă beneficiarilor de servicii li se oferă ocazia de a-și spune punctul de vedere, acest lucru ar trebui să permită identificarea și corectarea oricăror deficiențe din cadrul serviciilor Housing First. De asemenea, atunci când Housing First are o performanță bună, beneficiarii serviciilor vor putea înțelege în detaliu bunele practici din care se poate învăța și care pot fi împărtășite. Asigurarea faptului că beneficiarii Housing First au ceva de spus în cadrul evaluării este utilă din următoarele motive:

- Persoanele fără adăpost sunt experți prin experiență; aceștia își înțeleg propriile nevoi și știu de ce fel de sprijin au nevoie mai bine decât oricine altcineva. Opiniile beneficiarilor de servicii cu privire la cât de bine funcționează un serviciu Housing First sunt o parte foarte importantă a unei evaluări. Atât punctele forte, cât și eventualele limitări ale Housing First sunt cel mai bine înțelese vorbind cu beneficiarii.

- Experiența directă a beneficiarilor serviciilor Housing First, atunci când Housing First funcționează bine, este un mod puternic de a transmite eficiența Housing First. Statisticile pot fi folosite pentru a aduce argumente în favoarea Housing First, argumentele pot fi și mai puternice atunci când opinia pozitivă a beneficiarilor serviciilor este combinată cu dovezi statistice.

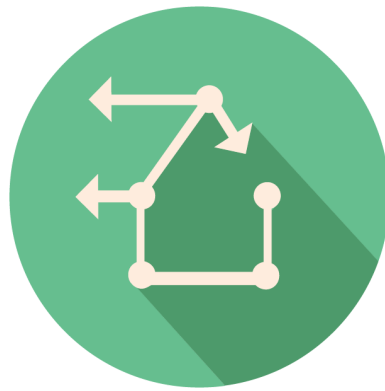
Folosirea metodelor calitative, adică purtarea unor discuții deschise cu beneficiarii Housing First, care le permit și îi încurajează să își exprime opiniile, este cel mai bun mod de a învăța din experiența lor. De asemenea, este posibil să le înțelegem opinia prin intermediul sondajelor statistice, dar este important ca anchetele să nu fie concepute exclusiv de cercetători fără o consultare cu beneficiarii Housing First, care pot avea puncte de vedere utile referitor la tipurile de întrebări care ar trebui adresate.

Modul în care este realizată o evaluare depinde de obiectivele mai ample ale Housing First. De exemplu, dacă Housing First este testat pentru prima dată într-o anumită țară, regiune sau municipalitate, va avea sens să se utilizeze abordări experimentale (RCT) sau comparative pentru cercetare. În cazul în care nu s-a mai folosit, programul Housing First trebuie testat pentru a vedea cât de bine funcționează în comparație cu serviciile existente pentru persoanele fără adăpost. În funcție de rezultatele acestei evaluări, Housing First poate fi apoi utilizat pe o scară mai largă.

Dacă dovezile existente sunt suficient de puternice, pornind de la o evaluare locală sau de la baza de dovezi internațională, se poate decide că nu este necesară o evaluare comparativă a serviciilor Housing First. În schimb, evaluarea poate fi în principal legată de monitorizarea rezultatelor, pentru a se asigura că serviciul Housing First funcționează conform așteptărilor și pentru a identifica eventualele probleme.

De asemenea, evaluarea trebuie să fie proporțională. O evaluare relativ costisitoare, cum ar fi o evaluare RCT, este cu adevărat practică doar atunci când se analizează un serviciu Housing First sau un program Housing First de mari dimensiuni, nu pentru testarea unui singur serviciu Housing First mic. Acest lucru se datorează faptului că, pentru a fi fiabil, un RCT ar trebui să implice cel puțin 200 de persoane (100 de beneficiari Housing First și 100 de beneficiari ai altor servicii). Evaluarea comparativă a serviciilor Housing First separate poate fi totuși valoroasă, dar serviciile la scară mai mică cu, de exemplu, 20 de beneficiari pot fi evaluate și prin intermediul unor abordări cvasi-experimentale sau observaționale.

CAPITOLUL 6

Housing First și
strategia mai amplă

6.1 Rolurile strategice ale Housing First

6.1.1 Includerea Housing First în ansamblul strategiilor de combatere a problemei persoanelor fără adăpost

Cercetările arată că lipsa de adăpost nu trebuie privită ca fiind doar rezultatul acțiunilor individuale sau al bolilor mintale netratate. Lipsa de adăpost există în mai multe forme în Europa. Unele persoane fără adăpost nu sunt persoane care consumă droguri, beau în exces sau au probleme de sănătate mintală, ci sunt în această situație în primul rând din cauza poziției lor economice, a unei lipse mai ample a integrării în comunitate, a unui sprijin social slab și a dificultății de accesare a serviciilor (123). Problema lipsei de adăpost poate varia, de asemenea, în funcție de diferite grupuri. De exemplu, spre deosebire de cazul bărbaților, lipsa de adăpost a femeilor este mult mai probabil să fie legată de părăsirea agresorului. Femeile fără adăpost pot evita, de asemenea, accesarea unor servicii pentru persoanele fără adăpost, bazându-se adesea pe relații informale pentru a găsi temporar cazare (124). Femeile care se confruntă cu problema lipsei unui adăpost pot necesita, prin urmare, servicii diferite de cele oferite bărbaților fără adăpost singuri. Unele grupuri de persoane fără adăpost, cum ar fi adolescenții care au trecut prin sistemele de protecție a copilului bazate pe asistența socială, persoanele care au fost în închisoare și veteranii militari, pot necesita, de asemenea, forme specializate de sprijin.

Prevenirea și diminuarea problemei lipsei de adăpost implică o serie de politici și servicii, inclusiv îmbunătățirea accesului la locuințe, facilitarea construirii de noi locuințe la prețuri accesibile, furnizarea de servicii de prevenire și o serie de alte servicii de sprijin. Unii oameni fără adăpost vor avea nevoie doar de sfaturi și poate de un sprijin pe termen scurt pentru a preveni sau a pune capăt rapid unei situații de lipsă de adăpost. Alții ar putea avea nevoie de sprijin de intensitate scăzută timp de câteva săptămâni sau luni, pentru a fi ajutați să găsească și să păstreze o locuință. Unii pot avea nevoie de mai mult sprijin pentru o perioadă mai lungă de timp pentru a rezolva sau a evita lipsa de adăpost. Datele despre persoanele fără adăpost din Europa sunt adesea limitate, dar există dovezi că țările europene cu strategii extrem de integrate pentru persoanele fără adăpost, care oferă o serie de servicii bine integrate, precum Danemarca și Finlanda, au niveluri foarte mici de situații de lipsă de adăpost (125).

(123) Busch-Geertsema, V., Edgar, W., O'Sullivan, E. și Pleace, N. (2010) Homelessness and Homeless Policies in Europe: Lessons from Research, Bruxelles, Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă, Probleme Sociale și Egalitate de Șanse.

(124) Baptista, I. (2010) 'Women and Homelessness in Europe' in O'Sullivan, E., Busch-Geertsema, V., Quilgars, D. and Pleace, N. (eds.) Homelessness Research in Europe, Bruxelles: FEANTSA

(125) Busch-Geertsema, V., Benjaminsen, L., Filipovič Hrast, M. and Pleace, N. (2014) Extent and Profile of Homelessness in European Member States: A Statistical Update Brussels: FEANTSA -

http://housingfirstguide.eu/website/wp-content/uploads/2016/04/feantsa-studies_04-web2.pdf

Îndrumări privind strategiile integrate pentru persoanele fără adăpost sunt disponibile pe site-ul web FEANTSA (126). O analiză a strategiei finlandeze de succes pentru persoanele fără adăpost a fost publicată în 2015 (127). O serie de discuții despre strategiile pentru persoanele fără adăpost din Europa, inclusiv descrieri și evaluări critice, este disponibilă în European Journal of Homelessness (128).

6.1.2 Housing First alături de alte servicii

Housing First nu este conceput pentru a acționa ca o soluție la toate formele de lipsă de adăpost. De asemenea, Housing First nu este destinat să funcționeze izolat: necesită sprijin din partea sectoarelor de sănătate și asistență socială și de la alte servicii destinate persoanelor fără adăpost. Ca parte a unei strategii integrate pentru persoanele fără adăpost, Housing First lucrează cu acele persoane a căror lipsă de adăpost nu poate fi prevenită sau ale căror nevoi nu pot fi satisfăcute doar de locuințe sau de servicii de locuință și de asistență de intensitate redusă.

Inițiatorul Housing First, dr. Sam Tsemberis, a sugerat că Housing First are un rol în cadrul unei strategii integrate pentru persoanele fără adăpost, în care persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin li se oferă inițial serviciile Housing First, iar celor ale căror nevoi nu pot fi satisfăcute de Housing First li se oferă apoi locuințe colective sau comunitare pe termen lung, cu personal de sprijin la fața locului sau cu îngrijire instituționalizată.

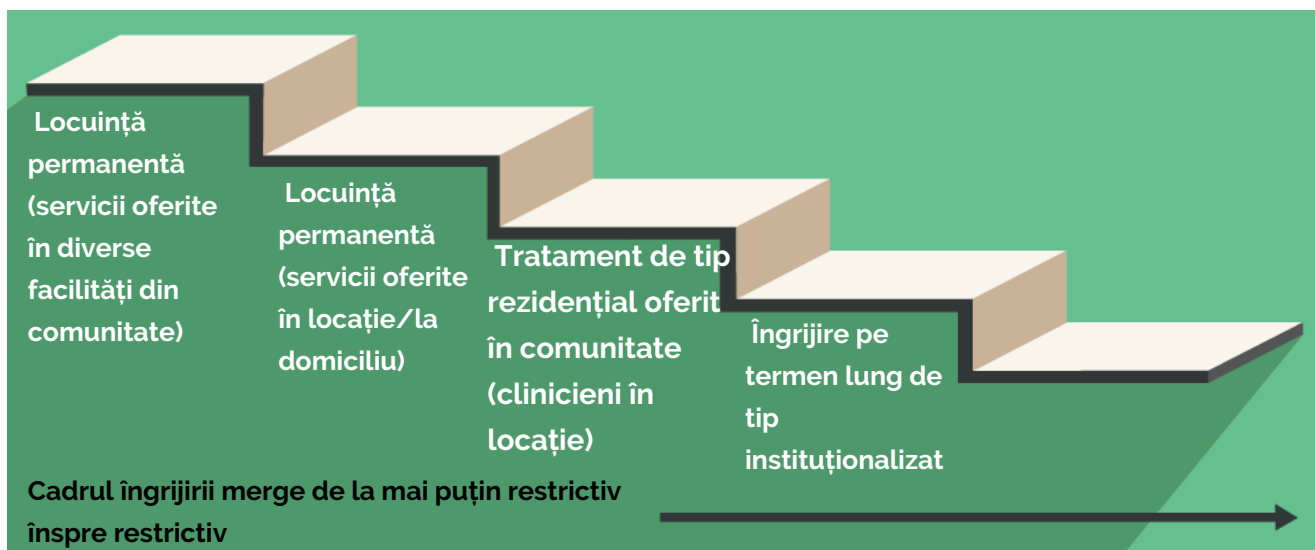

Figura 1: O strategie inversă față de modelul în scări (129)

(126) Toolkits on Homelessness Strategies: www.feantsa.org

(127) Pleace, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment - <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

(128) <http://www.feantsaresearch.org> - The European Journal of Homelessness is also indexed on Google Scholar.

(129) Tsemberis, S. (2013) Presentation at the Final Conference of Housing First Europe in Amsterdam, cited in Pleace, N. and Quilgars, D. (2013) Improving Health and Social Integration through Housing First: A Review Brussels: DIHAL/FEANTSA

O strategie integrată pentru persoanele fără adăpost ar putea avea următorul tip de structură:

- **Servicii de prevenire**, oferire de consiliere privind locuințele, sprijin și ajutor practic în accesarea locuințelor și a serviciilor de sprijin pentru persoanele cu nevoi mai mari care sunt expuse riscului de a rămâne fără adăpost.
- **Cazare de urgență pentru persoanele care își pierd brusc locuința**, lucrând în strânsă coordonare cu serviciile de prevenire pentru a încerca evitarea prelungirii sau recurenței oricărei experiențe de lipsă de adăpost.
- **Servicii de suport de intensitate mai mică pentru persoanele care necesită un oarecare sprijin pentru a nu mai fi fără adăpost**, dar ale căror nevoi pot fi satisfăcute oferindu-le rapid locuințe și un contact de nivel scăzut cu un serviciu de management al cazurilor care oferă sprijin limitat.
- **Servicii Housing First pentru persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin, care asigură rapid locuințe și sprijin intensiv**. Dovezile arată că Housing First va fi eficient în rezolvarea problemei lipsei de adăpost pentru majoritatea persoanelor fără adăpost din acest grup (a se vedea Capitolul 1).
- **Modele de locuințe de sprijin care oferă locuințe colective sau comunale cu personal de suport la fața locului**, care pot fi utilizate pentru a oferi sprijin pe termen mediu și lung persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin, ale căror nevoi sau preferințe nu sunt satisfăcute de Housing First.

Există unele dovezi potrivit cărora unele țări europene au o populație fără adăpost pe termen lung ale cărei nevoi nu au fost satisfăcute prin serviciile existente destinate persoanelor fără adăpost. În țări precum Marea Britanie, există dovezi ale unei populații fără adăpost care utilizează în mod repetat sau pe termen lung serviciile existente pentru persoanele fără adăpost, fără a avea ca rezultat stoparea situațiilor de lipsă de adăpost (130). Housing First are adesea capacitatea de a pune capăt acestei forme de lipsă de adăpost pe termen lung, ajutând în același timp persoanele fără adăpost care au nevoie de sprijin și care petrec perioade foarte lungi de timp trăind pe stradă sau în adăposturi de urgență, să își găsească o locuință.

La nivel strategic, utilizarea serviciilor Housing First poate:

- **Reduce semnificativ numărul persoanelor fără adăpost pe termen lung și în mod recurent cu nevoi mari de sprijin.**
- **Reduce potențial costurile lipsei de adăpost pe termen lung și recurentă suportate de serviciile medicale de urgență și sănătate mintală, sistemele de justiție penală și alte servicii pentru persoanele fără adăpost.**
- **Permite persoanelor fără adăpost cu nevoi mari și complexe de sprijin să trăiască stabil în propriile locuințe.**

(130) Bretherton, J. and Pleace, N. (2015) Housing First in England: An Evaluation of Nine Services <https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

6.2 Aplicații viitoare ale Housing First

Housing First este conceput pentru a avea o funcție specifică, și anume de a pune capăt lipsei de adăpost în cazul persoanelor cu nevoi mari de sprijin, oferindu-le rapid locuințe și servicii de sprijin intensiv. Există posibilități de extindere a modurilor în care este utilizat Housing First, dar funcția de bază și rolul Housing First sunt fixe; nu este destinat grupurilor de persoane fără adăpost cu nevoi de sprijin scăzute și nici ca singură componentă a unei strategii eficiente pentru persoanele fără adăpost.

Este important de remarcat faptul că, deși există servicii care se bazează pe ideile Housing First, de exemplu, utilizarea de locuințe și servicii de sprijin de **intensitate redusă** pentru a ajuta persoanele fără adăpost fără nevoi mari de sprijin (uneori numite servicii orientate pe locuință sau de sprijin pentru locuințe), acestea **nu** sunt servicii Housing First. Utilizarea unor astfel de servicii precedă introducerea Housing First în Europa. Uneori s-a susținut că Housing First nu reprezenta nimic nou în unele țări europene, deoarece aceste servicii existau deja. Cu toate acestea, pot exista diferențe importante în ceea ce privește principiile de bază, intensitatea și durata sprijinului, între aceste servicii de intensitate redusă și o abordare Housing First.

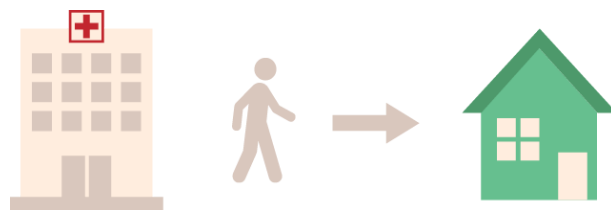
Utilizarea pe scară largă a Housing First are potențiale implicații pentru unele servicii existente destinate persoanelor fără adăpost. Nu este cazul ca Housing First să poată sau să fie nevoie să acționeze ca un înlocuitor pentru toate serviciile existente pentru persoanele fără adăpost, deoarece Housing First este conceput doar pentru un grup de persoane fără adăpost cu nevoi mari de sprijin. Cu toate acestea, există dovezi clare că Housing First funcționează mai bine decât unele modele de servicii existente care au scopul de a rezolva problema lipsei de adăpost în rândul persoanelor cu nevoi mari de sprijin (a se vedea Capitolul 1). În unele cazuri, de exemplu în Finlanda, furnizorii de servicii pentru persoanele fără adăpost au schimbat modul în care furnizează servicii, trecând de la modelele în trepte la Housing First și, drept urmare, au văzut îmbunătățiri ale eficienței serviciilor **(131)**.

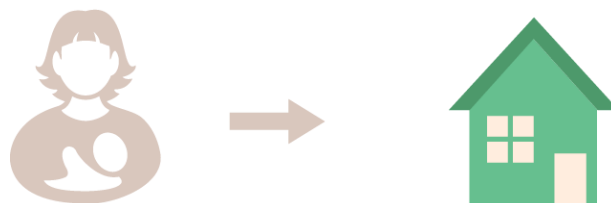
(131) Pleace, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment - <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

6.2.1 Posibilele utilizări viitoare ale Housing First

- **Utilizarea preventivă a Housing First.** Housing First se poate folosi ca mijloc de a asigura o locuință pentru persoanele cu nevoi mari de sprijin care părăsesc instituții precum spitale de psihiatrie, închisori sau locuințe cu ședere îndelungată. Unele servicii din SUA lucrează cu persoane care părăsesc spitale de psihiatrie, care sunt evaluate ca fiind expuse unui risc ridicat de a rămâne fără adăpost sau care au antecedente de lipsă de adăpost (132).

- Folosirea modelelor specializate de Housing First pentru anumite grupuri de persoane fără adăpost. Acesta este un alt domeniu care poate fi explorat la nivel strategic. De exemplu:
  - **Femeile fără adăpost cu nevoi mari de sprijin.** Există dovezi că, deseori, femeile cu nevoi mari de sprijin experimentează lipsa de adăpost diferit față de bărbați, în special în ceea ce privește evitarea serviciilor și utilizarea relațiilor informale și uneori nesigure pentru a avea o locuință (133). Housing First, oferind femeilor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin locuințe proprii, ar trebui să fie mai accesibil decât alte forme de servicii pentru persoanele fără adăpost, în care femeile ar putea să nu se simtă în siguranță. Cu toate acestea, experiențele femeilor, care pot include rate ridicate de violență bazată pe gen/violență domestică și alte abuzuri, arată că există argumente pentru dezvoltarea unui serviciu Housing First specializat, cu personal de feminin cu pregătire specifică. În Manchester, Marea Britanie, Threshold Housing a dezvoltat un serviciu Housing First pentru femeile fără adăpost cu nevoi mari de sprijin care au avut contact cu sistemul de justiție penală (134).

(132) Tsemberis, S.J. (2010) Housing First: The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction Minneapolis: Hazelden.

(133) Mayock, P., Sheridan, S. and Parker, S. (2015) "It's just like we're going around in circles and going back to the same thing...": The dynamics of women's unresolved homelessness Housing Studies

DOI:10.1080/02673037.2014.991378

(134) <http://www.thp.org.uk/services/housing-first>

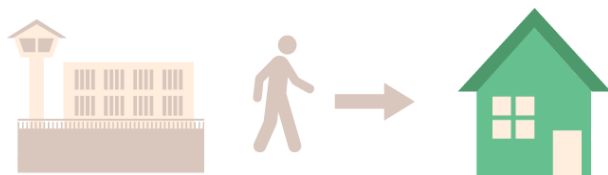
- **Tinerii cu nevoi mari de sprijin care prezintă riscul de a rămâne fără adăpost** pot necesita, de asemenea, forme specifice de sprijin. Din nou, acest lucru este determinat de faptul că nevoile, caracteristicile și experiențele lor pot diferi de cele ale altor grupuri de persoane fără adăpost (135). De exemplu, tinerii fără adăpost au șanse disproporționat de mari să fi avut deja de a face cu serviciile sociale, asistența maternală și casele de copii și de a fi avut experiențe negative în timpul copilăriei.

- **Familii cu nevoi mari și complexe pot fi sprijinite de Housing First.** În acest caz există nevoi specifice care se concentrează pe faptul că un serviciu Housing First nu doar sprijină o persoană, ci poate și să înțeleagă și să susțină pozitiv o întreagă familie, inclusiv copiii (136). Nevoile acestor familii în ceea ce privește problemele de sănătate mintală, problemele legate de droguri/alcool și sănătate precară pot fi similare cu cele ale persoanelor singure fără adăpost, dar pot fi necesare diferite forme de sprijin atunci când o familie întreagă este ajutată de Housing First.

- **Foștii infractori cu nevoi mari de sprijin** pot necesita, de asemenea, sprijin specific atunci când părăsesc închisoarea. De exemplu, Housing First ar putea fi adaptat sau ajustat pentru a satisface seturi specifice de nevoi. Un alt exemplu ar putea fi utilizarea unui model de Housing First pentru persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin care au un trecut în serviciul militar.

(135) Quilgars, D., Johnsen, S. and Pleace, N. (2008) Review of Youth Homelessness in the UK, York: Joseph Rowntree Foundation - <https://www.jrf.org.uk/report/youth-homelessness-uk>

(136) Jones, A., Pleace, N. and Quilgars, D. (2002) Firm Foundations: an Evaluation of the Shelter Homeless to Home Service, London: Shelter. -

https://england.shelter.org.uk/_data/assets/pdf_file/0020/39521/Firm_Foundations.pdf

6.3 Argumente în favoarea Housing First

Mai multe guverne europene, de exemplu **Danemarca, Finlanda, Franța și Spania**, au decis să adopte și să testeze Housing First ca punct de plecare al răspunsurilor lor strategice la situația persoanelor fără adăpost. În alte țări europene, a apărut un răspuns politic la Housing First mai inegal **(137)**. La nivelul UE, raportul Juriului la Conferința europeană de consens privind problema persoanelor fără adăpost 2010 a recomandat luarea în considerare a Housing First și a serviciilor conexe pentru combaterea lipsei de adăpost **(138)**, poziție împărtășită și de Comisia Europeană **(139)**.

Rolul dovezilor, în special al dovezilor de bună calitate, care compară sistematic Housing First cu serviciile tradiționale destinate persoanelor fără adăpost, a fost fundamental în încurajarea utilizării Housing First în America de Nord. Regulile clare privind dovezile au permis Housing First să atragă atenția guvernelor europene și a furnizorilor de servicii pentru persoanele fără adăpost și să atragă interes din partea organizațiilor internaționale precum Comisia Europeană și OCDE. Desigur, nu toate dovezile pentru Housing First sunt universal considerate ca fiind de bună calitate și vor exista întotdeauna persoane care nu vor fi convinse că dovezile arată că Housing First este un model de urmărit. Cu toate acestea, studiile de bună calitate, care dovedesc clar succesul în rezolvarea problemei lipsei de adăpost pentru persoanele cu nevoi mari de sprijin și rentabilitatea relativă a programului, vor rămâne importante în argumentarea Housing First.

În Suedia, Universitatea Lund a promovat în mod activ ideea de Housing First în rândul furnizorilor de servicii pentru persoanele fără adăpost și al factorilor de decizie politică **(140)**. **În Italia**, grupul Housing First Italia **(141)** o colaborare între furnizorii de servicii, municipalități și cadre universitare, care funcționează sub auspiciile fio.PSD, a promovat și Housing First. Promovarea și discutarea la nivelul de bază/local și acțiunile de advocacy privind programul Housing First pot contribui la plasarea pe agenda politică a acestei inovații importante care reduce problema lipsei de locuință în rândul persoanelor fără adăpost cu nevoi mari de sprijin. Colaborările dintre furnizorii de servicii și universități, ca în Suedia și Italia, combină profesioniștii în furnizarea de servicii cu profesioniștii în evaluare, ceea ce sporește capacitatea de a face lobby eficient pentru Housing First prin colectarea de dovezi puternice.

---

(137) FEANTSA (2012) On the Way Home? FEANTSA Monitoring Report on Homelessness and Homeless Policies in Europe. Brussels: FEANTSA - <http://housingfirstguide.eu/website/on-the-way-home-feantsa-monitoring-report-onhomelessness-and-homeless-policies-in-europe/>

Fondation Abbé Pierre/FEANTSA (2015) An Overview of Housing Exclusion in Europe: 2015 - <http://housingfirstguide.eu/website/an-overview-of-housing-exclusion-in-europe-2015/>

(138) <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=315&furtherEvents=yes>

(139) <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=9770&langId=en>

(140) <http://www.soch.lu.se/en/research/research-groups/housing-first>

(141) <http://www.housingfirstitalia.org/en/>

În Anglia, Homeless Link, federația furnizorilor de servicii pentru persoanele fără adăpost, a dezvoltat Housing First England (142), un program conceput pentru a promova Housing First la nivel de politici și ca model de bune practici, începând din 2016. Din nou, acesta este un efort de colaborare, reflectând strâns progresul din Italia și Suedia.

Housing First are succes datorită **modului în care este oferit sprijinul**, dar succesul său se bazează **la fel de mult**, și poate chiar mai mult, pe **accentul pus pe asigurarea rapidă a unei locuințe**, ajutând astfel o persoană să își găsească o locuință și să scape de riscurile și incertitudinile asociate lipsei de adăpost (a se vedea Capitolul 1 și Capitolul 3). Există dovezi de cercetare potrivit cărora, în timp ce coordonarea serviciilor în cadrul unei strategii integrate pentru persoanele fără adăpost produce un răspuns politic mai eficient la adresa persoanelor fără adăpost, în cele din urmă nimic nu poate să rezolve lipsa de locuințe accesibile și adecvate. Housing First este important ca inovație, dar este, de asemenea, important, deoarece atrage atenția asupra rolului central pe care locuința trebuie să îl joace în cadrul unui răspuns strategic la lipsa de adăpost (143).

Housing First este, de asemenea, semnificativ, deoarece **destabilizează presupunerile legate de natura lipsei de adăpost și de persoanele care se confruntă cu lipsa de adăpost**. Arată că lipsa unei locuințe nu este ceva atât de simplu încât să fie suficientă schimbarea comportamentelor și atitudinilor; de fapt, este vorba despre un răspuns de succes al serviciilor care sprijină și permit recuperarea, dar nu solicită schimbarea comportamentului sau nu folosește sancțiuni pentru a forța schimbarea. Oferind rapid locuințe, recunoscând umanitatea comună a persoanelor fără adăpost și respectându-le alegerile și încurajând recuperarea, Housing First pune capăt problemei lipsei de adăpost (a se vedea Capitolul 1).

---

(142) www.homeless.org.uk/hfengland

(143) Pleace, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment - <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

Anexe:
Exemple de
Housing First

Austria

Neunerhaus Housing First, Viena

Housing First în Austria a fost dezvoltat ca parte a **programului Wiener Wohnungslosenhilfe**, concentrat pe furnizarea de sprijin psihosocial cetățenilor fără adăpost din Viena. A fost dezvoltat un proiect pilot de servicii Housing First care s-a întins pe o perioadă de trei ani, în urma dezbaterilor privind schimbarea modelelor de servicii în trepte care au predominat în Viena. **Proiectul Neunerhaus Housing First** urmează cele opt principii de bază descrise în Capitolul 2.

Până în anul 2015, Neunerhaus Housing First lucrase cu **69 de gospodării fără adăpost**, inclusiv adulți singuri și familii cu copii în întreținere. Cele 69 de gospodării cuprindeau **131 de persoane** (46 de femei, 38 de bărbați, 47 de copii în întreținere). Locuințele dispersate sunt asigurate de firme de administrare a locuințelor, iar persoanele care folosesc Neunerhaus Housing First au propriile lor contracte de închiriere, independente. Se utilizează **o combinație de locuințe sociale, locuințe private închiriate și asociații de locuințe**.

Sprijinul este descris ca fiind flexibil, adaptat nevoilor individuale, cu accent pe promovarea incluziunii sociale și pe ceea ce se numește „autodeterminare” și „participare” (adică alegerea și controlul, planificarea centrată pe persoană, sprijinul flexibil atât timp cât este necesar, angajament activ). Incluziunea socială se concentrează pe evitarea activă a tipurilor de instituționalizare care pot fi experimentate de persoanele fără adăpost. Deoarece problema locuinței este rezolvată imediat, există mai mult timp pentru ca asistenții sociali să se concentreze pe participarea în comunitate și, acolo unde este posibil, să sprijine beneficiarii serviciilor Housing First în găsirea unor locuri de muncă plătite.

Rezultatele au fost deosebit de impresionante în ceea ce privește menținerea locuințelor. O evaluare raportează **o rată de menținere a locuințelor de 98,3%** pentru beneficiarii Housing First, alături de îmbunătățirile raportate referitor la integrarea socială. O evaluare, care acoperă primii doi ani de funcționare, este disponibilă la http://www.neunerhaus.at/fileadmin/Bibliothek/Neue_Website/Neunerhaueser/Housing_First/20150925_HousingFirst_Report_english.pdf (în limba engleză).

Belgia

Housing First Belgia

Programul Housing First Belgia este condus la nivel național și implică **cele mai mari cinci orașe** din Belgia. La momentul redactării (2015), existau în total **opt servicii de Housing First** conduse de o asocierie de municipalități și ONG-uri. Housing First se adresează persoanelor fără adăpost pe termen lung, cu o experiență medie de cinci ani în situație de lipsă de adăpost, care au nevoi mari de sprijin. Programul își propune să sprijine **150 de persoane până în iunie 2016**.

Cele opt servicii folosesc apartamente închiriate obișnuite, bazându-se pe un amestec de locuințe sociale și locuințe private închiriate. Există o oarecare utilizare a locuințelor specializate, sprijinite, pentru o minoritate de beneficiari Housing First.

Cele opt servicii Housing First oferă asistență în moduri diferite. Toate cele opt servicii Housing First **utilizează un management intensiv al cazurilor**, organizând accesul la serviciile solicitate după cum este necesar. Fiecare beneficiar Housing First are propriul său asistent dedicat, iar fiecare asistent Housing First are un număr alocat de cazuri (numărul de persoane pe care le sprijină) cuprins între șase și opt beneficiari de servicii Housing First.

Unele dintre serviciile belgiene Housing First au o echipă multidisciplinară; altele se bazează în totalitate pe asistenții sociali care au rol de manageri de caz. Cea mai mare echipă, a unuia dintre cele opt servicii, cuprinde asistenți medicali, asistenți sociali, un psiholog, un specialist în ocuparea forței de muncă și un specialist în locuințe; cea mai mică echipă, a unui alt serviciu Housing First, este alcătuită doar din asistenți sociali. Cinci din cele opt servicii Housing First sunt descrise ca funcționând cu un management intensiv al cazurilor, fără o echipă multidisciplinară.

Organizarea specifică pentru fiecare dintre cele opt servicii este următoarea:

- O echipă de asistenți sociali care oferă servicii de management intensiv al cazurilor (Antwerp).
- Un consilier în domeniul locuințelor și un psiholog care asigură managementul cazurilor (Gent).
- O asistentă, un asistent social și un medic (Bruxelles, serviciul 1).
- Asistenți sociali specialiști cu experiență în sănătatea mintală și reducerea riscurilor care asigură managementul cazurilor (Bruxelles, serviciul 2).
- Un specialist în domeniul locuințelor și un asistent care asigură managementul cazurilor (Hasselt).

- Asistenți medicali, asistenți sociali, un specialist în educație, un psiholog, un specialist în ocuparea forței de muncă și un specialist în locuințe într-o echipă multidisciplinară (Charleroi).
- Asistenți sociali și un specialist în domeniul locuințelor care asigură managementul cazurilor (Liège).
- Asistente medicale, asistenți sociali, un specialist în educație și un psiholog într-o echipă multidisciplinară (Namur).

Programul belgian a fost experimental în 2015 și a fost evaluat la momentul redactării. Va exista un raport privind eficiența Housing First, care va influența probabil politica viitoare. Mai multe informații despre Housing First Belgium sunt disponibile pe: <http://www.housingfirstbelgium.be/>

Danemarca

Strategia daneză pentru persoanele fără adăpost

Danemarca are unul dintre cele mai mari programe Housing First din Europa. Strategia națională daneză, care a fost **adoptată în 2008** și a funcționat până în 2013, a inclus serviciile Housing First, care au vizat **peste 1.000 de persoane fără adăpost** cu nevoi de sprijin ridicate (**144**). La fel ca în Belgia și Franța, strategia daneză este evaluată pentru a măsura eficiența modelelor de servicii Housing First și a altor modele de servicii pentru persoanele fără adăpost în sprijinirea acestor persoane care au nevoi mari de sprijin. Strategia este condusă de guvernul central și serviciile Housing First care funcționează în Danemarca respectă toate cele opt principii de bază ale Housing First descrise în capitolul 2.

Utilizarea Housing First în Danemarca este similară cu programul At Home / Chez Soi din Canada și, de asemenea, cu programul francez Un Chez-Soi d'abord. Strategia națională s-a axat pe 17 municipalități unde se aflau majoritatea persoanelor fără adăpost înregistrate în Danemarca, inclusiv cele mai mari trei orașe, Copenhaga, Aarhus și Odense. Obiectivele specifice au fost reducerea nivelului de oameni care trăiesc în condiții grele, vizarea mai eficientă a nivelurilor crescânde ale persoanelor fără adăpost în rândul tinerilor, reducerea timpului petrecut în adăposturi de urgență de către persoanele fără adăpost și reducerea numărului de persoane fără adăpost asociate cu cei care pleacă din spitale și închisori. Housing First a fost adoptat ca element cheie al strategiei daneze cu scopul de a testa în mod sistematic cât de bine ar putea funcționa Housing First în Danemarca. Locuința este asigurată prin colaborarea cu proprietarii de locuințe sociale.

Danemarca a explorat Housing First examinând modele care utilizează **managementul intensiv al cazurilor (modelul ICM) și echipe multidisciplinare (modelul de tratament comunitar asertiv, ACT)**. A existat, de asemenea, o evaluare atât a locuințelor dispersate, cât și a serviciilor comunitare/colective cu locație unică. Diferite modele, cum ar fi abordarea echipei ACT, au fost direcționate către grupuri specifice de persoane fără adăpost.

---

(144) Benjaminsen, L. (2013). Policy Review Up-date: Results from the Housing First based Danish Homelessness Strategy. European Journal of Homelessness, 7(2), 109-131
<http://housingfirstguide.eu/website/wp-content/uploads/2016/04/Policy-Review-Update-Results-Danish-Strategy.pdf>

Cea mai mare parte a utilizării strategice a serviciului Housing First în Danemarca a fost reprezentată de serviciile ICM, care au sprijinit peste 1.000 de persoane fără adăpost cu nevoi mari de sprijin în 17 municipalități în perioada 2009-2013. Un serviciu bazat pe ACT a lucrat cu 92 de persoane până în 2013 **(145)**.

Într-o evaluare finalizată în anul 2013, succesul serviciilor Housing First a fost raportat ca fiind ridicat, în special în serviciile bazate pe ACT. Au existat dovezi că serviciul de locuințe unice a fost oarecum mai puțin reușit decât serviciile care utilizează locuințe dispersate. Există paralele cu Finlanda în ceea ce privește utilizarea Housing First în Danemarca. La fel ca în Finlanda, sistemele extinse de protecție socială (asistență socială) din Danemarca, combinate cu locuințele sociale, par să oprească majoritatea formelor de lipsă de adăpost asociate cu sărăcia și cu nevoile reduse de sprijin **(146)**. La fel ca în Finlanda **(147)**, cea mai mare parte a persoanelor fără adăpost din Danemarca este asociată cu nevoi mari de sprijin. Acest lucru conferă Housing First în Danemarca un rol central în strategia pentru persoanele fără adăpost, deoarece cea mai mare parte a persoanelor fără adăpost se numără printre grupurile de persoane pe care Housing First este special conceput să le ajute.

În urma rezultatelor pozitive ale primei strategii pentru persoanele fără adăpost, Consiliul Național pentru Servicii Sociale a decis să pună în aplicare principiul Housing First, inclusiv abordările ACT și ICM, și să exploreze utilizarea modelului de intervenție în timp critic (CTI) în 24 de municipalități din august 2014 până în mai 2016. Un program special pentru tineri (cu vârste cuprinse între 17 și 24 de ani) a fost de asemenea introdus în 11 municipalități din septembrie 2015 până în toamna anului 2017. Programul este conceput pentru a preveni lipsa de adăpost a tinerilor, iar una dintre metodele utilizate va fi modelul ICM. O analiză a rezultatelor acestor două programe a fost publicată în toamna anului 2016.

Consiliul Național al Serviciilor Sociale a primit, de asemenea, sarcina de a pune în aplicare principiul „Housing First” și modelele conexe de sprijin mobil la nivel național din **mai 2016 până în decembrie 2019**. Acest program va include **sprijin pentru toate municipalitățile, furnizorii de servicii private și ONG-urile** pentru a afla mai multe informații despre Housing First.

O analiză a strategiei daneze pentru persoanele fără adăpost este disponibilă la adresa http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/lb_review.pdf.

---

(145) vezi mai sus

(146) Benjaminsen, L. and Andrade, S. B. (2015). Testing a Typology of Homelessness across Welfare Regimes: Shelter Use in Denmark and the USA. Housing Studies DOI:10.1080/02673037.2014.982517

(147) Pleace, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

Finlanda

Strategia națională pentru persoanele fără adăpost

Housing First este esențial pentru strategia națională pentru persoanele fără adăpost din Finlanda. Există un obiectiv național de a pune capăt lipsei de adăpost pe termen lung, care este adesea experimentată de persoanele cu nevoi de sprijin ridicate și complexe. Folosind o combinație de locuințe colective sau comunitare, care au aplicat principiile Housing First proiectelor unice, dar și locuințe dispersate, Finlanda a realizat o **reducere marcată a nivelurilor de lipsă de adăpost pe termen lung**. Mai multe informații despre strategia finlandeză pentru persoanele fără adăpost, care utilizează Housing First în cadrul unei strategii mai ample care pune accentul și pe prevenirea situațiilor în care se află persoanele fără adăpost, pot fi găsite la: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258> (limbile engleză și finlandeză).

Väinölä Housing First

Väinölä Housing First este gestionat de Armata Salvării, cu locuințe oferite de Y-Foundation (148), o organizație care dezvoltă noi locuințe sociale de închiriat în Finlanda. **Locuința se află în apartamente individuale, toate situate într-un singur bloc de apartamente.**

Serviciile de asistență oferite sunt prezente la fața locului 24/7. Există o echipă de personal formată din **11 persoane**, inclusiv asistenți sociali, profesioniști din domeniul sănătății, coordonatori voluntari și un consilier pe probleme de ocupare a forței de muncă, care îi ajută pe beneficiari să realizeze integrarea socială prin muncă plătită. Abordarea utilizată este un model de management al cazurilor, bazându-se atât pe echipa de personal din cadrul Väinölä Housing First, cât și implicând furnizori externi de servicii, după caz.

Beneficiarii serviciului Housing First au opțiunea - deși, desigur, nu sunt obligați - să participe la o comunitate terapeutică. Principiile unei comunități terapeutice se concentrează pe (149):

---

(148) <http://www.ysaatio.fi/in-english/>

(149) <http://www.therapeuticcommunities.org/>

- Oferirea unui mediu structurat, informat din punct de vedere psihologic, adică un loc în care există activități zilnice concepute pentru a promova sănătatea și bunăstarea.
- Comunitatea terapeutică în sine este văzută ca un mecanism prin care se oferă tratament și sprijin, cu accent pe îmbunătățirea sprijinului social și a stimei de sine a indivizilor din comunitate.

Pe lângă oferirea de asistență și managementul cazurilor, Väinölä Housing First încurajează participarea voluntară la funcționarea serviciului. Toate lucrările de curățenie și grădinarit din cadrul proiectului Housing First sunt întreprinse de oamenii care locuiesc acolo. Scopul este de a încuraja sprijinul social și integrarea socială prin experiența muncii care poate fi realizată de oricine.

Persoanele care locuiesc în Väinölä Housing First sunt, de asemenea, implicate în **evenimente menite să le promoveze integrarea socială în cadrul comunității**. Există evenimente deschise, la care sunt invitați vecinii în clădirea Housing First și alte activități care se concentrează pe informarea și educarea cartierului cu privire la Housing First. Beneficiarii Housing First se oferă, de asemenea, voluntari pentru a menține cartierul curat, un lucru conceput pentru a promova relații pozitive cu comunitatea din jur.

Väinölä Housing First descrie propriile priorități de sprijin ca axându-se pe:

- Menținerea locuințelor
- Sănătate și confort
- Integrare socială

Datele despre rezultate, bazate pe feedback-ul beneficiarilor serviciului Housing First, sunt colectate o dată la șase luni. **S-au raportat rezultate pozitive în ceea ce privește menținerea locuințelor și promovarea integrării sociale**, în special referitor la restabilirea legăturilor cu familia și prietenii și integrarea socială în comunitatea locală. Rezultatele privind sănătatea și consumul de droguri și alcool au fost raportate ca fiind mai variabile, dar acest lucru nu este neobișnuit în serviciile Housing First (a se vedea Capitolul 1).

Există câteva dezbateri în Europa și SUA cu privire la utilizarea unui model de locuințe colective sau comunitare în cadrul Housing First, care se concentrează pe măsura în care integrarea socială (a se vedea Capitolul 3) este posibilă atunci când beneficiarii serviciului Housing First locuiesc împreună **(150)**. Serviciile finlandeze Housing First folosesc atât aceste modele de apartamente colective sau comunitare, cât și apartamentele dispersate în comunitate.

Mai multe informații despre Väinölä Housing First sunt disponibile pe: <http://www.pelastusarmeija.fi/paikkakunnat/espoo/asumispalvelu> (în limba finlandeză)

---

(150) Pleave, N., Culhane, D.P., Granfelt, R. and Knutagård, M. (2015) The Finnish Homelessness Strategy: An International Review Helsinki: Ministry of the Environment <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153258>

Franța

Programul Un Chez-Soi d'abord

Franța a efectuat **una dintre cele mai largi testări** a modelului Housing First care a avut loc în Europa (a se vedea Capitolul 6). Programul Un Chez-Soi d'abord (2011-2016) a desfășurat proiecte pilot Housing First în patru orașe: **Lille, Paris, Toulouse și Marsilia** și este condus la nivel național de **DIHAL**, organismul interministerial responsabil cu strategia națională pentru persoanele fără adăpost. Programul implică departamentele de sănătate, locuințe și asistență socială din cadrul guvernului francez. Serviciile Housing First au comitete de management la nivel local, care implică de obicei toate organizațiile participante (sănătate, asistență socială) și există, de asemenea, un grup național de conducere.

Serviciile Housing First furnizate prin intermediul programului Un Chez-Soi d'abord urmează toate principiile de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

Programul francez Housing First se bazează puternic pe modelul original Housing First dezvoltat de Dr. Sam Tsemberis. Un Chez-Soi d'abord poate fi, de asemenea, comparat direct cu programul național canadian pentru locuințe At Home/Chez Soi. Se desfășoară **o evaluare la scară largă, extrem de vastă, experimentală** (studiu randomizat controlat) a programului Un Chez-Soi d'abord, cu **705 de persoane fără adăpost** care participă. În total, **353** de persoane fără adăpost au fost găzduite folosind **serviciile Housing First**, în timp ce restul de **352** au beneficiat de serviciile obișnuite pentru persoanele fără adăpost (studiu randomizat controlat). Evaluarea este efectuată de P. Auquier de la Universitatea Aix-Marseille, cu un raport realizat în 2016.

Locuințele sunt asigurate de **proprietari privați**. Asistența este oferită folosind o echipă multidisciplinară care include asistenți cu experiență similară și care urmează un model ACT. Serviciile Housing First funcționează cu 10 beneficiari pe serviciu alocați fiecărui membru al echipei. Un Chez-Soi d'abord are o fidelitate ridicată, adică seamănă foarte mult cu modelul original Housing First dezvoltat în New York și cu implementarea canadiană a Housing First prin programul At Home/Chez Soi.

Ratele de succes raportate la 13 luni în programul Un Chez-Soi d'abord au fost ridicate. **80%** dintre beneficiarii serviciului Housing First și-au menținut locuința. Au existat, de asemenea, dovezi puternice ale reducerii semnificative a utilizării spitalelor, a condițiilor dificile de trai, a condamnărilor la închisoare și a șederii în adăposturi de urgență atunci când grupul care utilizează Housing First a fost comparat cu beneficiarii serviciilor existente pentru persoanele fără adăpost.

Sănătatea, bunăstarea și integrarea socială s-au îmbunătățit, de asemenea, în rândul beneficiarilor Housing First, deși, la fel ca în cazul altor servicii Housing First, rezultatele nu au fost întotdeauna pozitive (a se vedea Capitolul 1). În urma rezultatelor inițiale foarte pozitive, s-a luat decizia de a extinde programul Housing First, continuând sprijinirea serviciilor existente în cursul anului 2017 și trecând la implementarea serviciilor Housing First în 15 orașe începând cu 2018.

Programul Un Chez-Soi d'abord arată că există exemple de servicii europene pentru locuințe care **seamănă foarte mult cu modelul original Pathways din SUA**. Rezultatele din programul francez arată că o implementare a modelului original poate avea succes în contextul european. Astfel de implementări ale Housing First sunt uneori menționate ca fiind fidele modelului original Housing First (a se vedea Secțiunea 2 și Secțiunea 5).

Informații despre rezultatele inițiale din programul Un Chez-Soi d'abord sunt disponibile pe

<http://ighomelessness.org/Docs/2015PostConf/Housing-First-France.pdf> și

<http://hf.aeips.pt/wp-content/uploads/2013/10/Pascale.pdf> (ambele în limba engleză).

Mai multe informații despre program sunt disponibile și prin intermediul

<http://www.gouvernement.fr/delegation-interministerielle-a-l-hebergement-et-a-l-acces-au-logement-dihal> (limba franceză).

Irlanda

Housing First Dublin

Proiectul Dublin Housing First este implementat de două ONG-uri, **Focus Ireland** și **Peter McVerry Trust**, și a fost cerut de un organism guvernamental, **Dublin Regional Housing Executive**. Proiectul Dublin Housing First urmează principiile de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

Proiectul Dublin Housing First include atât un serviciu Housing First, cât și ceea ce se numește „**o echipă de preluare de pe stradă**”. Echipa de preluare de pe stradă, care oferă servicii persoanelor care trăiesc dur, este sursa direcționărilor către Housing First. Persoanele care trăiesc în condiții grele și care au nevoi mari de sprijin sunt direcționate către Housing First, în timp ce echipa de preluare de pe stradă organizează servicii de răspuns mai puțin intensive pentru persoanele care trăiesc în condiții grele, cu nevoi mai mici de sprijin.

Echipa Housing First se concentrează mai mult asupra:

- Persoanelor fără adăpost pe termen lung și în mod recurent;
- Persoanelor fără adăpost cu probleme de sănătate mintală și/sau cu consum problematic de droguri și alcool.

Locuința este asigurată în principal de **proprietarii de locuințe sociale**, care în Irlanda sunt atât municipalități, cât și ONG-uri. Se folosește, de asemenea, sectorului locuințelor private de închiriat.

Serviciul Housing First este livrat folosind o **echipă ICM**. De asemenea, este pusă la dispoziție o echipă clinică care include specialiști în droguri/alcool, sănătate mintală și sănătate fizică, precum și consiliere. Serviciile echipei clinice sunt disponibile pentru persoanele care sunt sprijinite de echipa de preluare de pe stradă care răspunde nevoilor de intensitate mai mică și de serviciul Housing First. Personalul Housing First are alocat un număr de până la zece persoane fără adăpost. Housing First are, de asemenea, personal dedicat pentru găsirea de locuințe și gestionarea problemelor legate de locuințe. Există, de asemenea, o funcție care se ocupă de găsirea unor locuințe private de închiriat. În 2015, **40 de persoane** erau sprijinite de serviciul Housing First.

Monitorizarea serviciului Housing First arată rezultate foarte pozitive în ceea ce privește menținerea locuințelor, dar pot exista provocări în găsirea unei locuințe adecvate (a se vedea Capitolul 4).

Proiectul demonstrativ inițial, un serviciu pilot Housing First care a fost înlocuit de Dublin Housing First Project în 2014, a arătat succese în ceea ce privește îmbunătățirile legate de sănătate, sănătate mintală și integrare socială; deși acestea nu erau universale, ci în comun cu alte servicii de tip Housing First (a se vedea Capitolul 1).

Rezultatele proiectului demonstrativ Housing First, pe care se bazează proiectul Dublin Housing First, sunt disponibile pe:

http://www.homelessdublin.ie/sites/default/files/publications/HFirst_Evaluation2015.pdf

Italia

Housing First Italia

Housing First Italia este un grup cooperativ format din furnizori de servicii Housing First din Italia cu sprijin academic sub forma unui comitet științific care concepe metode de evaluare pentru Housing First în contextul italian. Funcționând sub auspiciile fio.PSD (federația italiană a organizațiilor pentru persoanele fără adăpost), Housing First Italia încearcă **să promoveze utilizarea Housing First în toată Italia** și să lucreze pentru a oferi Housing First un rol esențial în strategia italiană pentru persoanele fără adăpost. Mai multe informații sunt disponibile pe: <http://www.housingfirstitalia.org/en/housing-first/> (limbile italiană și engleză)

Tutti a Casa Famiglie, Bologna

Amici di Piazza Grande este o organizație caritabilă care lucrează în Bologna, care oferă un serviciu Housing First, adresat familiilor fără adăpost cu nevoi complexe de sprijin în colaborare cu orașele din această regiune a Italiei de Nord. Serviciul Tutti a Casa Famiglie Housing First urmează cele opt principii de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

Folosind apartamente dispersate în sectorul privat închiriat, serviciul Tutti a Casa Famiglie Housing First a oferit **sprijin pentru 42 de familii în 2015**. Serviciul este finanțat printr-o combinație de donații caritabile și private, iar departamentele de servicii sociale din municipalități ajută familiile să facă față costurilor de închiriere. Nu este de așteptat ca familiile să aloce mai mult de 30% din veniturile disponibile pentru închiriere. Nu există o limită operațională pentru dimensiunea proiectului, dar nivelurile de finanțare variază între municipalitățile din Bologna, astfel încât numărul de beneficiari este determinat de cheltuielile totale pentru serviciu.

Se folosește o echipă de asistență multidisciplinară, serviciul Tutti a Casa Famiglie oferind o combinație de servicii de asistență directă și management al cazurilor. Sprijinul combinat oferit nu este același ca în cazul unei echipe nord-americane ACT, ci include un lider de echipă care este un asistent social calificat, un psihiatru cu rol de supraveghere și o echipă de trei „educatori” (care se concentrează pe sprijinul prin integrare socială), un asistent social și un psiholog. Scopul principal este de a **maximiza viața independentă și integrarea socială pentru familiile fără adăpost**, lucrând cu ele atât timp cât este necesar. Acolo unde este posibil, se pune accent pe sprijinirea adulților din familii să găsească locuri de muncă plătite.

Până în prezent s-au atins niveluri ridicate de menținere a locuințelor, doar două familii alegând să părăsească serviciul și una mutându-se planificat din regiunea Bologna, ceea ce însemna că nu mai puteau fi sprijinite. O analiză inițială a serviciului a arătat că există rezultate bune în îmbunătățirea bunăstării familiilor și a nivelurilor lor de integrare socială. Cu toate acestea, proiectul încă lucra la îmbunătățirea măsurării performanței în cursul anului 2015:

http://www.feantsaresearch.org/IMG/pdf/ws_4_guistinietal_piazzagrande.pdf

Housing First, Ragusa

Desfășurat de Dioceza Caritas din Ragusa, Tetti Colorati ONLUS, un serviciu Housing First sicilian, se concentrează atât pe adulți singuri, cât și pe familii. Serviciul Housing First din Ragusa urmează principiile de bază descrise în Capitolul 2 al acestui ghid.

Serviciul se ocupă atât de persoanele fără adăpost locale, cât și de migranții care sunt fără adăpost și care au nevoie de sprijin, fiind finanțat printr-un amestec de sprijin financiar din partea Eparhiei din Ragusa, donații private, guvernul central și finanțare UE (FEI). Locuința este asigurată prin **sectorul privat de al locuințelor de închiriat**. De asemenea, este oferită cazare temporară de urgență, atunci când o familie nu poate fi găzduită imediat, prin Eparhia din Ragusa, deși, în comun cu alte servicii Housing First, accentul fiind pus pe aducerea persoanelor fără adăpost în propria casă independentă cât mai curând posibil. O echipă de nouă persoane sprijinea 35 de beneficiari (o combinație de persoane singure și familii) în 2015. Un asistent social, un educator, un antropolog, un mediator lingvistic și cultural și trei voluntari au oferit sprijin, fiind coordonați de un șef de echipă. Se folosește un model de management intensiv al cazurilor, care oferă suport flexibil, adaptat la nevoile individuale ale fiecărui beneficiar al serviciului, deciziile precum frecvența întâlnirilor de asistență luându-se în funcție de fiecare caz.

În absența unui venit de bază minim oferit de sistemul de asistență socială italian și din cauza barierelor pentru angajare, Housing First din Ragusa trebuie adesea să plătească chiria pentru beneficiarii serviciilor. Dincolo de găsirea și susținerea locuințelor, serviciul se concentrează pe **integrarea în comunitate, sprijin social pozitiv și promovarea încrederii în sine**, folosind locuințele stabile ca bază pentru a începe să lucreze în vederea atingerii acestor obiective.

S-au raportat niveluri ridicate de menținere a locuințelor, alături de îmbunătățiri la nivel de incluziune, sănătate și confort. Deși serviciul nu a fost încă evaluat în mod oficial, acesta face parte din rețeaua Housing First Italia, care lucrează cu un comitet științific pentru a dezvolta o bază de dovezi pentru Housing First în Italia.

Olanda

HVO Querido Discus, Amsterdam

HVO Querido Discus este un serviciu Housing First cu sediul în Amsterdam. Serviciul respectă cele opt principii de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2, dar pune un accent mai redus pe o orientarea pe recuperare.

Serviciul Housing First este condus de un ONG și este finanțat integral de guvernul Țărilor de Jos. Accentul este pus pe persoanele fără adăpost care au o stare de sănătate mintală precară, și care sunt consumatoare de droguri și alcool. Serviciul este unul dintre cele mai vechi din Europa și a început să funcționeze din 2005. Locuințele sociale sunt furnizate prin cooperarea cu o societate pentru locuințe sociale cu sediul în Amsterdam.

HVO Querido Discus Housing First s-a extins rapid în ultimul deceniu. În 2005, existau trei asistenți sociali și un manager de proiect care sprijineau 15 beneficiari de servicii Housing First; în 2015, serviciul avea deja 45 de asistenți, 4 coordonatori de echipă și doi manageri de proiect, cu un număr de 275 de beneficiari ai serviciului Housing First. În 2015, HVO Querido Discus Housing First a avut capacitatea de a se extinde în continuare. Nu s-a stabilit nicio limită pentru dimensiunea acestui serviciu Housing First.

Sprrijinul este organizată în jurul unei întâlniri săptămânale care poate avea loc la locuința unui beneficiar al serviciului Housing First, într-un loc public sau în birourile HVO Querido Discus. De asemenea, este posibil ca beneficiarii serviciului Housing First să contacteze telefonic, mai degrabă decât să se întâlnească fizic cu personalul Housing First. Sprrijinul se bazează pe un model de management intensiv al cazurilor și include:

- Ajutor în ceea ce privește menținerea locuințelor și viața de zi cu zi din locuințe.
- Acces bazat pe management de caz la servicii de sănătate, servicii destinate consumatorilor de droguri și alcool și alte servicii.
- Sprrijin prin integrare socială, inclusiv ajutor practic în refacerea legăturilor cu familia.
- Ajutor în relația cu sistemul de justiție penală (atunci când este necesar).

Numărul de cazuri alocat pentru fiecare asistent social este cuprins între șase și nouă beneficiari de servicii Housing First. Sunt alocate mai puține cazuri atunci când cineva lucrează cu beneficiari de servicii cu nevoi foarte mari. Membrii echipei se pot înlocui reciproc atunci când este necesar. Sprrijinul este descris ca fluidă, variind și schimbându-se în funcție de nevoile și dorințele fiecărui beneficiar al serviciului Housing First.

Au fost raportate rate ridicate de succes, cu niveluri ridicate de păstrare a locuințelor și îmbunătățiri referitor la sănătatea mintală, consumul de droguri și integrarea socială (deși, la fel ca și în alte servicii Housing First, aceste îmbunătățiri nu sunt universale, a se vedea Capitolul 1). Îmbunătățiri mari sunt raportate referitor la sănătatea fizică a beneficiarilor serviciului Housing First.

Mai multe informații sunt disponibile pe: <http://hvoquerido.nl> (limba olandeză și engleză).

Housing First Utrecht

Housing First Utrecht din Țările de Jos urmează cele opt principii de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

Housing First Utrecht este condus de ONG-ul De Tussenvoorziening. În 2015, serviciul Housing First sprijinea 80 de persoane, adesea caracterizate prin lipsa de adăpost pe termen lung și boli mintale severe, cu consum problematic de droguri și alcool și uneori cu cazier judiciar. Locuința este asigurată prin intermediul proprietarilor de locuințe sociale.

Sprrijinul este oferită de o echipă de 14 asistenți care oferă sprijin. Fiecare beneficiar al serviciului Housing First are doi asistenți. Majoritatea membrilor echipei Housing First sunt asistenți sociali calificați, iar echipa include, de asemenea, un asistent care oferă sprijin. Fiecare asistent este în principal responsabil pentru maxim opt beneficiari de servicii Housing First și își asumă responsabilitatea secundară pentru până la cinci beneficiari de servicii. Acest aranjament înseamnă că fiecare beneficiar al serviciului are un asistent primar și un asistent secundar, care poate fi apelat dacă asistentul lor principal nu este disponibil imediat.

Intensitatea sprijinului este determinată de nevoile individuale ale beneficiarilor serviciului Housing First, echipa oferind suport mai intensiv atunci când nevoile sunt mai mari și reducând sprijinul atunci când nevoile scad. Fiecare beneficiar al serviciului Housing First are un manager de caz care ține evidența unei imagini de ansamblu asupra nevoilor acestuia. Serviciile externe sunt organizate de către managerii de caz, după cum este necesar. Housing First Utrecht are ceea ce poate fi descris ca o echipă unică, extrem de flexibilă, care poate oferi diferite tipuri de sprijin direct, la diferite niveluri de intensitate și poate gestiona serviciile externe pentru fiecare caz, după cum este necesar. Serviciul oferă:

- O echipă de asistență combinată care răspunde flexibil la un spectru larg de nevoi, variind intensitatea și natura sprijinului oferit, după cum este necesar.
- Acces pentru fiecare caz la servicii furnizate extern, după caz.
- Nu există modele ACT sau ICM, ci caracteristicile ambelor abordări, care funcționează în cadrul principiilor de bază ale Housing First.

În 2015, Housing First Utrecht a putut raporta că 85% dintre beneficiarii serviciilor și-au menținut locuința în perioada 2010-2015. S-au raportat, de asemenea, îmbunătățiri în ceea ce privește sănătatea mintală, sănătatea fizică și consumul de droguri/alcool, deși, la fel ca pentru multe alte servicii Housing First, acestea nu au fost universale. S-au raportat succese și în integrarea socială, deși izolarea a fost o problemă pentru unii beneficiari ai serviciului Housing First. Mai multe informații despre Housing First Utrecht sunt disponibile pe:

<https://www.tussenvoorziening.nl/hulp-nodig/wonen/housing-first/> (în limba olandeză)

Norvegia

Housing First în Norvegia

Norvegia are un nivel scăzut de persoane fără adăpost comparativ cu multe alte țări europene. Se estimează că aproximativ **150.000 de persoane** din Norvegia se confruntă cu dezavantaje pe piața imobiliară și aproximativ **6.200 dintre ele sunt fără adăpost (151)**. La fel ca în Danemarca și Finlanda, această mică populație fără adăpost are un nivel ridicat de nevoi de sprijin, confruntându-se în special cu boli mintale grave și cu consumul problematic de droguri și alcool.

Politica norvegiană reflectă îndeaproape unele dintre principiile de bază ale Housing First, concentrându-se pe „normalizare”, care subliniază furnizarea rapidă de locuințe cu servicii de sprijin oferite în funcție de necesități, mai degrabă decât utilizarea unei abordări în trepte (servicii care sunt concepute pentru a ajuta persoane să găsească locuințe). Locuința este privită ca un drept de bază pentru fiecare cetățean.

La fel ca în Danemarca și Finlanda, Housing First face parte dintr-o serie de servicii pentru persoanele fără adăpost furnizate în cadrul unei strategii integrate. Ca și în alte câteva țări, serviciile Housing First furnizate în Norvegia sunt în curs de evaluare.

Până în iulie 2015, Norvegia avea **16 servicii Housing First care susțineau 237 de persoane**. Housing First folosește în principal locuințe sociale și se pune accent pe utilizarea de locuințe dispersate. Gestionarea fiecărui serviciu Housing First este responsabilitatea unei municipalități. Au existat provocări în găsirea unei locuințe adecvate și accesibile din sectorul privat al locuințelor de închiriat. La fel ca Danemarca și Finlanda, Norvegia are un sistem de asistență socială extins pentru a sprijini gospodăriile cu venituri reduse cu plata chiriei și susținerea costurilor de trai.

Fiecare serviciu Housing First variază din punctul de vedere al structurii, niciunul nu poate fi descris ca având o echipă ACT, dar toate oferă forme de management intensiv al cazurilor. Primul serviciu Housing First din Norvegia, care a început să funcționeze în 2011, a fost evaluat și s-a constatat că a atins o **rată de succes de 93%** pentru a pune capăt situațiilor de lipsă de adăpost.

Mai multe informații sunt disponibile pe www.husbanken.no, www.drammen.kommune.no, www.napha.no, www.fafo.no și www.nibr.no (limba norvegiană).

---

(151) Cifre din 2015, sursă: Banca pentru Locuințe

Portugalia

Casas Primeiro, Lisabona

Casas Primeiro a început să funcționeze la Lisabona în 2009 și este gestionat de AEIPS, un ONG care lucrează în Portugalia în colaborare cu organisme din sectorul public. Serviciul Casas Primeiro Housing First urmează principiile de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

Casas Primeiro folosește apartamente private închiriate. Serviciul Housing First se adresează persoanelor fără adăpost pe termen lung cu nevoi de sprijin, persoanelor care trăiesc în condiții grele și persoanelor fără adăpost cu probleme de sănătate mintală. Până la **60 de persoane** sunt sprijinite de o echipă formată din 6 persoane, cu un număr de până la **10 beneficiari de servicii Housing First** fiecare.

În 2015, a fost oferit sprijin cu o vizită săptămânală la domiciliu, fiind conceput pentru a asigura stabilitatea locuinței, sănătatea și bunăstarea. Echipa Casas Primeiro poate face legătura dintre beneficiarii serviciului Housing First și alte servicii, cum ar fi serviciile educaționale furnizate de AEIPS, ONG-ul care gestionează proiectul Housing First. Managementul cazurilor poate fi, de asemenea, utilizat pentru a face legătura dintre beneficiarii serviciului Housing First și **sprijinul oferit extern de care au nevoie**, cum ar fi serviciile de sănătate mintală. Sprijinul poate include:

- Ajutor și management de caz în accesarea ajutoarelor sociale și a serviciilor sociale
- Sprijin în restabilirea contactului cu familiile
- Sprijin în accesarea serviciilor de educație și ocupare a forței de muncă
- Ajutor pentru accesarea serviciilor de sănătate mintală și a serviciilor medicale
- Conectarea beneficiarilor serviciului Housing First cu serviciile comunitare
- Sprijin în gestionarea și păstrarea locuințelor
- Sprijin în menținerea unor relații pozitive cu proprietarii și vecinii
- Îngrijire personală

Casas Primeiro oferă un amestec flexibil de sprijin direct și management de caz. O echipă unică și adaptabilă de personal Housing First adaptează suportul pentru a se potrivi nevoilor și preferințelor individuale. O întâlnire de grup săptămânală este utilizată ca mijloc de a oferi sprijin din partea celor cu experiențe similare.

Rezultatele de la Casas Primeiro au fost pozitive. Au existat reduceri mari în utilizarea serviciilor medicale de urgență și a internărilor în spitalele de psihiatrie. Rezultatele privind menținerea locuințelor sunt bune. De asemenea, s-au obținut **îmbunătățiri referitor la sănătate, bunăstare și integrare socială**, deși, la fel ca în cazul altor servicii de tip Housing First, acestea nu sunt universale (a se vedea Capitolul 1). Ratele de satisfacție raportate în rândul beneficiarilor de servicii sunt foarte mari. Mai multe informații despre Casas Primeiro în engleză și portugheză sunt disponibile pe: <http://www.aeips.pt>

Spania

HÁBITAT Housing First

HÁBITAT este primul exemplu de serviciu Housing First dezvoltat în Spania. Dezvoltat de RAIS Fundación și funcționând din 2014, HÁBITAT oferă un serviciu Housing First pentru **38 de persoane** din Malaga, Barcelona și Madrid. Serviciul HÁBITAT Housing First urmează principiile de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

HÁBITAT se concentrează pe persoanele fără adăpost cu nevoi mari de sprijin, inclusiv pe persoanele ce s-au confruntat pe termen lung cu lipsa de adăpost, cu experiență în probleme de sănătate mintală și consum problematic de droguri/alcool. Unii beneficiari ai serviciilor au, de asemenea, o boală sau un handicap limitant. O evaluare a HÁBITAT, inclusiv un grup de control, este în curs de desfășurare. HÁBITAT oferă **o combinație de locuințe închiriate din sectorul privat și locuințe sociale**, deși în anul 2015 se bazase pe sectorul privat din Barcelona.

Sprijinul oferit de HÁBITAT este modelat pe o abordare ICM. Există un coordonator general, un coordonator cu sediul în fiecare oraș și doi angajați Housing First, care sunt instruiți în domeniul asistenței sociale și instruiți în ceea ce privește educația adulților, în fiecare oraș. Fidelitatea HÁBITAT față de modelul original Pathways a Housing First a fost testată și a fost evaluată ca fiind **o fidelitate înaltă față de modelul Pathways (152)** (trebuie să menționăm totuși că HÁBITAT este un model ICM; nu are o echipă ACT ca serviciul original Housing First din New York, a se vedea Capitolele 1, 2 și 3).

Structura, intensitatea și natura sprijinului sunt determinate de fiecare beneficiar al serviciului Housing First și echipa este concepută pentru a răspunde flexibil, variind sprijinul în funcție de preferințele și nevoile specifice ale fiecărui beneficiar al Housing First. Sprijinul poate include:

- Ajutor și management de caz în accesarea ajutoarelor sociale, a serviciilor sociale și medicale
- Sprijin și ajutor în relația cu serviciile publice
- Sprijin în accesarea serviciilor de educație și ocupare a forței de muncă
- Sprijin în gestionarea și păstrarea locuințelor
- Ajutor în restabilirea contactului cu familiile
- Sprijin în menținerea unor relații pozitive cu proprietarii și vecinii
- Sprijin pentru îngrijirea personală, viața de zi cu zi și activități recreative.

Utilizarea unui model ICM înseamnă că HÁBITAT lucrează în strânsă cooperare cu alte servicii, bazându-se pe managementul de caz în ceea ce privește serviciile furnizate extern pentru a satisface nevoile exprimate ale beneficiarilor serviciului Housing First.

HÁBITAT era încă un serviciu nou în 2015, dar o evaluare independentă a demonstrat deja rezultate pozitive pentru primele sale **6 luni de funcționare**. Aspectul economic al cercetării a arătat că programul HÁBITAT funcționează cu costuri similare cu cele ale serviciilor mai tradiționale. Cu toate acestea, HÁBITAT a obținut rezultate mai bune, în special în domeniile menținerii locuințelor și al satisfacției față de locuință; oferind beneficiarilor serviciului Housing First un sentiment de securitate și ajutându-i să dezvolte relații cu familiile lor.

Mai multe informații despre etapele inițiale ale HÁBITAT sunt disponibile la adresa https://www.raisfundacion.org/en/what_we_do/habitat (limba engleză) și https://www.raisfundacion.org/es/que_hacemos/habitat (limba spaniolă).

Suedia

Housing First în Suedia

Spre deosebire de Danemarca, Finlanda și Norvegia, Suedia nu a introdus un program național cu un accent clar pe Housing First până în 2015. Housing First ca program, filosofie, metodă și serviciu fusese totuși, introdus și încorporat în strategiile și planurile de acțiune locale pentru persoanele fără adăpost. În plus, Housing First a fost, de asemenea, inclus în documente strategice, cum ar fi noile directive privind tratamentul abuzului de substanțe de la Consiliul Național pentru Sănătate și Bunăstare.

Primele două servicii Housing First din Suedia au fost inițiate în anul 2010 (Stockholm și Helsingborg) și au fost evaluate. În 2013, serviciul Housing First din Helsingborg a devenit o parte permanentă a programului de locuințe sociale din oraș. La acel moment, **rata de menținere a locuințelor era de 84%**. Proiectul pilot Housing First este în prezent crescut proporțional, iar rezultatele sale vor fi implementate în cadrul programului de locuințe sociale din Helsingborg.

La sfârșitul anului 2015, 14 municipalități beneficiau de servicii Housing First. Toate respectă principiile de bază ale Housing First, dar există diferențe în ceea ce privește detaliile de funcționare. Performanța este raportată ca fiind universal bună pentru toate aceste servicii Housing First, atât referitor la **satisfacția beneficiarilor de servicii, cât și la ratele de păstrare a locuințelor**. Grupul țintă al tuturor serviciilor Housing First din Suedia este reprezentat de persoanele fără adăpost din ceea ce se numește „Situația 1”. Situația 1 este echivalentă cu categoria 1 și 2 din tipologia FEANTSA ETHOS (lipsa unui acoperiș): persoanele care dorm în condiții grele și oamenii care stau în adăposturi de noapte.

Evaluările Housing First sunt în curs de desfășurare și vor genera rezultate care compară modelele Housing First. În Göteborg, serviciul Housing First folosește o echipă ACT și două echipe ICM. În alte municipalități, sprijinul este oferit de asistenții sociali angajați în serviciile sociale. Într-una dintre municipalități, întregul program este condus de un ONG. În două municipalități, până acum, serviciile de asistență sunt furnizate în baza contractului cu City Mission de către serviciile sociale. În acest context, va fi foarte util să identificăm care sunt ingredientele cheie ale sprijinului oferit **care fac ca Housing First să funcționeze atât de bine în Suedia**. Housing First a fost introdus într-un context de reformă continuă, foarte semnificativă, a serviciilor sociale și a sistemelor de locuințe sociale din Suedia.

O rețea formală a fost creată pentru toate acele municipalități care utilizează serviciile Housing First. Acestea se întâlnesc regulat și discută diferite aspecte ale Housing First. La ultima întâlnire, au fost discutate punctele comune și diferențele dintre diferitele servicii și o sesiune specială s-a concentrat asupra modului în care diferitele servicii au soluționat cazuri dificile.

Pentru mai multe informații, consultați:

<http://www.soch.lu.se/en/research/research-groups/housing-first> (limba engleză)

Marea Britanie

Scoția

Glasgow Housing First

ONG-ul Turning Point a început să dezvolte primul serviciu de locuințe din Marea Britanie în Glasgow, Scoția, în anul 2010. Glasgow Housing First respectă toate principiile de bază descrise în Capitolul 2.

Serviciul Glasgow Housing First a fost dezvoltat în primul rând ca răspuns la **creșterea nivelului de decese cauzate de droguri** în rândul populației adulte fără adăpost. Prin urmare, accentul a fost pus pe consumul problematic de droguri și alcool în rândul persoanelor fără adăpost, nu pe bolile mintale severe, așa cum se întâmplă în multe alte servicii de tip Housing First, deși atât problemele de sănătate mintală, cât și experiența susținută a lipsei de adăpost au fost adesea probleme cu care se confruntă beneficiarii Glasgow Housing First. Conducut de Turning Point, Glasgow Housing First a fost dezvoltat în cooperare cu și cu sprijinul financiar al guvernului municipal din Glasgow, al poliției, al guvernului scoțian, al Serviciului Național de Sănătate și al proprietarilor de locuințe sociale.

În anul 2015, Glasgow Housing First sprijinea 34 de persoane și avea o capacitate de până la **42 de persoane**. Locuința a fost asigurată prin colaborarea cu proprietarii de locuințe sociale care își desfășoară activitatea în Glasgow.

Echipa de sprijin este condusă de un manager de servicii și are un coordonator și doi coordonatori adjuncți. Sprijinul direct pentru beneficiarii serviciului Housing First este oferit în primul rând prin intermediul a trei asistenți, care, în 2015, **ofereau sprijin pentru până la 14 beneficiari**. Asistenții sunt toți oameni cu experiență directă în lipsa de adăpost și consumul problematic de droguri/alcool, adică experți cu experiență proprie, care au, de asemenea, și funcția personal calificat în sprijinul pentru găsirea de locuințe. Exemplul Glasgow Housing First este neobișnuit în rândul programelor Housing First europene (și diferă, de asemenea, de multe exemple nord-americane de Housing First), deoarece folosește experții cu experiență ca furnizori de sprijin de primă linie, mai degrabă decât asistenții separați care oferă sprijin celor cu un trecut similar. Sistemele de instruire a persoanelor cu experiență în consumul de droguri și alcool ca lucrători și consilieri sunt relativ bine puse la punct în Marea Britanie. Sprijinul este oferit și de alți angajați atunci când este necesar.

În medie, beneficiarii serviciului primesc **două vizite pe săptămână** de la un lucrător de sprijin. Întâlnirile au loc în funcție de preferința beneficiarului serviciului, uneori în propria casă, dar și în cafenele sau în spațiul de birouri al echipei. Managementul de caz este utilizat pentru a conecta beneficiarii serviciului Glasgow Housing First cu serviciile psihiatrice, medicale și alte servicii pe care echipa Housing First nu le oferă în mod direct.

Organizarea sprijinului are o abordare fluidă și flexibilă centrată pe o echipă de bază care cuprinde, de asemenea, un element de management de caz. Ca și în cazul altor servicii europene Housing First, acesta este **un răspuns adaptat individual și flexibil în funcție de nevoile de sprijin exprimate**, mai degrabă decât urmând strict un model ACT sau ICM.

În 2015, ratele de menținere a locuințelor în rândul beneficiarilor serviciului Glasgow Housing First au fost foarte mari și s-au raportat îmbunătățiri în ceea ce privește sănătatea mintală și fizică și consumul de droguri/alcool. Progresul în ceea ce privește integrarea socială a fost amestecat, așa cum s-a raportat și în cazul altor servicii Housing First (a se vedea Capitolul 1). Au existat planuri de extindere a utilizării Housing First în municipalitățile învecinate.

Mai multe informații cu privire la Glasgow Housing First sunt disponibile pe: <http://www.turningpointscotland.com/what-we-do/homelessness/glasgow-housing-first/>

Anglia

Housing First Anglia

Housing First Anglia este un proiect care își propune să crească vizibilitatea, să împărtășească lecțiile învățate și să evalueze utilizarea Housing First în toată Anglia. **Homeless Link, organismul național pentru sectorul persoanelor fără adăpost din Marea Britanie**, va livra proiectul începând cu 2016. Aceștia vor sprijini organizațiile statutare și din sectorul al treilea la nivel național și local pentru a dezvolta și furniza în continuare abordarea în Anglia și vor colabora cu cercetători pentru crearea unei baze de dovezi pentru Housing First în Anglia. Mai multe informații sunt disponibile pe: www.homeless.org.uk/hfengland

Housing First Camden, Londra

SHP este un ONG care funcționează în Londra. SHP a dezvoltat și implementat o serie de servicii Housing First, inclusiv servicii care foloseau locuințe sociale. În perioada 2012-2014, un serviciu pilot dezvoltat în cooperare cu guvernul municipal a fost implementat în cartierul londonez Camden. Acest serviciu a urmat principiile de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2.

Proiectul pilot de succes al Housing First Camden, care ulterior a fost extins într-un serviciu mai mare, este un exemplu de implementare cu resurse reduse a Housing First. Persoanele fără adăpost cu nevoi mari au fost selectate pentru serviciul Housing First pe baza faptului că au avut contacte repetate, fără succes, cu serviciile extrem de dezvoltate pentru persoanele fără adăpost din Camden. O perioadă minimă de trei ani de utilizare fără succes a serviciilor existente pentru persoanele fără adăpost a fost principalul criteriu pentru recomandare, deși grupul mic sprijinit (până la 10 persoane în orice moment) a folosit adesea serviciile pentru persoanele fără adăpost pentru mult mai mult timp.

Sprijinul a fost oferit de o echipă formată din trei persoane, un manager și doi asistenți Housing First, care aveau fiecare alocat un număr de până la cinci persoane. Camden Housing First se bazează în totalitate pe utilizarea sectorului privat al locuințelor închiriate. Practica existentă în servicii de susținere a chiriei sau servicii de asistență mobilă pentru persoanele fără adăpost vulnerabile din Marea Britanie este de a oferi **un amestec de sprijin emoțional, sfaturi practice, informații și management al cazurilor** folosind contacte destul de rare, de ex. o asistență de câteva ore pe parcursul unei perioade de două săptămâni. Camden Housing First a adoptat această abordare existentă și a intensificat-o foarte mult, ridicând nivelul de contact la câteva ore pe săptămână, cu posibilitatea de a varia în funcție de nevoile exprimate. Organizarea sprijinului a fost extrem de flexibilă, variind în funcție de nevoile și preferințele individuale și de multe ori schimbându-se săptămânal.

Pe lângă rolul lor de a oferi sprijin, cei doi asistenți Housing First au trebuit să găsească și să asigure locuințe private închiriate, fără a putea oferi vreun stimulent proprietarilor privați pe una dintre cele mai solicitate piețe de locuințe din Europa. Asistența și managementul cazurilor au fost asigurate în timp ce se obțineau simultan locuințe private închiriate corespunzătoare.

Deși asigurarea locuințelor a durat destul de mult, viteza cu care acest lucru a fost posibil a fost și mai mare decât aceea cu care s-ar fi putut căuta locuințe sociale în Londra. S-a reușit menținerea locuinței și **s-au observat îmbunătățiri în ceea ce privește sănătatea mintală, sănătatea fizică și integrarea socială**. Au existat, de asemenea, unele progrese legate de consumul de droguri și alcool, deși grupul de beneficiari ai serviciilor care primesc sprijin a fost mic.

Mai multe informații despre proiectul pilot de servicii Camden Housing First pot fi găsite la: <http://www.shp.org.uk/story/housing-first-provides-stability-chronically-homeless-people>

Changing Lives, Newcastle-upon-Tyne

Changing Lives este un ONG englez care implementează un serviciu Housing First în Newcastle-Upon-Tyne, în nordul Angliei, **în cooperare cu municipalitatea Newcastle**. Serviciul Changing Lives Housing First urmează principiile de bază ale Housing First descrise în Capitolul 2, deși prezintă o diferență operațională față de alte servicii Housing First din Europa.

Serviciul Housing First se concentrează pe persoanele care se confruntă cu lipsa de adăpost pe termen lung. Acest grup include oameni ai străzii „în rădăcinați” (adică pe termen lung) și persoane care sunt beneficiari pe termen lung ai serviciilor existente destinate persoanelor fără adăpost a căror situație nu a fost rezolvată niciodată. Principala formă de locuință utilizată o reprezintă casele și apartamentele din sectorul privat închiriat, dar serviciul a negociat și cu proprietarii de locuințe sociale în cursul anului 2015. În 2015, serviciul Housing First a lucrat cu **38 de persoane**, cu capacitatea de a sprijini până la **60 de persoane și cupluri**.

Sprijinul este organizat printr-un model de management al cazurilor care se bazează pe o intensificare a modelului de sprijin existent pentru persoanele fără adăpost care au nevoie de sprijin. Există o practică de lungă durată în Marea Britanie de a utiliza servicii de asistență mobilă de intensitate redusă, bazate pe managementul cazurilor pentru persoanele fără adăpost găzduite în locuințe obișnuite. Acest model a fost modificat pentru Housing First, reducând numărul de cazuri și crescând semnificativ timpul petrecut cu beneficiarii serviciului. Sprijinul poate fi crescut, scăzut și modificat pe măsură ce este solicitat și necesar pentru fiecare beneficiar al serviciului Housing First.

Se pune mai puțin accentul pe urmărirea unei orientări pe recuperare în furnizarea serviciilor de asistență (a se vedea Capitolele 2 și 3.2), cu accent pe obiective realiste care să țină cont de nevoile de sprijin și de problemele de sănătate fizică și mintală cu care se confruntă mulți dintre beneficiarii serviciului Housing First.

Se obțin niveluri ridicate de menținere a locuințelor, alături de îmbunătățiri ale sănătății mintale și fizice și ale consumului de droguri și alcool. **Nivelurile de integrare socială se îmbunătățesc**, de asemenea, în rândul beneficiarilor serviciului Housing First. Din nou, aceste realizări pozitive nu sunt universale, la fel ca în cazul tuturor serviciilor Housing First (a se vedea Capitolul 1).

O evaluare observațională a Changing Lives și alte exemple de implementare a serviciilor Housing First sunt disponibile în limba engleză la adresa <https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2015/Housing%20First%20England%20Report%20February%202015.pdf>

Mai multe informații despre Changing Lives Housing First din Newcastle sunt disponibile pe: <http://www.changing-lives.org.uk>

Pentru mai multe informații și detalii contactați:
info@housingfirstguide.eu